

TEORİde *doğrultu*

20

Nisan-Mayıs

2005

İÇİNDEKİLER

Sınıf Kardeşliği Ve Halkların Kardeşliği İçin: Birlik Mücadele Dayanışma	2
Avrupa İşçi Sınıfı Hareketinde Çıkış Arayışları: Dev Uyanıyor .5	
Martinik*	14
ÖDP 4. Kongresi: "Durum Hakikaten Vahim"	17
Milli Arap Hareketi	27
8 Mart, Ayrışmalar Ve Geride Kalanlar.....	31
Kapkaç-Hırsızlık/ Çeteleşme... Ezilenlerin Düzene "Meydan Okuması..."	37
Değişim İçin Ekvatorlu Kadınlar Konfederasyonu: CONFEMEC'in Ulusal Başkanıyla Röportaj	42
Dünya Direniş Cephesine Doğru	52
Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC): Biz kimiz?	57
İşçi Hareketinin İki Yönü Ve İki Kaynağı.....	60
Öcalan Marksizm'i Nasıl "Aşıyor!"	64
'Emeğin Avrupa'sı' İçin AB'yi Reddedebilmek.....	70
Savaşın İkinci Yılında Uluslararası Dayanışma	77
Fildişi Sahili'nde İçsavaş.....	81

Sınıf Kardeşliği Ve Halkların Kardeşliği İçin: Birlik Mücadele Dayanışma

Kapitalist sömürü düzeninin, emperyalist-militarist sömürgeci paylaşım yağmasının ve faşist vahşetin ezilenler için elbirliğiyle hazırladığı dünya cehenneminin karanlığı sürüyor.

Emperyalist sömürgecilerin savaş ve işgal arabaları durmaksızın kan ve acı taşıyor cehennemin kapısına. İşte Irak, Filistin, Çeçenistan ve diğerleri...

Ücretli emek sömürsünün çürük ve kokuşmuş temellerinden kaynaklanan kapitalist kriz sarsıntıları deprem ve tsunami afetine dönüşüp ölüm boca ediyor bu cehennemin içine. İşte, Endonezya, İran, Türkiye ve diğerleri.

Faşist kudurganların, tezgahladıkları 'bayrak histerisi' eliyle toplumu teslim alma çabaları ve yürüttükleri linç kampanyalarıyla besleniyor cehennemin ırkçı-şovenist toprakları. İşte Mersin, Konya, Trabzon ve diğerleri.

İşsizlik, evsizlik, eğitimsizlik, sağlıksızlık milyarlarca ezileni yutan bir girdap gibi dönüp duruyor bu cehennemin içinde. Ezilenler neden hep aç, sefil ve yoksul. Birbirine kırdırılmak ezilenlerin kaderi mi? Acı ve ölüm neden hep ezilene düşüyor? Kim durduracak bunu? Kim son verecek buna? Yeryüzünde emeğin cennetini kim yaratacak?

İnsanlığın geleceğini basan kapitalist, emperyalist, faşist karanlıktan çıkış yok mu!? Dünyamız, insanlığın kurtuluş umudunun sonsuz uykusuna yattığı bir mezara mı dönüştü artık!? Yalanın

efendileri emekçi insanlığın buna inanmasını istiyorlar ve ellerinden gelen her şeyi yapıyorlar. Ama biliyorlar ki bu nafile bir çabadır!

Biliyor ve korkuyorlar ki, bir avuç mutlu azınlık için kurdukları dünya cenneti ebedi değildir.

Biliyor ve korkuyorlar ki, işçiler, emekçiler ve ezilen halklar için yarattıkları cehennem karanlığının gerçeğinde, aydınlığın doğuşu da saklıdır; gecenin karanlığının en koyu olduğu an, sabahın aydınlığın en yakın olduğu andır.

Tıpkı her 1 Mayıs'ta umudun ışığının biraz daha parlamasında olduğu gibi.

İşte, işçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma ruhunun sembolü olan 1 Mayısın ışığına doğru yaklaştığımız günlerdeyiz yine. İşçi sınıfının kanı ve canı pahasına, yerküremizin bütün ezilenlerine armağan ettiği o umut ve coşku dolu güne hazırlanıyor insanlık. Demek ki, biraz daha yırtılacak emperyalistlerin, sömürgecilerin ve faşistlerin yarattığı karanlık!

Her 1 Mayıs'ta olduğu gibi yine, kapitalist sömürü düzeninin adaletsizliğine karşı öfke akan sokaklarda. Toplumsal eşitlik talebi işçilerin, emekçilerin ve tüm ezilenlerin yüreğini kabartan bir coşkunlukla haykırılacak. Sınıfsal, ulusal ve cinsel ayrımcılığa ve baskıya karşı insani ve özgür bir dünya kardeşliğinin enternasyonal şarkıları söylenecek omuz omuza ve el ele.

Emperyalist-militarist güçlerin işgal ve savaş barbarlığına karşı lanetler yağdırılacak. Dünya halklarının onurlu ve adil bir barış özlemi ve savaşız bir dünya uğruna yürüttükleri mücadelenin gücü dikilecek savaş kışkırtıcılarının karşısına. İMF, DB, DTÖ gibi emperyalist kuruluşlar eliyle dayatılan ekonomik ve toplumsal yıkıma karşı büyüyen uyanış ve direnişin görkemi zaptedecek 1 Mayıs alanlarını. Özelleştirme, örgütsüzleştirme, kuralsız çalışma dayatmasının derinleştirdiği emperyalist küresel vahşete duyulan nefretle yürüyecek ezilenler.

Milliyetleri, dilleri, dinleri, renkleri farklı milyonlarca işçi ve emekçi, kapitalist, emperyalist ve faşist karanlığa karşı 1 Mayısın aynı aydınlığı altında buluşacaklar: özgürlük, devrim ve sosyalizm! İşçi sınıfının ve ezilen dünya halklarının acı ve ölümlerle tükenen yaşamlarına son verecek, kapitalist sömürü çarkını durduracak, emperyalist barbarlığı yok edecek büyük iradenin aydınlık umudu ışıldayacak 1 Mayıs meydanlarında. Yeryüzünde emeğin cennetini kuracak büyük insanlığın özgürlük tutkusu ve kavga inadıyla güzelleşecek fabrika önleri, varoş sokakları, dağ başları.

Türk kapitalistleri ve onların sömürgeci faşist iktidarı 1 Mayısın amansız düşmanıdır. 12 Eylül faşist cuntasının, başta İstanbul-Taksim meydanını olmak üzere 1 Mayıs alanları üzerinde koyduğu ve hiçbir hükümetin kaldırmayı gündemine almadığı yasağın sürmesi bundandır. Bundandır ki, 1 Mayıs, resmi tatil ve ücretli izin günü hakkı gaspedilmiştir. Türk burjuvazisi ve hükümetler işçi ve emekçilere bunu layık görmemektedir! 1 Mayıs sömürü günü olarak yaşanmaya devam etmektedir.

Bundandır ki, sermaye, hükümetler ve medya her 1 Mayısı 'terör' günü ilan ederek gözü dönmüş bir propaganda kampanyası yürütmektedirler.

Onlara inanılacak olursa;

SEKA, TEKEL, TELEKOM, ERDEMİR gibi işi, onuru ve geleceği için özelleştirmeye karşı çıkan, direnişe, işgale ve greve başvuran işçiler...

Kolektif ulusal kimliğinin tanınması için mücadele eden, anadilde eğitim hakkını kazanmak için sokaklara çıkan Kürt halkı.

Kapkaç-hırsızlık, uyuşturucu, dilencilik, çeteleşme batağında boğulmaya terk edilen işsizler ordusu.

Barınma hakkını savunmak için polise, jandarmaya karşı barikat kuran gecekondu başına yıkılan emekçiler.

Bir avuç tarlası-bahçesi de elinden alınmasın diye yolları kesen, protesto mitingleri düzenleyen küçük üretici köylü.

İflas edip küçücük dükkanını da kapatmak zorunda esnaflar.

Parasızlıktan çocuklarını okutamayan emekçi aileler.

Bin bir zorlukla liseyi-üniversiteyi bitirip de sokağa atılan gençler.

Hastane kapılarında can veren yoksullar.

Yoksullukla baş edebilmek için bedenini satmak zorunda bırakılan emekçi kadınlar. hepsi suçlu!

Ve suçlu oldukları için 'terör'e meyilli!

Yani toplumun sömürülen ve ezilen ezici çoğunluğu oluşturan milyonlar, egemen sınıfların adına 'demokrasi' dedikleri bu düzen için potansiyel olarak tehlikeli!

İşte bu nedenle işçi sınıfının ve ezilen halkların 1 Mayıs alanlarında bir araya gelmeleri, kapitalist düzeni sorgulamaları, toplumsal eşitsizliğin ve adaletsizliğin hesabını sormaları, insani ve özgür bir dünya talep etmeleri 'yasadışı' gösterilmeye çalışılıyor!

İşte bu nedenle bir avuç tekelci para babasının iktidarı ve onların hükümetlerinin, partilerinin ve örgütlerinin çıkarları için konmuş yasakların dokunulmaz ve haklı kabul edilmesi isteniyor!

İşte bu nedenle Ordusu ve sermaye oligarşisiyle, partileri ve medyalarıyla egemen sınıflar, Newroz'la 1 Mayısın kardeşliğini ve buluşmasını baltalamak için, en adi yalanları propaganda etmeyi, en aşağılık provokasyonlara başvurmayı, en insanlık dışı linç girişimlerini, cinayet ve katliamları tezgahlamaya işçi ve emekçilerin beyninde ve yüreklerinde 'olağan'laştırmaya çalışıyorlar.

Ama hayır! Bu yalan, sömürü ve zulüm düzeni ilelebet böyle sürmeyecek, sürmemeli.

İşçi sınıfının birleşik devrimci iradesi bütün zalimlerden daha güçlüdür. 1 Mayıs'lar bunu göstermek için var!

İşçi sınıfının enternasyonal birliği bütün emperyalist savaş koalisyonları ezip geçmeye

muktedirdir. 1 Mayıs'lar bunun yolunu açmak için var.

Halkların kardeşlik köprüsü ve mücadele birliği ırkçı-şovenist faşist kışkırtıcılığın bütün saldırılarını aşacak kadar güçlüdür. 1 Mayıs'lar bu dayanışmayı kurmak için var.

İşçi sınıfı ve ezilen halkların özgürlük, devrim ve sosyalizm çığı, kapitalizmin, emperyalizmin ve faşizmin bütün yalan zırhlarını delip geçecek kadar güçlüdür. 1 Mayıs'lar bunu haykırarak için var.

Haydi yürüelim 1 Mayıs alanlarına; Türk, Kürt, Laz, Çerkez, Çingene, Abaza... Her milliyetten işçi, emekçi ve ezilenler birlik olsun 1 Mayıs'ın kırmızı bayrağının altında!

Gösterelim; yeryüzünde emeğin cenneti nasıl nakış nakış işlenir meydanlarda!

Gösterelim; gençlerimiz yaşlılarımızla, kadınlarımız erkeklerimizle, kardeşlerimiz yoldaşlarımızla el ele verip nasıl yaratılır meydanlarda, yeni bir dünya!

Gösterelim; nasırlı ellerimiz, aydınlık bilincimiz, sevinçli yüreklerimizin hüneriyle nasıl büyütülür sömürü karanlığını yok edecek sosyalizmin ışığı!

Gösterelim; nasıl ezilip geçilir faşist yasaklar, özgürleştirilir 1 Mayıs alanları!

Avrupa İşçi Sınıfı Hareketinde Çıkış Arayışları: Dev Uyanıyor

Dünya ezilenlerinin yarattığı zenginliğin en büyük paylarından birini alan ve neoliberal saldırganlığın başlıca merkezlerinden olan Avrupa kapitalizmi, son yarım yüzyılda gemlemeyi başardığı kendi proletaryasının uyanmasından hep korkuya kapılmıştır. Bu korku, yalnızca Avrupa emperyalistlerinin ve kapitalist devletlerinin değil, aynı zamanda dünya emperyalist-kapitalist sistemin de korkusudur. Çünkü Avrupa işçi sınıfı, bir kez siyasi olarak harekete geçtiğinde, neoliberal emperyalist saldırganlığın en ciddi muhalifi haline gelebilecek ve tüm dünya işçi sınıfı ve ezilenlerinin hareketi üzerinde dolaysız etkide bulunabilecek zincirlenmiş bir dev gibidir. Avrupa işçi sınıfının kendi burjuvazisine karşı mücadelesi, yalnızca emperyalist sermayenin —oldukça kışkırtıcı biçimler de kazanan pervasızca uyguladığı neoliberal saldırganlığın hızını kesmekle kalmayacak, daha da kapsamlı uluslararası bir rol oynayabilecek niteliğe sahiptir; dünyanın dört bir yanında emperyalizmin ekonomik, siyasi ve askeri saldırganlığı altında yıkıma uğrayan ezilenlerin üzerindeki boyunduruğu gevşetici, dolayısıyla da onların mücadelesine de alan açıcı bir etkide bulunacak, başka coğrafyalardaki sınıf mücadelelerini de hızlandırıcı/sürükleyici bir rol oynayacaktır.

Dev uyanıyor. Zincirlerini kırmaya başladı. 30 yıldır işçi hareketi adına yaprağın kımıldamadığı ülkelerde dahi, işçi sınıfı on binler, yüzbinler

olup sokaklara dökülüyor, şalterleri indiriyor ve dünya zenginliklerini yüzyıllardır doymaz bir iştahla yağmalayan, halklara cehennem azabı çektiren kendi burjuvazisinin en korkulu kabusu olduğunu hissettirmeye başlıyor.

En son Fransa işçi sınıfının Şubat ayı içinde başlayan ve Mart ayma da taşan grev ve gösterileri, Avrupa işçi sınıfının uyanışının açık bir göstergesiydi. Sokağa çıkan milyonlar, Fransız tekelci burjuvazisinin ve gerici hükümetin neoliberal saldırılarına karşı öfkesini haykırdı. Özellikle bu son mücadelelerde, sendika bürokrasisinin bütün oyalayıcı tutumlarının, taban örgütlenmelerine dayalı aşağıdan geliştirilen bir inisiyatifle aşılması ve mücadelelerin bu yönünün öne çıkması, Avrupa işçi hareketinin yeni yeni kazanmaya başladığı bir nitelik olarak önemliydi. Avrupa işçi hareketinin yeni döneminin işaretlerinden biriydi.

Yanılsamadan Gerçeğe

1995'teki Fransız işçi sınıfının, gençliğinin, çiftçilerinin —birbirini etkileyen ve besleyen eylem dalgası, Avrupa işçi hareketinin silkinişini haber veriyordu. Bu uyuyan devin, artık uyanma zamanının geldiğinin de işaretiydi. İtalya işçi sınıfı, Fransız sınıf kardeşlerinin mücadelelerine yanıt verdi; genel grevlerle birleşen eylem dalgası, Berlusconi Hükümetinin de so-

nunu getirdi. İspanya, Yunanistan gibi Avrupa işçi sınıfının diğer bölükleri izledi bunu. Eylemler, neoliberal saldırıların hızının yavaşlamasında etkili oldu. Hareket, yalnızca Avrupa tekelci burjuvazisine istediği gibi at oynatamayacağını göstermedi, aynı zamanda neoliberal saldırganlığa dikensiz gül bahçesi hazırlama görevi üstlenmiş sendika bürokrasisinin de huzurunu kacırdı.

Sonraki süreçte hareket, sessizliğe gömülmedi ise de, yeniden geçici bir durağanlık dönemine girdi. Bu, Avrupa işçi sınıfının yeni mücadele dinamikleri ve potansiyelleri biriktirdiği bir dönemdi. Avrupa işçi sınıfının neoliberal saldırganlığın dünya çapındaki yıkıcı sonuçlarını algılama, sendikal krize yeni çözüm arayışları geliştirme ve yer yer sendika bürokrasisiyle hesaplaşma, bu hesaplaşmaların bir sonucu olarak yeni mevziler inşa etme ve örgütlenme, emperyalist küreselleşme karşıtı hareketle birleşik mücadele kanallarını açığa çıkarma yönünde değerlendirdiği hazırlıklarla örtüşüyordu.

Uluslararası Mücadelenin İzinden

Neoliberal saldırıların AB kararlarıyla yeniden tırmanışa geçtiği 2001'den sonra, Avrupa işçi hareketi de canlandı. İtalya, Yunanistan, İspanya, İngiltere, Almanya, Fransa, Portekiz işçileri grevler ve kitlesel gösterilerle yanıt verdi buna. 2002'de İtalya işçi sınıfının "iş güvencesi" yasasına karşı genel grevi, Yunanistan'da sağlık ve eğitim emekçilerinin grevleri, İspanyanın Sevilla kentinde toplanan AB zirvesine karşı sokaklara dökülen milyonların eylemi, Avrupa işçi hareketindeki yükselişin önemli verileriydi. Hareket ulusal düzeylerde sınırlı kalmadı, aynı zamanda Avrupa tekelci burjuvazisinin birleşik sınıf duruşuna karşı da ortak bir mücadele pratiği ortaya çıkardı. 2003'te AB'nin sosyal güvenliğin tasfiyesi ve emeklilik yaşının artırılması kararlarına karşı Avrupa işçi sınıfı da birleşik bir tutum aldı; 2-3 Nisan bütün Avrupa ülkelerinde eylem günü olarak ilan edildi. Bütün Avrupa'yı saran eylem dalgası, işçi hareketinin en zayıf olduğu ülkelerde dahi büyük bir hareketi ateşledi. Bunlardan biri Avusturya idi. AB'nin emeklilik yaşının yükseltilmesi kararına Avusturya işçi sınıfı 30 yıldan sonra ilk defa yeniden harekete geçti. Yüzbinlerce işçi iş bırakırken, 300 bin işçi gösterilerle saldırıya suskun kalmayacağını gösterdi. Hollanda, İsveç, Belçika, İs-

viçre, Norveç, Danimarka gibi işçi hareketinin zayıf olduğu ülkelerde de işçiler, bu birleşik eylem kararına uydu. Fransa işçi sınıfı, 2-3 Nisanın eylem hattını Mayıs'ta da sürdürdü. Genel grevle başlayan eylemler, Haziran'a kadar sürecek eylemlerin de önünü açtı. Aynı günlerde, Avrupa'nın başka ülkelerinde de eylemler ksilmedi. Benzeri bir eylem, Avrupa sendikalarının ortak kararıyla 2004'te de hayata geçirildi. Enternasyonal eylem, Avrupa işçi kitle hareketinin yeni dönemine işaret eden önemli bir gelişme ve dünyadaki enternasyonal kitle hareketinden etkileşiminin göstergesiydi.

Avrupa işçi sınıfının enternasyonal nitelikteki hareketlerine ve sınıf dayanışmasına önemli bir örnek de 2004 yılının sonuna doğru gerçekleşen General Motors tekeline bağlı OPEL otomobil işçilerinin direnişidir. Almanya'da OPEL patronlarının bini aşkın işçiyi işten çıkarma saldırısına karşı gelişen direniş etrafında Avrupa çapında bir sınıf dayanışması örüldü. Avrupa'nın başka ülkelerindeki OPEL fabrikalarında çalışan işçiler, Alman sınıf kardeşlerinin desteğine koşmakta gecikmediler. Direniş, Mercedes, Siemens gibi başka tekellere bağlı fabrikalarda çalışan işçilerden de destek gördü. Direnişi ayırıcı kılan, 2003 ve 2004'teki kıta çapında genel eylem kararlarında ya da uluslararası savaş karşıtı koalisyonların emperyalist saldırganlığa ve işgale karşı aldığı dünya çapında eylem kararlarında olduğu gibi, her hangi bir merkezin iradesine bağlı kalmadan ve karar beklemeksizin sınıfın aşağıdan gelişen iradesinin bir ürünü olmasıdır. Bu uluslararası sınıf dayanışmasının altına imza atan işçi sınıfı bölükleri, OPEL işçilerine yapılan saldırıda kendi geleceklerini görmüş, sendika bürokrasisinin oyalayıcı ve tavsatıcı sınıf işbirlikçi girişimlerine rağmen bir sınıf refleksi göstermiştir. Direniş ve uluslararası sınıf dayanışması karşısında OPEL patronları geri adım atmak zorunda kalmıştır.

Avrupa işçi sınıfı hareketinin durumu, gelişen yanları ve geleceğine ışık tutan bu enternasyonal eylemler yeni dönem kitle hareketinin ortaya çıkardığı önemli bir niteliktir. Avrupa işçi sınıfı da bu tarz eylemlere yönelerek, kendi çıkış yolunu aramakta ve açmaktadır. Son birkaç yılın işçi hareketlerine damgasını vuran İtalya proletaryası, bu konuda önemli bir düzey yakalamıştır.

İtalya İşçi Sınıfı Yol Açıyor

2002 yılında Berlusconi Hükümeti'nin işçi kıyımı yasasına karşı ayağa kalkan İtalya proletaryası, gerçekleştirdiği genel grevle hayatı felç etmişti. O dönemde bize -ve Avrupa işçi sınıfından büyük beklentileri olan herkese "Merhaba proletarya" dedirten bu büyük genel grev hareketi sırasında alanlara çıkan 11 milyon işçi, İtalya kentlerinin en büyük meydanlarına sığmamıştı. Bu büyük eylemiyle hükümete geri adım attıran ve sonraki dönemde de işçi sınıfının kitlesel baskısını İtalyan tekelci burjuvazisinin üzerinden eksik etmeyen işçiler, Avrupa işçi sınıfının en ileri bölümü olarak öne çıkmıştı.

1995'te birinci Berlusconi döneminde hükümeti koltuğundan aşağı indiren İtalya proletaryası, bu haklı unvanı, yalnızca neoliberal politikaların kendi üzerinde yarattığı yıkıma karşı mücadele ederek almadı; o aynı zamanda emperyalist saldırın ve işgale karşı da Avrupa işçi sınıfının en dinamik ve kitlesel eylemlerine imza atarak elde etti. Iraklı kardeşlerine binlerce kilometre uzaktan enternasyonal bir selam gönderdi; yüzbinler olup meydanları doldurdu, makineleri susturdu, savaş araçlarının nakledilmesini bloke etti, askeri üslere saldırdı, Amerikan emperyalizminin Avrupa'daki en sadık dostlarından olan Berlusconi hükümeti üzerinde, Irak'taki İtalyan askerlerin geri getirilmesi için eylemleriyle baskı kurdu.

Almanya'da Devrimci Pazartesilere

İşçi eylemleri, 2004'te de devam etti. Özellikle Almanya işçi sınıfı, neredeyse bütün yılı ayakta geçirdi. Toplu İş Sözleşmesi mücadeleleri, sosyal demokrat SPD ve Yeşiller koalisyonunun Ajanda 2010 ve Hartz IV saldırısına karşı mücadeleler, Avrupa kapitalizminin bu ileri ülkesinde yıla damgasını vurdu. Pazartesi Eylemleri diye adlandırılan Hartz IV yasasına karşı mücadeleler oldukça dikkat çekiciydi. 1989'da Berlin Duvarının yıkılışının önünü açan Pazartesi gösterileri, o dönemde sosyalizme karşı bir hareket olarak gelişmişti ve adeta Batı kapitalizminin zaferini simgeliyordu.

O yıllarda, revizyonist bürokratik yönetime karşı ayağa kalkan Doğu Alman işçi sınıfı, değişim arayışlarına yanıtı, Batı kapitalizmine entegre olmakta bulmuş, boynunu gönüllü bir şekilde kapitalist sömürü boyunduruğuna uzatmış ve

kaderini Alman tekelci burjuvazisinin pençelerine teslim etmişti. Çok geçmeden bunun büyük bir yanılgı olduğunu anlayacaktı. Çünkü, geleceğine dair büyük umutlarla sarıldığı Avrupa burjuva demokrasisi, aslında dizginsiz bir sömürü, artan ve giderek kronikleşen işsizlik ve yoksullaşmaydı.

Sovyetler Birliği (SB) ve Doğu Avrupa'nın dağılışıyla dizginlerinden boşanan Batı kapitalizmi, hızla sosyal devleti, dolayısıyla işçi sınıfının 150 yıllık mücadelesinin tarihsel kazanımlarını tasfiyeye yönelmişti. 1989'da karşıdevrimci bir girişim olarak çıkan Pazartesi Eylemleri, aradan 15 yıl geçtikten sonra işçi sınıfının elinde bir mücadele bayrağı haline geldi. Pazartesiler, Doğu Almanya'yı yutan Batı Alman tekelci burjuvazisinin neoliberal saldırılarına karşı Alman işçi sınıfının mücadele arzusu ve öfkesine ışık tuttu.

Avrupa İşçi Hareketinde Yeni Dönem

Bütün bu gelişmeler, Avrupa işçi hareketi bakımından yeni bir dönemin başladığına işaret etmektedir. Avrupa işçi sınıfı 2001'den bu yana, sürekli ayakta. Hareket bu süreç içinde önemli bir genişleme gösterdi. İşçi hareketinin daha canlı olduğu İtalya, İspanya, Fransa, Yunanistan gibi ülkelerin dışında Almanya, İngiltere, Avusturya, Belçika, Hollanda, İsviçre ve İskandinav ülkelerine doğru genişledi. Bu genişleme henüz, Avrupa tekelci emperyalist burjuvazisinin iktidarını sarsan devrimci bir dalgaya dönüşmüş olmaktan uzaktır elbet. Ancak neoliberal saldırıları püskürtme doğrultusunda giderek güçlenen bir kitle politizasyonu ve pratik hareket kuvveti biriktirdiği de kesindir. Geleceği belirleyen gelişmenin yönü budur.

Hareketi yeni yapan, her şeyden önce, onun içerisinden geçtiğimiz tarihsel-politik koşulların ürünü olması ve dolayısıyla günümüz toplumsal hareketlerinin kimi özelliklerini taşımasıdır. Hareketi geçmişten farklı kılan yeni unsurlar, henüz harekete bir bütün damgasını vuran, onu belirleyen bir düzeyde değildir. Her yeni hareket gibi geçmişin/gelenekselin zayıf/cılız dinamikleri üzerinde kendi gelişim kanallarını açmaya çalışmaktadır. Bu nedenle geleneksel sendikal anlayış ve yapılardan henüz kopuşmamıştır. Onun zayıf yönüdür bu. Ancak Avrupa işçi sınıfı, yer yer bilinçli, yer yer de kendi sınıf güdüleriyle bunu anlamakta, hissetmekte ve bu yönde

arayışlar geliştirmektedir. İtalya'daki COBAS örneği, Almanya ve İngiltere'de muhalif sendikacıların örgütlenme ve alternatif oluşturma çabaları, en son Fransa'da hükümetin neoliberal saldırılarına karşı taban inisiyatiflerinin aşağıdan basıncı ile örgütlenen genel grev ve milyonları sokaklara döken kitlesel gösteriler, İspanya'da tersane işçilerinin geleneksel sendikal kalıpları yıkarak geliştirdikleri militan direnişler, OPEL işçilerinin direnişi etrafında örülen uluslararası sınıf dayanışması, tüm bu çabalara örnek oluşturan önemli verilerdir. Son 50 yıla damgasını vuran "toplumsal barış/uzlaşma" döneminin sona erdiği gerçeği, Avrupa işçi sınıfının bilincinde de belirmeye başlamıştır. Tüm bu yeni yönelim ve arayışların başlıca nedenlerinden biri budur.

Avrupa işçi sınıfının yeni arayış ve yönelimlerine, hareketi dünden farklı kılan özelliklerine tekrar döneceğiz. Ancak önce sorunu daha iyi analiz etmek ve durumu daha anlaşılır kılmak için Avrupa işçi hareketinin son 50 yılını ve bu sürece damgasını vuran "toplumsal barış/uzlaşma" dönemine ve sonuçlarına; bunun hareket üzerinde yarattığı ideolojik ve politik bozulmaya değinmek gerekiyor.

"Toplumsal Barış" Ve İşçi Sınıfı

19. yüzyıl boyunca ve 20. yüzyılın başlarındaki sınıf mücadeleleri, 20. yüzyılın başlarında Rusya'da gerçekleşen Ekim devrimi, Avrupa tekelci burjuvazisini, işçi sınıfı karşısında geri adım atmaya zorladı, onu uzlaşma siyasetine doğru gerilettiler. Bütün bu sınıf mücadeleleri boyunca burjuvazi, işçi sınıfını yenemeyeceğini görmüştü. 1930'larda Avrupa'nın bazı ülkelerinde burjuvazi, işçi sınıfının —özellikle ücretler bazı talepleri konusunda sendikalarla anlaşmalara vardı. Böylelikle "toplumsal barış/uzlaşma" siyasetinin temelleri atıldı.

Avrupa'nın bazı bölgelerinde; özellikle kuzeyde kurumsallaşan bu süreç, İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrası Avrupa'nın -başta merkez ülkeleri üzere hemen hemen bütününde temel alındı. Avrupa'da sınıf mücadeleleri, emekle sermaye arasındaki çatışmalarla karakterize olan bir dönemden —görelî bir barış (sendikalar, patronlar ve devlet arasındaki ikili, üçlü görüşmeler ve uzlaşma politikaları) dönemine girdi ve işçi sınıfı mücadelelerinin sonraki 50 yılma da damgasını vurdu.

Emekle sermaye arasındaki —görelî barış, refah devletinin -ya da sosyal devletin üzerinde geliştiği zemini de oluşturdu. Emekle sermaye, işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki antagonist/uzlaşmaz çelişkiler silikleştirildi. Sömürülenlerle sömürülenler arasında bir "toplumsal sözleşme" oluşturuldu. Sosyal devlet, bu "toplumsal sözleşme'nin kendisiydi. Devlet, bütün toplumun asgari ihtiyaçlarını karşılamakla yükümlü olacak, patronlar ücretler ve sosyal haklar konusunda uzlaşmaz davranmayacak; çalışma yaşamına barış hakim olacaktı... Diğer taraftan işçi hareketi üretimin kapitalist örgütlenmesi, üretim araçlarının özel mülkiyeti ve patronların emek sürecini düzenlemesini kabul edecekti. Böylelikle çalışma yaşamına "barış" hakim olacaktı. Bunun anlamı, işçi sınıfının, sosyal devlet ve tedricen iyileşen yaşam koşulları karşılığında kendi sosyalist projesinden vazgeçmesiydi.

"Toplumsal sözleşme" bu temel ilkeler üzerinde kendini var edecekti. Emekle sermaye arasındaki ilişki de buna göre düzenlendi. Ücretler ve çalışma koşulları tedricen iyileştirildi. Yaşam standartları belirgin bir biçimde yükseltildi. Bu politika, önemli kazanımlar sağladığı için de işçi sınıfının kitlesel desteğini kazandı.

Patronlarla işçiler arasında çıkan sorunların çözüm yöntemi olarak 'diyalog' temel alındı. Sorunlar masa başında çözülmeye başlamıştı. Savaşın yıkıntıları üzerinden, dünya kapitalizminin yeni lideri Amerikan emperyalizminin desteğiyle kendini yeniden örgütlemeye girişen Batı Avrupa burjuvazisi, işçilerin karşısında uzlaşmaz tavrını (daha sonra yeniden çıkarmak üzere) geçici olarak para kasasına koymuştu. Anlaşmazlıkların masa başında çözüldüğü koşullarda işçi sınıfı da mücadeleyi geri plana itti; böylelikle kendisini de geri plana itmiş oldu. Patronlar ve devlet temsilcileri karşısında kendini savunacak 'vekillere' bıraktı inisiyatifini.

Sendika bürokrasisinin güçlenmesinin önünü açan bu süreç, tersinden de işçi sınıfının mücadele dinamiklerini eritti. Emek hareketi, derin bir apolitizasyona uğradı, sermayeye karşı ılımlaştı. Sınıf bilincinin parçalandığı ve işçi sınıfının kendi tarihine ve tarihsel misyonuna yabancılaştığı bu süreç, hareketin radikal dinamiklerini marjinalleştirdi. Bu sınıf uzlaşma siyasetini yönetmek, sosyal demokrat partilerin tarihsel rolü haline geldi. Sendika bürokrasisi de sosyal demokrat partilere entegre oldu. Bugün sosyal

demokrasinin yaşadığı kriz, tam da bu nedenle sendikal hareketin kriziyle dolaysız bir bağ içindedir.

Sosyal devlet ve “toplumsal barış/uzlaşma”, gerçekte işçi sınıfının gücünün ürünüdür. Burjuvazi, sınıf mücadelelerinin ve sosyalizmin kazanımlarının basıncı altında “toplumsal barış/uzlaşma” siyasetine başvurmak zorunda kalmıştır. Keza İkinci Dünya Savaşından sonra oluşan sosyalist blok, kapitalizmin üzerinde daha büyük bir basınç yaratmıştır. Bu da dolaysız bir biçimde, özellikle kapitalizmin ileri ülkelerinde, işçi sınıflarının yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi yönünde etkili olmuştur. Bunu böyle kavramamak; tersinden kapitalizmin gelişme düzeyinin bir sonucu olarak görmek, işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki uzlaşmaz tarihsel çelişkilerin üzerini örtmek, sınıfın gücünü ve sınıf mücadelelerinin değiştirici etkisini küçümsemek anlamına gelir ki, sendika bürokrasisinin ve sınıf işbirlikçi oportünist siyasetin beslendiği ideolojik temel de burasıdır. Sendika bürokrasisinin ve oportünizmin bugün içine düştüğü bataklık da buradan gelmektedir.

Sermaye Kurduğu "Barış"ı Bozdu

“Toplumsal barış” siyasetini olanaklı/uygulanabilir kılan, üzerine oturduğu tarihsel koşullardı. Yukarıda da söylediğimiz gibi, 20. yüzyılın ilk yarısında proletarya ve ezilen halkların verdiği mücadeleler ve Ekim devriminden başlayarak bir dizi ülkede gerçekleşen devrimler, burjuvaziyi uzlaşma siyasetine doğru geri adım atmaya zorlamıştı. Ancak “toplumsal barış/uzlaşma” siyasetinin uygulanabilmesi için, bu basıncın kapitalizmin ekonomik koşullarıyla da buluşması gerekiyordu. İkinci Emperyalist Paylaşım savaşı sonrası oluşan kapitalizmin uzun süreli istikrar dönemi, böyle bir olanağı sundu. Batı kapitalizmi, savaştan sonra 20 yıldan fazla bir istikrar ve güçlü bir ekonomik büyüme yaşadı. Bu durum emperyalist sömürü sonucu elde edilen karların emek, sermaye ve sosyal devlet arasında bölüşülmesine olanak sağladı.

Bu sınıf uzlaşması, yüksek büyümeye sahip istikrarlı bir kapitalist ekonomiye dayandığından, kırılğan bir niteliğe sahipti. Nitekim Batı kapitalizminin 1970’lerin başında yaşadığı ekonomik krizle birlikte, gerilemeye başladı. Kriz, burjuvaziyi, maliyetleri düşürmek için diğer şeylerin

yanı sıra, ücretlere ve sosyal devletin temellerini oluşturan kamu harcamalarına saldırıya yöneltti. Kapitalist güçler, saldırıya geçti ve “barış”ı bozdu.

Ancak, mücadeleciler dinamikleri alabildiğine gerileyen, ılımlılaştan işçi sınıfı ve emek örgütleri buna hazır değildi. Tam bir şaşkınlık yaşadılar; sermaye, “toplumsal barış”a uygun davranmıyordu. Patronlar, görüşmelerde hiç de uzlaşıcı değildi. Aksine düşmanca ve kendi çıkarlarını dayatıcıydı. Sendika bürokrasisi, “toplumsal barış”ı korumak için sermayenin saldırılarını karşısında pasif kaldı ve işçi hareketi savunmaya geçmeye zorlandı. Artık çıkarlarını iyi savunmadığı için işçiler, sendikaları terk etmeye başladı.

Bu gelişmeler, aynı zamanda işçi sınıfının burjuvaziyle tuttuğu sınıf mücadelelerini, esas olarak kaybedeceği bir dönemin de başlangıcıydı. Neoliberal saldırganlık 80’lerde iyice hız kazandı. SB ve Doğu Avrupa’nın dağılmasıyla da önündeki bütün engeller kalkmış oldu. Burjuvazinin artık “toplumsal sözleşme”ye de ihtiyacı kalmamıştı. Emekle uzlaşmaya gerek yoktu. Bütün cephelerde zafer kazanmıştı. Ve toplumsal sözleşmeyi yırttı attı. Emekle sermaye arasındaki barışçıl bir arada yaşama siyaseti darmadağın oldu.

Üretim Sürecindeki Değişiklikler Ve Sınıf Mücadelelerine Etkisi

Sermayenin işçi sınıfının kazanılmış haklarına yönelik saldırıları, kapitalist üretim sürecinde yaşanan değişimlerle de paralel bir seyir izledi. Teknolojik gelişme, üretim araçlarının yenilenmesine ve emek üretkenliğinin artışına olanak sağladı. Bu durum, kaçınılmaz bir biçimde kapitalist üretim süreci üzerinde önemli değişikliklerin önünü açtı. Üretim araçlarının yenilenmesine bağlı olarak, çok sayıda işçinin yaptığı işin, yeni üretim teknolojisi ile daha az sayıda işçi ile yapılıyor olması, sermayeyi yeni üretim biçimlerine yöneltirken, binlerce işçinin toplandığı fabrikaların, kapitalist üretimdeki rolünü de zayıflatı. Bunun sonucu, üretim sürecinin esnekleştirilmesi oldu. Burjuvazi, 19. yüzyılın ikinci yarısına ve 20. yüzyılın son çeyreğine kadarki bölümüne damgasını vuran -akar bant da denilen Fordist-Taylorist üretim biçimini terk etmeye başladı. Başta Japonya gelmek üzere Uzakdoğu’da başlayan üretimin esnekleştirilmesi, ulus-

lararası sermayenin sarıldığı kurtarıcı oldu. Bu, binlerce, hatta on binlerce işçiyi bir çatı altında toplayan entegre bir sistem olan fabrikanın da parçalanması anlamına geliyordu. Birçok üretim ünitesi, fabrikadan koparıldı. Taşeronlaşma alabildiğine yaygınlaştı. Eskiden fabrikanın herhangi bir ünitesinde üretilen bir parçayı, artık taşeronlar üretmeye başladı.

Fordist üretim biçimi, işçilerin on binlercesinin aynı işletme ve tesis çatısı altında bir araya gelmesini, ortak bir yaşamı paylaşmalarını sağlıyordu. Binlerce, on binlerce işçinin aynı vardiya saatlerinde işe başlaması, aynı yemekhanede yemek yemesi, aynı zamanlarda dinlenmesi, onların sorunlarını da ortaklaştırıyordu. Üretim sürecindeki bu ortaklaşma, işçilerin sendikalar da örgütlenmesini kolaylaştırırken, sınıf bilincine ulaşmalarının da olanaklarını artırmıştı. Üretimin esnekleşmesiyle birlikte bu durum giderek değişti. İşin parçalanmasına bağlı olarak, üretim merkezden çevreye kaydı. Dolayısıyla işçi sınıfı da... Sanayi proletaryası, sınıf mücadelelerindeki belirleyici rolünü yitirmeye başladı. Fabrikalarda istihdam edilen işçi sayısı büyük oranda azalırken, işçi sınıfının büyük bölümü esnek çalışmaya itildi. Bu, işçi sınıfının büyük bölümünün örgütsüz ve güvencesiz çalışma koşullarına mahkum edilmesi anlamına geliyordu.

Bu süreç, sendikalarda örgütlü işçi sayısının da hızla düşmesinin önünü açtı. Esnekleşme, sendikal harekete büyük bir darbe indirdi. Kapitalist üretim sürecindeki bu değişim yalnızca işçi sınıfının örgütsel yapısını bozmadı, aynı zamanda bilincini de parçaladı. İşçileri tekilleştirdi. Burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişkiyi, patronla işçi arasındaki ilişkiye indirgedi.

Kapitalist güçlerin iki koldan geliştirdiği bu neoliberal yeniden yapılandırma süreci, SB ve Doğu Avrupa'nın yıkılışıyla birlikte 90'larm başında hız kazandı. Uluslararası tekelci sermaye, işçi sınıfı ve emekçilere karşı oldukça pervasız bir saldırıya geçti. Bu dönem, aynı zamanda kapitalist dünya içindeki uyumun da bozulduğu bir dönemin koşullarını olgunlaştırdı. Sermayenin olağanüstü merkezileşmesi, emperyalist güçler arasındaki rekabeti kızıştırdı. Uluslararası tekeller, emperyalist sermayenin dünya üzerinde serbestçe dolaşımının önündeki engelleri ortadan kaldırmak için ulusal ekonomileri kısıp aldı. Uluslararası tahkim yasaları ile, MAİ, MİGA gibi uluslararası anlaşmalarla bunun hukuk-

sal dayanaklarını oluştururken, ulusal ekonomileri de göçertme ve emperyalist sermayenin basit birer uzantısı haline getirme yolundan yüründü. Kuşkusuz bu saldırıların en yıkıcı sonuçlarını yeni sömürge ülkelerin halkları yaşadı. Özelleştirmeler, ulusal tarımın çökertilmesi ve uluslararası tarım tekellerine bağımlı hale getirilmesi, işçi sınıfı ve orta sınıflar üzerinde büyük bir yıkıma yol açtı.

70'li ve 80'li yıllarda daha çok yeni sömürge ülkelerde uygulanan bu süreç, 90'lardan sonra Avrupa'yı da etkisine aldı. Özelleştirmeler hız kazandı, eğitim ve sağlığın paralı hale getirilmesi, sosyal güvenliğin budanmasında somutlaşan sosyal devletin tasfiyesini, çalışma yaşamının kuralsızlaştırılması izledi. Neoliberal yeniden yapılandırmanın kaçınılmaz biçimde ortaya çıkardığı çalışma yaşamının kuralsızlaştırmasına, reform adındaki yasal düzenlemeler ve yeni iş yasaları ile de hukuksal dayanaklarına kavuşturulması yolundan gidildi.

Bütün bu saldırılar, işçi sınıfının yaşam standartlarında hızla bir kötüleşmeye yol açarken, orta sınıfları da olağanüstü bir biçimde çözdü. İşsizlik ve yoksullaşma büyüdü. Bugün Avrupa, ciddi bir işsizlik kriziyle yüz yüze. Birçok ülkede resmi veriler bile, İkinci Dünya Savaşı öncesi işsizlik düzeylerine ulaştı. Refah kıtası Avrupa, artık emekçiler bakımından giderek katlanılmaz hale gelmeye başladı. Orta sınıfların çözülmesi ve birçok sektörün artık kapitalist artı-değer üretimi sürecinin dolaysız bir parçası haline gelmesi, işçi sınıfını nicel bakımdan büyütmesine karşın, onunla ters orantılı bir şekilde de örgütlenme düzeyi alabildiğine düştü.

Avrupa'da tüm bu neoliberal saldırıların merkezinde AB duruyor. AB, bugün Avrupa'da neoliberal toplumsal ve ekonomik modeli kurumsallaştıran temel araçtır.

Sendikal Kriz

Sermayenin tüm bu saldırılarına, sendika bürokrasisinin yanıtı sınıf uzlaşmacılığını devam ettirmek oldu. Neoliberal saldırılara karşı anlamlı mücadeleler örgütleyemedi. İşçi sınıfının aşağıdan geliştirdiği mücadeleleri de "toplumsal barış"ı korumak adına köstekledi. Böylelikle sendikalar, işçi sınıfının bilincinde önemsizleşmeye başladı. Ve sendikal hareket derin bir krize yuvarlandı. İşçiler, kitlesel olarak sendikaları terk etmeye başladı.

Son yirmi yıl içinde sendikalarda örgütlü işçi sayısı yarı yarıya düşmüş durumda. Ve bu büyük kan kaybı devam ediyor. Sendikal bürokrasi, bu kan kaybının önüne geçemiyor; statükolarını korumak için daha fazla sermayeye yanaşiyor, onların saldırı politikalarına payandalık yapıyor. Neoliberal saldırganlığa, dikensiz gül bahçesi hazırlıyor. Mevcut krizi içinde, üyelerinin acil ekonomik ve toplumsal çıkarlarının savunucusu olarak oynamaları gereken rolü yerine getiremiyorlar. Tüm sektörler ve sanayiler içindeki temellerini yitirdiler.

Kapitalist üretim sürecindeki değişimleri anlamakta oldukça geciktiler. Sendikaların örgütlü olduğu fabrikalar ve kamu işletmelerindeki işçi sayısı hızla düşmesine ve işçi sınıfının büyük bölümü örgütsüzleştirilmesine karşın, bu büyük örgütsüz kitleyi göz ardı ettiler. Sendikalardaki erimeyi durdurmak için yeni alanlara yönelme konusunda ya tümüyle hareketsiz kaldılar ya da oldukça geç müdahale ettiler. Bu yöndeki kimi pratikler ise “toplumsal uzlaşmayı” yeniden kurma amacına bağlandığı için, güven veremediler. Örgütlenme pratikleri, eğitim seminerlerinin ötesine geçemedi, geçemiyor.

Örgütsel kriz, sendikal krizin yalnızca bir boyutu. Daha temelde ideolojik kriz vardır. Toplumsal sözleşmenin ideolojik mirası, geleneksel sendikal hareketin boynunda ağır bir pranga gibi asılı durmaktadır. Sendika bürokrasisi de kendini, bu ideolojik zemin üzerinde hala varetmeyi sürdürmektedir.

Tümüyle burjuvalaşan sendika bürokrasisi, eski statükosunu kaybetmemek için, emperyalist küreselleşme zemininde toplumsal sözleşmeyi yeniden kurma çabası içindedir: 20. yüzyıl boyunca daha çok ulusal sınırlar içinde kalan emekle sermaye arasındaki toplumsal uzlaşma, “küreselleşmeye” bağlı olarak yeniden kurulmalıdır! Emekle sermaye arasındaki ilişkiler, uluslararası hukukla yeniden belirlenmelidir! Sendika bürokrasisinin, krize çözümü budur. Uluslararası sendikal konfederasyonlar ve koalisyonlar, bu amaçla, WEF toplantılarına katılmakta, uluslararası sermayeyi ikna etmek için yoğun çaba gösterirlerken, diğer taraftan, kendini emperyalist küreselleşme karşıtı kitle mücadelelerinden ve hareketlerden mümkün olduğunca yalıtmaya çalışmaktadırlar. Sosyal Forumlara, genel programın içinde değil de, daha çok ayrı programlarla katılarak emperyalist sermaye şirin

gözükmeye, emperyalist küreselleşme karşıtı hareketle arasındaki mesafeyi korumaya özen göstermektedirler.

Yeni Dönemin İşaretleri

“Toplumsal barış”ı yeniden kurma yönündeki çabaların hiçbirisinin, işçi sınıfının yaşadığı mevcut krize çözüm olamayacağı artık açığa çıkmıştır. Burjuvazi, kendi kurduğu “barışı” neoliberalizmle dümdüz etmiştir. Ve bir daha da geriye dönmeye hiç niyeti olmadığını açıktan belli etmektedir. Avrupa işçi sınıfı, 19. yüzyıl ve 20. yüzyılın başındaki mücadele dinamizmini ve toplumsal ideallerini yeniden kazanamadığı sürece, sermayenin saldırılarını püskürtemeyeceği gerçeğini henüz bir bütün olarak bilince çıkartmış değilse de, son yıllardaki sınıf mücadeleleri, bu yönde önemli çaba ve arayışların olduğunu göstermiştir. Kuşkusuz hareketin gelişimi, her yerde aynı düzeyde ilerlememektedir. Sınıf mücadelesi, doğası gereği eşitsiz bir biçimde gelişmektedir.

Avrupa işçi sınıfının son birkaç yıla sığdırdığı mücadeleler, hareket içinde çıkış arayışlarının arttığını gösteriyor. Sendika bürokrasisinin hareketi geriye çekici tutumları ve sermaye ile girdiği rezil işbirlikleri, işçi sınıfını geleneksel bürokratik sendikal hareketten kopuşa zorluyor. Ve -yazının başında da ifade ettiğimiz ve örnekleriyle de açıkladığımız gibi Avrupa’nın çeşitli ülkelerinde sınıf bölükleri arasında yeni arayış ve yönelimler gelişiyor. Bu yeni arayış ve yönelimlere denk düşen mücadele pratikleri ortaya çıkıyor.

Bu yeni arayış ve mücadeleleri, geleneksel sendikal anlayışlardan ayıran ortak yanlarını başlıklar altında sıralayalım.

Enternasyonal mücadele ve dayanışma, Avrupa işçi hareketinin yeni bir niteliği olarak gelişiyor. 19 ve 20. yüzyıl boyunca işçi hareketinin sendikal mücadelesi, ulusal sınırların belirlediği bir zemin üzerinde geliyordu. İşçi sınıfının enternasyonal yönelimlerini daha çok sınıf bilinçli unsurlar, politik hareketler belirliyordu. Emperyalist küreselleşme ve sermayenin uluslararası saldırılarının birleşik burjuva sınıf karakteri, işçi sınıfı ve ezilenleri de uluslararası çapta ortak davranmaya yöneltti. Emperyalist küreselleşme karşıtı hareketlerde ilk somut biçimlerini alan enternasyonalist hareket tarzları, işçi sınıfını da bu mücadelelere katıldıkça etkiledi. Irak’a yöne-

lik emperyalist saldırganlık ve savaşa karşı mücadelelerin en önemli dinamiklerinden biri Avrupa işçi sınıfıydı. Amerikan emperyalizminin Irak'a ilk bombaları yağdırdığı gün (21 Mart 2003) emperyalist savaşa karşı uluslararası savaş karşıtı koalisyonlarının aldığı dünya genel grevi kararının merkezinde Avrupa işçi sınıfı duruyordu. Avrupa işçi sınıfının bu mücadelelerden öğrendiğini, AB'nin bütün Avrupa ülkelerini kapsayacak tarzda aldığı emeklilik yaşının yükseltilmesi kararına karşı aynı yıl gerçekleştirdiği kıta çapındaki 2-3 Nisan genel eylemleriyle gösterdi. Enternasyonal mücadele silahına daha sonra da başvurarak, bu yönelimin hareketi karakterize eden bir nitelik olarak geliştiğini ortaya koydu. Sermayenin uluslararası saldırılarının, ancak başka uluslardan emekçilerle birlikte mücadele edilerek püskürtülebileceğini bilince çıkarmaya başladı ve bu yöndeki arayışlarını yoğunlaştırdı. Bu arayışlar, onu aynı zamanda emperyalist küreselleşme karşıtı toplumsal hareketlerle daha etkin ilişkiler geliştirmeye yöneltti, yöneltiyor.

Avrupa işçi hareketi içindeki yeni arayışlar, dünyanın başka coğrafyalarında olduğu gibi kendini, daha çok politik ve toplumsal talepler üzerinde inşa ediyor. "Toplumsal barış" döneminin işçi hareketini ücret temelli işyeri ile sınırlı taleplere hapseden mücadele anlayışını reddederek gelişme kanallarını açıyor. Sermayenin, saldırılarının politik, ideolojik ve birleşik niteliği, işçi sınıfının politik mücadeleye daha etkin katılmasını gerekli hale getiriyor. Yeni tarz örgütlenmeler de bu bilinçten hareket ediyor. Avrupa işçi sınıfının uluslararası mücadelelere yönelmesi ve emperyalist küreselleşme karşıtı toplumsal hareketlerle ilişkilene çabalarının içinde de bu bilinci görmek mümkün. Bu durum, kendiliğinden hareketin çehresinde de bir değişimin yaşandığına işaret ediyor. Kapitalist üretim sürecinde yaşanan değişimler, neoliberal yeniden yapılanmaya bağlı olarak orta sınıflardaki çözülme, memurların geniş bir kesiminin artı-değer üretim sürecine dahil olması gibi nesnel nedenlere bağlı olarak sınıf mücadelelerinin toplumsal zemininin genişlemesi, kendiliğinden hareket üzerinde de etkide bulunuyor. Yaşam koşullarının iyileştirilmesine yönelik en küçük mücadeleler bile emekçileri devletle karşı karşıya getiriyor, politikanın alanına sokuyor.

Yeni tarz örgütlenme pratiklerini geleneksel bürokratik sendikal anlayıştan ayıran temel olgulardan biri de, bu örgütlenmelerin sektörlere dayalı örgütlenme anlayışını reddetmesidir. Kapitalist üretim sürecinin esnekleştirilmesiyle birlikte işçi sınıfının büyük bir bölümü kuralsız çalışma koşullarına ve örgütsüzlüğe itilmiştir. İşkolu esaslı sektörel örgütlenmenin, işçi sınıfının, kölece çalışma koşullarına itilmiş, örgütsüzleştirilmiş bu en geniş kesimini örgütlemeye yeterli olmadığı açığa çıkmıştır. Yeni tarz örgütlenme pratikleri, çalışmalarının merkezine bu örgütsüz işçi yığınları içinde örgütlenmeyi koymuştur.

Yeni tarz örgütlenmelerde taban inisiyatifinin geliştirilmesi, tabana dayalı örgütlenme modelleri öne çıkmaktadır. Yukarıdan, dayatmacı bürokratik sendikal yönetim anlayışına karşı aşağıdan, sınıf demokrasisinin işletilmesine dayalı bir örgütlenme ve yönetim anlayışı gelişmektedir. Fransa'daki son genel grev ve milyonların katıldığı gösterilerde taban inisiyatiflerinin belirleyici rolü, işçi sınıfı içersin deki mücadele arzusu ve potansiyelini açığa çıkarmıştır.

Tüm bunların bir toplamı ve sonucu olarak, geleneksel bürokratik sendikal kalıpların reddi üzerinden kendini inşa eden yeni tarz örgütlenme ve mücadeleler, kaçınılmaz bir biçimde sendikal bürokrasiyle hesaplaşmayı gerektiriyor. Avrupa işçi sınıfı, bugün bu hesaplaşmayı çeşitli düzeylerde başlatmış durumda. İşçi sınıfının aşağıdan basıncı ve yeni arayışları sonucu Avrupa'nın birçok büyük sendikası içinde muhalefet örgütlenmeleri oluşmuştur. Ve bu süreç ayışmaya doğru ilerlemektedir.

Çıkış Hattına Doğru

Kuşkusuz tüm bu pratikler, hareket içinde yeni yeni açığa çıkıyor. İtalya'daki COBAS örneğinde de görüldüğü gibi bu arayışların geçmişi 20 yıl öncesine kadar gitse de, hareketin belirginleşen özellik ve nitelikleri olarak yeni yeni netleşmeye ve işçi sınıfı tarafından anlaşılmaya başlanmıştır. İçerisinden geçtiğimiz süreç bir geçiş dönemine denk düştüğü için, henüz sınıfın hakim bir eğilimi haline gelmemiştir. Hareket, bu geçiş döneminin doğası gereği, sermayenin saldırılarına karşı henüz savunmada ve kazanılmış haklarını koruma temelinde mücadelelere girmektedir. Ancak, sermayenin saldırıları karşısında işçi sınıfının aldığı yenilgiler, onu, kaçı-

nılmaz biçimde yeni arayışlara yönelmektedir. Aynı zamanda köklü bir demokrasi ve sınıf mücadelesi geleneğine sahip olan Avrupa işçi sınıfının yeni arayış ve pratikleri anlama yetenekleri gelişkindir. Bu, Avrupa işçi sınıfının önemli bir avantajıdır. İşçi sınıfı kendi öz deneyimlerinden ve güçlü tarihsel geleneklerinden öğrenerek kopuş ve çıkış hattına doğru ilerlemektedir.

Bu çıkışın araçlarının, tek başına sendikal mücadeleler ve örgütlenmeler olmadığı ve olamayacağı, tarih tarafından defalarca kanıtlanmıştır ve gerçek yaşam ilişkileri içinde de açığa çıkmaktadır. Bu yeni arayış ve yönelimlerin gelişmesi kuşkusuz ki önemlidir. Ancak, işçi sınıfının gerçek sınıf kimliğini kazanması ve tarihsel rolünün bilincine ulaşması için yeterli değildir. Bu bilinç, işçi sınıfına komünist öncüsü tarafından taşınabilir. Avrupa işçi hareketinin gelece-

ğini de komünist öncünün inşası temelindeki arayış ve elde edeceği başarılar belirleyecektir.

Son yıllarda Avrupa işçi sınıfı hareketi içinde bu yönde de çeşitli kıpırdanmaların olduğu görülüyor. Sosyalist partilerin işçi hareketi içindeki etkinliğini artırması, hareket içinde sola yönelimin gelişmesi, bu küçük kıpırtılara işaret etmektedir. Ancak bunun oldukça yetersiz olduğu da bir gerçektir. Gerek Avrupa işçi sınıfının tarihsel gelenekleri, gerekse de bu yaşlı kıtanın toplumsal yapısı, biriktirdiği patlama potansiyelleri, bu bakımdan oldukça geniş olanaklar sunmaktadır. Avrupa işçi sınıfı, bütün bu toplumsal olanaklara yaslanarak ve köklü tarihsel mirasının izlerini sürerek, tarih sahnesindeki yerini alacaktır.

Dev uyanmaktadır, ancak henüz uyku sersemliği içindedir.

Martinik*

Rosa Luksemburg

Çeviren: Ayşe Şener

Dumanlı yıkıntı dağları, parçalanmış ceset yığınları, duman tüten, buhar çıkan yangın denizi, nereye baksanız çamur ve kül; çırpınan bir kırlangıç gibi yanardağın kayalık eteklerine tüneyen, gelişen küçük şehirden geriye tek kalan bunlar. Bir süredir kızgın devin, bu insan cüretine, iki bacaklı cücelerin bu kör kibirlerine karşı hırsla veryansın ettiği ve gürlediği duyuluyordu. Büyük öfkesi içinde bile yüce gönüllü olan bu gerçek dev, ayaklarında sürünen bu pervasız yaratıkları uyardı. Duman çıkardı, kızgın bulutlar püskürttü, göğsünde tüfeklerin yayılım ateşine ve topların gümbürtüsüne benzer patlamalar oluyor, kaynıyor ve köpürüyordu. Fakat yeryüzünün efendileri, insanlığın kaderini belirleyenler, kendi mantıklarına olan inançları sarsılmadan beklediler.

Mayıs'ın 7'sinde hükümet tarafından gönderilen komisyon, St. Pierre'nin endişeli halkına gökyüzünde ve yeryüzünde her şeyin yolunda olduğunu duyurdu. Her şey yolunda, paniğe gerek yok! -Tıpkı devrimci yanardağın kraterinde kızgın lavlar korkunç bir püskürme için toplanırken, Tenis Kortu Yemini'nde arifesinde XVI. Louis'in dans sarhoşu salonlarda söylediği gibi. Her şey yolunda, her yer sükunet ve barış için-

de! -Elli yıl önce Mart patlaması arifesinde Viyana ve Berlin'de söyledikleri gibi.(1) Martinik'in yaşlı ve sabırlı devi, saygıdeğer komisyonun raporlarını dikkate almadı. 7'sinde vali tarafından halkın endişeleri giderildikten sonra, 8'inde erken saatlerde patladı ve birkaç dakika içinde valiyi, komisyonu, halkı, evleri, yolları ve gemileri yapılanlardan dolayı öfkeli kalbinin kızgın lavları altında yaktı.

Patlamanın eseri, gerçekten esaslıydı. 40 bin insan toptan öldürüldü, az sayıda ürpermiş mülteci kurtarıldı. -Yaşlı dev huzur içinde gürleyip fokurdayabilir, zira artık gücünü göstermiş, sahip olduğu gücün önemsenmemesinin öcünü korkunç bir şekilde almıştır.

Ve şimdi Martinik üzerindeki bu yok edilmiş şehrin yıkıntıları arasından yeni bir konuk ortaya çıktı, tanınmayan, daha önce hiç görülmemiş -İnsanoğlu. Efendiler ve köleler değil, siyahlar ve beyazlar değil, zenginler ve yoksullar değil, plantasyon sahipleri ve ücretli köleler değil -minicik ve mahvolmuş adada insanoğlu ortaya çıktı, sadece acıyı hisseden, felaketi gören ve sadece yardım etmek, imdada yetişmek isteyen insanoğlu. Yaşlı Pelee Dağı bir mucize yarattı! Fashoda(2) günleri unutuldu, Küba üzerindeki

çatışmalar unutuldu, “la Revanche” (İntikam, çn.) unutuldu -Fransızlar ve İngilizler, Çar ve Washington Senatosu, Almanya ve Hollanda para başışlıyor, telgraflar gönderiyor, yardım eli uzatıyor. Doğanın yakıcı öfkesine karşı halkların kardeşliği ortaya çıkıyor, insanlık kültürünün yıkıntıları üzerinde hümanizm diriliyor. Onların insanlığı hatırlamasının cezası çok yüksek oldu, fakat gümbürdeyen Pelee Dağı, sesini duyurabildi.

Fransa, küçük ada üzerindeki 40 bin ceset için gözyaşı döküyor ve tüm dünya Cumhuriyet Ana'nın gözyaşlarını kurutmak için acele ediyor. Peki yüzyıllar önce Fransa, Küçük ve Büyük Antiller için nasıl olup da sel gibi kan dökmüştü? Afrika'nın doğu kıyısında volkanik bir ada –Madagaskar yer alıyor: Bugün, kaybettiği çocukları için ağlayan kederli Cumhuriyet'in, 50 yıl önce orada zincirlerle ve kılıçla dik kafalı yerlileri nasıl boyunduruk altına aldığını gördük. Orada kraterini açan bir volkan yoktu: Ölüm ve imha saçan, Fransız toplarının ağızlarıydı; Fransız top ateşleri yeryüzünde yeşeren binlerce insan yaşamını toptan yok etti. Ta ki özgür bir halk takati kesilip yere serilene, “vahşiler”in esmer kraliçesi ganimet olarak “Işık Şehri”ne (Paris, çn.) götürülene kadar.

Asya kıyısında, okyanusun dalgaları tarafından yıkanan, gülümseyen Filipinler yatıyor. Altı yıl önce yardımsever Yankee'leri, Washington Senatosu'nu orada iş başında gördük.(3) Orada yığınlar halinde insan yaşamına toptan son veren; ateş püsküren dağlar değil, Amerikan tüfekleriydi; şeker karteli Senato, bugün binlerce ve binlerce altın dolarları yıkıntılar arasında yaşam bulmak için Martinik'e gönderiyor; aynı Senato dün, Küba'ya ölüm ve yıkım ekmek için top üstüne top, savaş gemisi üstüne savaş gemisi, milyonlarca dolar üstüne milyonlarca dolar göndermişti.

Bugün Martinik'te çocukların annelerini, babalarının çocuklarını kurtaran aynı İngilizlerin, sadece birkaç yıl önce, çok uzakta, kendi emeğiyle geçinen barış ve sükunet içindeki küçük bir halkın yaşadığı güney Afrika'da nasıl büyük bir felâket yarattıklarını gördük: Orada, önlerinde ve arkalarında uzanan kan, ölüm ve ıstırap gölü içinde yürüyen vahşi askerlerin, postallarla insan vücutları ve çocuk cesetleri üzerinde tepindiklerini gördük.

Ah, ve de Ruslar, kurtaran, yardım eden, ağlayan Tüm Rusların Çarı -eski tanıdık! Seni sıcak

Polonyalı kanının derelerden aktığı ve buharıyla gökyüzünü de kızıla boyadığı Praga surlarında gördük.(4) Fakat bunlar geçmişte kaldı mı diyorsunuz? Hayır! Şimdi, sadece birkaç hafta önce siz yardımsever Rusları, tozlu yollarda, yıkılmış Rus köylerinde perişan paçavralı, şiddet dolu, öfkelenmiş homurdanan Rus köylüleriyle göz gözeyken gördük: Silahlar ateşlendi, nefesi kesilen müjikler toprağa düştü, köylülerin kırmızı kanı yolun tozuna karıştı. Onlar ölmeliydi, düşmeliydiler, çünkü vücutları açlıktan ikiye katlanmıştı, çünkü ekmek için haykırıyorlardı, ekmek!

Ve sizi de gördük, gözyaşı damıtıcısı, yaşlı Cumhuriyet Ana (Fransa, çn.). 1871'in 23 Mayıs'ındaydı, muhteşem bir bahar güneşi Paris'in üzerinde parlıyordu, iş elbiseleri içinde binlerce solgun yüzlü insan sokaklarda, cezaevi avlularında toplandı, beden bedene ve baş başa; duvarlardaki mazgal deliklerinden kana susamış mitralyözler uzanıyordu. Hiçbir yanardağ patlamadı, lavlar etrafa saçılmadı. Sizin mitralyözleriniz, Cumhuriyet Ana, sıkış tıkış bekleyen kalabalığa çevriliydi, acı çığlıkları göğü parçaladı. -20 binden fazla ceset Paris'in kaldırımlarını kapladı.(5)

Ve hepiniz! -Fransız ya da İngiliz, Ruslar ve Almanlar, İtalyanlar ve Amerikalılar Bundan önce sizi bir kez daha yan yana kardeşçe bir anlaşmada, ulusların fevkalade birliğinde, birbirinize yardım ederken ve yol gösterirken görmüştük: Çin'deydi. Orada da kendi aralarımızdaki kavgaları unutmuşunuz, orada da bir halklar barışı yapmıştınız -karşılıklı katletme ve kundaklama için. Saç örgüleri nasıl da kurşunlarınızın önüne düşmüştü, tıpkı olgunlaşmış tahıl tarlasının tırpanla biçilmesi gibi! Kadınlar arzulu sarılışlarınızın işkencesinden kaçarken, nasıl da kollarında ölüleriyle, feryat figan soğuk sulara gömül-müşlerdi!(6)

Ve şimdi hepsi Martinik'e dönmüş durumda, bir kez daha hepsi tek yürek ve tek düşünce; yardım ediyor, kurtarıyor, gözyaşlarını kurutuyor ve yıkım yaratan yanardağı lanetliyor. Pelee Dağı, cesur dev, gülebilirsin, bu yardımsever katillere, gözyaşı döken etoburlara, Samiriyeli (hayırsever, çn.) elbiseleri içindeki hayvanlara nefretle bakabilirsin. Fakat başka bir yanardağın, kaynayan ve köpüren bir yanardağın, gümbürtüsünü duyuracağı bir gün gelecek ve istesenez de istemesenez de, tüm bu sahte sofuları, kan dökme

kültürünü dünya üzerinden silip süpürecek. Ve sadece bu yanardağ patlamasının yıkıntıları üzerinde tüm milletler gerçek insanlık ailesi içinde birleşecekler; ve bu aile tek bir ölümcül düşman tanıyacak -kör, ölü doğa.

Çevirmenin notu:

Mayıs 1902'de Antiller'deki Martinik Adası'nın St. Pierre limanında yaşanan yanardağ patlamasının ardından yazılan bu yazı, Rosa Luxemburg'un Avrupa dışındaki olaylara yönelik yoğun ilgisini ve sömürgeciliğe olan öfkesini yansıtmaktadır. Rosa'nın yazısında çizdiği tablo, Güneydoğu Asya'da yaşanan tsunaminin emperyalist sistem tarafından katliama dönüştürülmesinin ardından yaşananlarla çarpıcı bir benzerlik taşıyor. Martinik Adası ise, o gün olduğu gibi, bugün de bir Fransız sömürgesidir. Rosa'nın bu makalesi, ilk olarak Leipziger Volkszeitung gazetesinin 15 Mayıs 1902 tarihli sayısında yayımlandı. Bizim esas aldığımız metin, ABD'de yayımlanan Monthly Review dergisinin Ocak 2005 tarihli sayısında yayımlandı. Rosa'nın yazısının İngilizce'ye tercümesi David Wolff tarafından yapıldı.

Notlar:

- 1) 1848'de Avrupa'da patlak veren devrimlere bir gönderme.
- 2) 1898'de Fransa ve İngiltere Sudan'daki Fashoda bölgesi üzerinde yaşanan gerilim nedeniyle neredeyse savaşa giriyordu.
- 3) 1898 İspanya-Amerika Savaşı'na bir gönderme. Bu savaşta Birleşik Devletler Filipinler ve Küba'ya el koydu. Bu aslında altı yıl değil dört yıl önce gerçekleşmişti.
- 4) “Praga'nın surları” Rus ordusu tarafından 1831'de Varşova'nın varoşlarından Praga'da ayaklanan Polonyalıları katledişine bir gönderme.
- 5) 1871 Paris Komünü'nün merhametsizce bastırılmasına, binlerce devrimcinin Fransız hükümet güçleri tarafından katledilmesine gönderme.
- 6) Çin'de 1900'de patlak veren ve Çin üzerindeki emperyalist egemenliğini hedefleyen “Boxer” isyanına karşı ellerini birleştiren emperyalistler, Çin'i boyunduruk altında tutmak için büyük bir katliam yaptılar.

ÖDP 4. Kongresi: “Durum Hakikaten Vahim”

28-29 Ocak 2005 kavgalı-gürültülü, yumruklu küfürlü, sandalyeli-silahlı bir kongrenin tarihiydi. Burjuva politikanın da dışına sürüklenen, içeriksiz, apolitik, lümpen anlayışın kongresi de kendinden menkul adli bir sokak kavgası düzeyinde olacaktır. Bahsettiğimiz CHP kongresidir. Ama konumuz ne CHP, ne de malum kongresi değildir.

Aynı günlerde Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin de kongresi vardı. 28-29-30 Ocak'ta ÖDP, 4. Olağan Konferans ve Kongresini gerçekleştirdi.

“Bahse girmeye gerek yok. Bugün bütün gazetelerin çoğu, köşe yazıları kongre değerlendirmelerinden oluşuyordur. Başlığı okuyunca benim de diğer köşe yazarları gibi (abç) CHP kurultayı hakkında yazdığımı düşündüyseniz, fena halde yanıldınız.” (Melih Pekdemir 31.01.05) Yanılıp yanılmadığımız bir yana, ama ÖDP için büyük talihsizlik! Kongre esnasında ve izleyen günlerde burjuva basın bütün renkleriyle CHP kurultayına odaklandı. ÖDP'nin kongresi ya hiç hatırlanmadı, ya da küçük haberlerle gözden uzak aralara sıkıştı. Medyanın yakın ilgisi ve desteğini her zaman yanında bulan, üstelik ilgiye mahzar olacak yöntem ve gündem bulmada pek mahir olan ÖDP'nin kongre haberlerinin hiç ya-

pılmamışçasına araya gitmesine serzenişte bulunmasın da ne yapsın tüm ÖDP'liler gibi Melih Pekdemir de!

Çok öfkelenildiği belli olan Pekdemir, CHP kurultayı ile kıyaslıyor kongrelerini; “hiç kimse genel başkanlarını rüşvetçi diye suçlama'mış, “hiç kimse yuhalanma'mış, “havalarda sandalyeler uçuşma'mış... Aynı kulvarda yer almamalarına karşın CHP ile karşılaştırmalı kongre anlatımı öfkeden olsa gerek. Burası bizi ilgilendirmiyor; ÖDP ve Pekdemir'in sorunu bu!... Kendi kongrelerinde yürütülen tartışmalarla ortaya çıkan tablonun hiç de iç açıcı olmadığını ise üç sözcükle ifade ediyor Pekdemir: “Durum hakikaten vahimdi!”

Madem durum böyle, o halde ne yapacağız “demişler” ve “bu soruya da delikanlıca cevaplar” vermişler. “Önce programımızı yeniden yapacağız! İsteyen buna yeni bir paradigma yaratacağız ya da zamana ve zemine uygun soldan ideolojik sağlayacağız” desinmiş; “örgütlenmemizi de, örgütlenme anlayışımızı da sil baştan yenileyeceğiz” demişler ve “birbirlerine söz” vermişler. M. Pekdemir'in kendi dilinden kongrenin özü özeti bu.

On yıl öncesinden kuruluşu hatırlanacaktır ÖDP'nin; 12 Eylül tasfiyeciliğinin dip noktasını

temsil eden DY'den ÖDP'ye evrilme süreci örgütsel yenilgi, siyasal ve ideolojik tasfiyecilikte son insanına kadar neredeyse dağılmayı ifade eder. Revizyonist kampın yenilgisinin resmen ilanı 89-91 olaylarından sonra iyice derinleşen kriziyle DY, -kralın çıplak olup olmadığına karar verdikten sonra! ancak '94'te evrimin ilk "köklü" adımını 'Aşkın ve Devrimin Partisinin kuruluşuyla atar. "Parti olmayan parti", örgütsüzlük, merkez-siz-hiyerarşisiz tabandan tavana örgütlenme söylemleri, sivil toplumsalculuk, siyasal liberalizm vb. eklenebilecek burjuva liberalizminden aparılmış fikirlerle ilan edilir Özgürlük ve Dayanışma Partisi. Ne kadar dönecek solcu, yorgun-bitkin, soluğu tükenmiş varsa "umut" olur onlara. Küçük burjuva ve orta sınıf aydın ve sanatçılardan liberallere kadar geniş bir yelpazede destek bulur, burjuva medya kucak açar...

Aynı dönemde Kuzey Kürdistan devrimi yayılıyor, rüzgarı Batıyı da etkiliyordu. Batıda devrimci hareket gelişiyor, militan çizgide bir anti-faşist kitle hareketi mayalanıyordu. 94-95-96'da yükselişe geçen militan kitle hareketini devrimci parti ve örgütler kucaklamaya çalışıyor, bir yandan buradan beslenerek güç toplama, bir yandan hareketi yayma ve büyütmenin araç ve taktik arayışına yoğunlaşıyorlardı. Tam sırasıydı, burjuvazi ÖDP'ye sarıldı bu dönemde. Doğrusu ÖDP de karşılığını vermekten hiç imtina etmedi. Cömertçe sundu kendini burjuvaziye, layıkıyla oynadı rolünü.

İlk ağır lekeyi '95 Gazi Ayaklanmasında sürdürdü tarihine; karan önceden alınmış ve hazırlıkları tamamlanmış, aynı günlerde yapılacak olan emekçi memur eylemlerini iptal ettirdi. ilerici, devrimci kamuoyuna "sağduyu" çağrılarını yaptı. ikinci lekeyi de '96 1 Mayısında burjuva medyanın 100 bini aşkın işçi-emekçinin katıldığı Kadıköy gösterisine vandalistler diye saldırmasına eşlik edip yardımlık yaparak sürdürdü. Devrimci hareketle farklı kulvarlarda hareket ettiğini sürekli dile getiriyor, burjuvaziye farkını göstermek için her fırsatı kolluyordu. Somut her gelişmede devrimcilerle arasına mesafe koymayı, bağımsız politika oluşturmanın bir gereği saydı. '99 Şubatında Abdullah Öcalan'ın emperyalist ABD ve CIA'nın eliyle yakalanarak Türk faşizmine teslim edildiği dönemde, resmi ve sivil faşistlerce Kürt halkına karşı girişilen linç saldırılarında parti binalarını kilitleyip "ölü

böcek" taklidi yaparak kayboldular ortalıktan. Avrupa'nın sahte gözyaşlarıyla özeleştirme istediği Ermeni soykırımı, varlık vergisi, 6-7 Eylül olayları gibi ırkçı-kafatasçı provokasyonları eleştirirken ÖDP, benzer bir kitlesel linçin eşliğinden dönen Kürtler söz konusu olduğunda reaksiyoner Türk milliyetçiliği, ırkçılığı ve şovenizmine 'sorun çıkarmayarak' soldan destek verdi.

Devrimci değerlerle hızla kopuştu; faşizmin infaz mangaları işkencede, sokakta, evde devrimcileri katlederken üç maymunu oynadı. Devrimci direniş ve mücadelelere, özellikle devrimci şiddet eylemlerine burjuva medyadan önce, kendileri 'teşhir' etti. Cezaevlerinde yaşanan toplu katliamlarda ve Ölüm Orucunda şehit düşenlere, "Bize mi sordunuz da Ölüm Orucuna gittiniz" diyebilirdi. Devrim şehitlerine karşı insani duyarlılık bile gösteremedi... En son 19 Aralık katliamı ve süren Ölüm Oruçlarına karşı aldığı tutum, ÖDP'nin, tutarlı demokrat ve insan hakları savunuculuğu çizgisinden de kopmuş olduğunu tescil etti. Bu noktadan sonra ÖDP, içinde kısıntı düzeyinde taşıdığı ilerici potansiyeli geri dönüşsüz biçimde tüketmiş olduğunu öncelikle sermaye oligarşisine kanıtlamış oldu... Kendi tercihidir, yolunu ayırır; ama açık ki bu çizginin sonu halktan ve devrimden söylem düzeyinde dahi kalmamacasına kopmak, burjuva kampa yamanmaktır. On yıllık ÖDP tarihinin devrimcilere mesafeli durması, hatta yer yer düşmanca tutumlar geliştirmesi ne kazandırmıştır ona? işte, aynı zamanda kongre delegesi olan DY önderliğinden fiili ÖDP önderliğine siyasette endamı bilinen zatın nihai saptaması: "Durum hakikaten vahimdi!"

Dağılmak İçin Birlik Mi, "Umut" Mu, Tükeniş Mi?

Büyük iddialarla çıkmıştı ortaya! Komünistlerin Birliği hedefiyle yola çıkıp, Marksist Leninistlerin dört komünist örgütü birleştirerek Marksist Leninist teoriye bağlı illegal zeminde bir komünist parti kurmuş olmalarını görmezden gelerek, "Olmazı gerçekleştirdik, birçok akımın bir araya gelmesiyle ÖDP'yi kurduk" diyebilmiştir. On yıllık tarih ise başka bir şey anlatıyor; ÖDP, güçleri birleştiren değil, dağıtan bir parti olmuştur. Parti, en genel ve öz olarak irade ve eylem birliği demektir. ÖDP'yi oluşturan akımların bir araya gelişi "yan yana geliştirdi", bir tür koalis-

yonda, hızla miadını doldurdu, hakikate döndü. DY geleneği, geride kalan iradesini teslim etmiş (nefesini teslim etmiş diye de okunabilir!) birkaç şahsiyetle birlikte ÖDP'yi yeniden kurmaktan söz ediyor şimdi.

“Solun dünya ölçeğinde yaşadığı krize cevap arayışının bir parçası olarak kurulan Özgürlük ve Dayanışma Partisi de bu inşa sürecinde - solun yeniden inşası kastediliyor, bn. Özgürlükçü Sosyalizm perspektifiyle önemli katkılar sunmuş, ancak son dönemde dünyada küreselleşme karşıtı hareketlerde yaşanan çekilmeye benzer bir çekilme ve içe kapanma yaşamaya başlamıştır.” (abç) (Öykü POLAT 05.02.05)

Sözcüklerle oynamanın yararı yok! Gerçek, söylenenlerden her zaman daha devrimcidir. ÖDP, “solun dünya ölçeğinde yaşadığı krize cevap arayışının bir parçası olarak” kurulmamıştır. Siyasal-örgütsel yanını yukarıda özetlemiştik, ÖDP, revizyonizmin iflasının ve o günkü koşullarda sosyalist ve sosyalizan hareketlerin ideolojik krizinden doğmuştur. Açıktır ki, her kriz devrimci patlamalara yol açmaz, bazen içe doğru patlar. Patlama, hızlı yanma demektir. Hızlı yanma, içerdeki enerjiyi, yanı oksijeni bir anda yok eder. ÖDP'nin yaşadığı budur. ÖDP, içe patlama ile DY'den kalan son oksijeni de yakmış, yaşam enerjisini tüketmiştir.

ÖDP'nin “çekilme ve içe kapanma” diye yumuşatılan yaşam fonksiyonlarının durma nedeni, “küreselleşme karşıtı hareketlerde yaşanan çekilme” değildir. Bir yandan “solun dünya ölçeğinde yeniden inşa edilmesinin parçası” diye bir illiyet bağı kuracaksınız, diğer yandan iddia edilenin aksine küreselleşme karşıtı hareketin yayılması ve yer yer radikalleşmesine karşın sırf ÖDP'nin tükenişini dış olgulara bağlamak için gerçeği çarpıtacaksınız. “Özgürlükçü Sosyalizm perspektifini Türkiye siyasi hayatında var etmeye başlamış, ancak bu durum özellikle küreselleşme sürecinin etkilerinin ve dönüşümüne yanıt üretilemeyince kaybolarak ÖDP kabuğuna çekilmiştir. Kabuğa çekilme hali etkisizliği getirirse de bu, potansiyel kaybı ve yok olma anlamına gelmemektedir. ÖDP'nin dipten ve derinden geldiği söylenemese de, Türkiye'de sol siyaset ulusalcılık-vatanseverlik temelinde belirlenirken, emek eksenli, ulusalcılığın dar sınırlarına sıkışmayan özgürlükçü bir perspektifin hayata geçirilmesi noktasında umut vaat etmektedir. Bu anlamda ÖDP, özgürlükçü siyasetin merkezini

işgal etmeye devam etmektedir.” (abç) (Öykü POLAT 05.02.05) ÖDP'nin işi çok zor! Öykü Polat'ın işi daha da zor! Bir yandan gerçekler acı acı söyletirken, bir yandan ‘ancak’larla, ‘ama’larla ÖDP'nin hala (evet hala!) umut vaat ediyor olduğunu umut ediyor! Aslında yukarıda söyledikleriyle Öykü Polat, ÖDP'nin bitişini kabulleniyor. Son cümlelerinin bir inandırıcılığı yok, “adettendir”, söylenir!

Ergülen TOP, daha dikkatli, daha derinden analizler yapıyor. “ÖDP'nin kurulduğu dönem ile bugün arasında bir fark var. Sosyalizmin yenilgisi döneminde kurulduk. O dönemdeki tartışmalar ve hassasiyetler farklıydı. Bugün dünya çapında kapitalizme karşı bir arayış sürüyor. Antikapitalist mücadele dünya çapında büyüyor. Sol hareketler geliyor. -ÖDP neden gelişmiyor?! bn. Küresel adalet hareketleri her ülkede mevzi kazanıyor. O nedenle bugün, solun ve ÖDP'nin büyüebileceği nesnel ortam daha elverişli.” (Ergülen TOP 27.01.05)

Bu düşünceler kongre öncesi ÖDP Genel Başkan Yardımcısı Alper TAŞ ile yapılan röportajda dile getiriliyor. E. Top'un yazısına ileride tekrar döneceğiz, burada Ö. Polat'ın ÖDP'nin tükenişine dair gerekçelerini elinden aldığını sergilemekle yetinelim şimdilik. Yine de bir noktayı atlamamak gerektiğini söylemeliyiz: Kongre hazırlık aşamasında delegelere bir tür mesaj anlamı taşıyan yazı-röportaj (E. TOP), kongre sonrası ortaya çıkan manzara karşısında durumu kurtaracak gerekçe bulmada zorlanan ruh haline (Öykü Polat) bir fayda sağlamamış.

Ayinesi İştir Kişinin

ÖDP, malumun ilanı ile birlikte yeni bir rota çizmiş 4. Kongrede, bir yeniden yapılanma hedefi koymuş önüne. Bir geçmiş muhasebesi yok, özeleştirisi yok, hesaplaşma yok! 80 sonrası 15 yılı bulan örgütsüzlüğün ardından “beklememize değdi” babında ÖDP'nin kuruluşuna sarıldılar. Bir on yıl daha geçti, ortada kocaman bir hiç! Toplumda 25 yıllık başarısızlık ve bitişin tarihidir bu! 25 yılda nereden nereye geldiniz? 25 yılda Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da bir devrim başladı-yenildi, antifaşist kitle hareketi yükseldi-geriledi, devrimci partiler güçlendi-zayıfladı, devrim mücadelesi aralıksız can bedeli sürdü mevziler kazanıldı-kaybedildi, lokal dönemsel başarılar elde edildi, siyasal özgürlük ve demokrasi mücadelesinde mevzi mevzi dire-

nerek bugüne geldi toplumsal muhalefet... Kopenhag Kriterleri diye Türk faşizminin yerine getirmek zorunda kaldığı yasal bazı düzenlemelerin arkasında, yürütülen bu mücadelenin ulusal/uluslararası düzeyde yarattığı büyük basınç vardır. AB'nin demokrasi severliği ya da Türk egemenlerinin Batı hayranlığı değildir bu değişimi zorlayan... Siz ne yaptınız, neresinde durdunuz, katkınız ne oldu geçen 25 yılda? "Durum hakikaten vahim!" 25 yıl sonra mı farkettiniz vahameti! 25 yıllık siyasal sefaletten sonra bu halk niye itibar etsin size? "Bize şimdilik kulak vermeyen halkımızın da canı sağ olsun" diye halka sitem eden zata, "Bu yazıyı 'solculuk adına' hangi yüzle yazabildin" diye, bu halkın asıl sana/size sorması gerekmiyor mu? Bu ne yüzsüzlük!

"Kendisini sosyal demokrat olarak tanımlayan başta CHP olmak üzere diğer partiler, sosyal haklar ve demokratikleşme konusunda emekten, toplumdan yana bir tavır almak yerine milliyetçi, statükocu ve piyasacı bir çizgiyi benimsiyorlar. Sosyal demokrasideki bu gerileme ve kimlik yitimi süreci, kısır liderlik ve rant kavgalarına yol açıyor. Sosyalist solun bir kesimi de milliyetçi ve statükocu pozisyonlara savruluyor. Bu da solun bir seçenek olarak kendisini yeniden inşa etmesinin önünde engel oluşturuyor.

"Bu süreç, emek örgütleri başta olmak üzere toplumsal muhalefeti de etkilemekte, zaten var olan dağınıklığı daha da artırmaktadır. Sürece uzun vadeli çıkarları açısından müdahale etmek yerine, neoliberal politikalar karşısında gündelik savrulmayla sınırlı bir müdahale sürecine savrulmalarına neden oluyor." (4. Kongre Sonuç Bildirgesi)

Okur "bu süreçte" ÖDP'nin rolünün ne olduğunu bulamaz, yoktur çünkü. CHP'den "emekten, toplumdan yana tavır" almasını bekler, göremeyince CHP'yi suçlar. "Sosyal demokrasideki gerileme ve kimlik yitimi"nden söz ettiğine göre, Türkiye'deki sosyal demokrat partilerden bir zamanlar ilerlemeden, emekten, toplumdan, demokratikleşmeden vb. yana oldukları sonucu çıkıyor. Onlar ÖDP'yi de geriye (mi?) çekmiş oluyorlar. "Sosyalist solun bir kesimi milliyetçi ve statükocu pozisyona savruluyor" derken, aklımıza ilk gelen karşıdevrimci İP ve sosyal şoven TKP oluyor. Bunların toplumsal muhalefet üzerindeki etkileri nedir ki, solun bir seçenek olarak kendisini yeniden inşa etmesinin önünde

engel oluştursunlar. Kaldı ki her iki partiyi tolasak etki düzeyleri kendi kulvarları ile sınırlıdır. Niye bu kadar abartılı rol biçiliyor o halde?

"Emek örgütlerinin uzun vadeli çıkarları yerine, gündelik savrulmayla sınırlı" kalmalarından ÖDP kimi sorumlu tutabilir?

90'ların başından itibaren az çok istikrarlı, zaman zaman militan çıkışlarla bugüne kesintisiz gelen emekçi memur hareketinin bugünkü güçten düşmüş, kitlesine yabancılaşmış, günden güne üye kaybeden KESK, hangi "uzun vadeli çıkarlara" dönük politikanın ürünüdür? Kitle sendikacılığı söylemiyle hareketi dar sendikal sınırlara hapseden kimdir? Emekçi memur kitlesinin aşağıdan zorlaması durumunda bile hareketi geri çekmek için elindeki olanakları devreye sokan, KESK içindeki ÖDP'liler değil mi? Fiili meşru mücadele ile kazanılan mevziler ve meşru eylem çizgisi, icazetli çizgiye teslim edilmedi mi? Son aylarda yeniden gündemleşen Eğitim-Sen tüzüğündeki "anadilde eğitim hakkını savunur" gerekçesiyle sendikanın kapatılması ilk gündeme geldiğinde ÖDP, bu zeminde direnmek ve anadilde eğitimin bir hak olduğunu savunmak yerine, tüzüğü değiştirme önerisi yapmadı mı? (Bu icazetçi-teslimiyetçi öneriye karşı sendika bünyesinde bulunan yurtsever ve devrimci eğitim emekçilerinin anadilde eğitim hakkını kararlılıkla savunmaları ÖDP'ye sosyal şoven çizgide geri adım attırırken, haklı ve meşru direnişle rejime de geri adım attırdılar). Kuruluşunda en ağır bedeli göze alan ilerici-devrimci memurlar, ÖDP'nin çabalarıyla yönetimlerden dışlanmadı mı? Genel kurullarda ÖDP'nin ittifak anlayışıyla şimdi yakınlığı CHP'li, İP'li düzen içi, hatta karşı devrimci anlayışlarla devrimci ve ilericilerin tasfiyesinde ortaklaşmıyor muydu? Emekçi memur hareketini uzun vadeli çıkarları için mücadeleye seferber edecek politik kuvvetler CHP'liler, İP'liler miydi; devrimci, ilerici, demokratlar mıydı? "Uzun vadeli çıkarlar", ekonomik-demokratik taleplerin politik taleplerle birleşmesini gerektirmez mi? Kitle hareketinin politikleşmesini engellemeye dönük sendikal çizginin bugün ortadaki tablodan şikayet etmesi değil, "övünmesi" gerekmez mi? Parti olarak politik refleksi gösteremeyen, anlamlı bir politik çıkış sergileyemeyen, politik duruşuyla kimlik edinemeyen ÖDP, varlığını KESK'e bağlayarak, onun üzerinden siyasal-örgütsel yaşamını idame ettirme-

di mi? İşte on yıllık tarih; genel, soyut, afaki tartışma değil, somut olarak koysunlar ortaya: İdeolojik olarak ne kattınız sola? Siyasal alanda ne kazandırdınız topluma? Örgütsel alanda yarattığınız mevzi var mı? KESK mi? Geçiniz! Bütün zayıflık ve zaaflarına karşın KESK, size rağmen emekçi memurların ekonomik-demokratik mevzisi olarak kalmayı başarabilmiştir!

Toplumsal Hareketler Ve Öncüde Somutlaşan Politik İrade Sorunu

“Bugün sosyalist hareket açısından en önemli sorunu, ciddi bir toplumsal muhalefet hareketinin yaratılmamasında görür ve toplumsal-siyasal mücadele bütünlüğünü gözeterek toplumsal muhalefeti aşağıdan yukarıya yeniden inşa etmeyi ve toplumsal hareketler yaratmayı hedefler.” (Sonuç Bildirgesi) Toplumsal muhalefet hareketleri, onunla ilişkilene çabası içine giren hemen her siyasal yapıyı güçlendirir. Genel bir olgudur bu ve politikanın alfabesidir, kendiliğinden kitle hareketi işçi sınıfı merkezli olsun, küçük üretici veya esnaf merkezli olsun, emekçi memur ya da gençlik merkezli olsun, demokrat partilerden reformistlere, yasal partilerden illegal devrimci partilere kadar değişik tandansta siyasi yapıların yönlendiriciliğine açıktır. Devrimci hareketin ağırlıklı olarak 80 sonrası döneme dair yaptığı tespitler, toplumsal muhalefet ya da daha net ifade edersek, kitle hareketinin ileriliğinin avantaj-dezavantajları tartışmaları yeni değildir. Bu tespitin ÖDP bakımından anlamı ise politik iddia sahibi bir partinin, kitle hareketiyle ilişkilenemenin zorunluluğunu “keşfetmiş” olmasıyla sınırlıdır. Sonuç Bildirgesinde “toplumsal-siyasal mücadele bütünlüğü gözetme” vurgusuna karşın ÖDP’nin kitle hareketlerinin politikleştirilmesi görüş açısını benimsemiş olabileceği konusunda iyimser olamıyoruz. Solculuk adına sol olan, militan olan ne varsa ona savaş açan bir ÖDP tarihi var ortada. ÖDP tarzı siyaset, siyasetlessiz solculuk, solcu olmayan bir siyasettir; solun siyasetten tasfiyesidir. Solculuk yapmadan toplumsal muhalefet hareketi yaratmanın bir formülü yoktur, ÖDP’nin de solculuk yapmaya niyeti ve takadı!

Son yıllarda (90’ların başlarına kadar uzatılabilir) belli talepler üzerinden veya belli gündemlere odaklanan toplumsal ve/veya kitle hareketlerinin karakteri özgündür.

Kendiliğinden kitle hareketlerinin patlama aralıkları giderek açılmış, sıklığı azalmış, kitle tabanı daralmış, militan karakteri aşınmıştır. Devrimci, ilerici hareketi (ilerici, reformist, yasal partileri de katabiliriz) besleyecek, güç katacak, sponton çizgiden saptanmış hedeflere yönlendirilecek türden hareketler tarihe karşıtı. Nesnel koşulların bütün elverişliliğine, potansiyel olanaklarının cezbedici birikimine karşın sendikalar güç kaybediyor, demokratik kitle örgütleri hedef kitlesinin genişliğine rağmen taban bulamıyor. Yasal partiler örgütlenmesinin önündeki engellerin önemli ölçüde kalkmış olmasına karşın güç olamıyor, kitleselleşemiyorlar. Yoksulluğun-açlığın kitlesel boyutlarda olduğu bir coğrafyada yoksulluk karşıtı bir hareket gelişmiyor, işsizliğin kronik kitlesel boyutlara ulaştığı koşullarda işsizlik karşıtı bir hareket —bazı cılız girişimlere rağmen gelişmiyor. Örgütsüz işçiler arasında sendikal örgütlenme arayış ve girişimleri dahi tekil örnekler olarak kalıyor. İç siyasal koşulların yanında uluslararası gündemlerde de aynı sonuçla karşılaşırız. Emperyalist küreselleşme karşıtı hareketin Avrupa ve bazı başka ülkelerde yüzbinlerle anılırken, coğrafyamızda yankısını bulmaması tipiktir. Emperyalist savaş karşıtlığında yüzbinler ayağa kalkarken, bizde en iyi ihtimalle birkaç onbinle sınırlı kalması örnektir. ABD karşıtlığının %80’lerde olduğu koşullarda, bu tepkinin birkaç yüzbinle meydanlara yansımamasının yanıtı da aynıdır. Kitle hareketinin karakteri yeniden tanımlanmayı gerektiriyor artık. Siyasal koşulların baskılanmasının yanında, tarihsel seyriyle birlikte irdelemeyi hak eden bir olgu haline gelmiştir.

Sonuç şudur: politik bir iddia sahibiyse, öncelikle ve esas olarak kendi imkanlarınızla, ama en başta bir politik irade sergileyerek ancak kitlelerle buluşabilir ve seferber edebilirsiniz. İradi müdahale kavramı dünle kıyaslanmayacak düzeyde belirleyici duruma gelmiştir verili koşullarda. Bu, özne olmak demektir. Aydınlatan, bilinçlendiren, uyaran, sarsan, örgütleyen ve harekete geçiren irade demektir. Doğaldır ki, kitleye bilincin dışarıdan taşınması anlamına gelir bu, üstelik bilinç taşımayla sınırlandırmaz kendisini, hedef gösterir ve harekete geçer.

“ÖDP’yi toplumsal hareketin içerisinde yeniden kuracağız” diyor Alper TAŞ, Ergülen TOP’la röportajında. Kongre öncesi ifade edilen bu düşünceler, Sonuç Bildirgesinde aynı anlama gel-

mek üzere “toplumsal muhalefeti aşağıdan yukarıya yeniden inşa etmeyi ve toplumsal hareketler yaratmayı hedefler” biçiminde karar haline gelmiş. Yukarıda yazılan gerekliliklere karşılık gelen bir anlam yakınlığı yoktur bu ifadelerde. Sonuç Bildirgesi, politik özne, ondan da önemlisi politik öncü misyonu biçmiyor ÖDP’ye. Değişen bir şey yoktur ÖDP’de, ekonomizm, reformizm çizgisinde daha da geriye düşmüş, siyasal liberalizme gerilemiştir. Kitle çizgisi anlayışındaki kuyrukçuluk, geri bilince seslenme, kendiliğindencilik hiçbir eleştiri konusu olmamış, aynı kavramlar on yıl önce nasıl kullanıldıysa tekrarlanmıştır.

AB Yolunda ÖDP

ÖDP 4. Kongresiyle Avrupa liberalizmine doğru geriye parende atmış, Avrupa’ya dönük yüzünü AB’ci solculuk çizgisiyle derinleştirmiştir. 2004 yılının gündemine AB tartışmaları damgasını vurdu. Türk sermayesinin ana gövdesinin dünyaya açılma, uluslararası sermayeye entegrasyonunun bir adımı olarak AB’ye girme uğraşında yedeklediği güçlerden birisi de ÖDP’dir. ÖDP, kuruluşundan bugüne ideolojik kimlik bunalımı, siyasal çizgi tutarsızlığı, örgütsel parçalılık durumu trajik bitiş noktasında eşige gelmiştir. AB’ye Evet, ÖDP’nin geleceğinde tek umuttur. Kongre Sonuç Bildirgesinin yansıttığı kadarıyla ÖDP’nin yüzünü Avrupa liberalizmine döndüğü, siyasal örgütsel varlığını ‘Avrupai’ çizgide yeniden tanımladığı görülüyor. Yeni siyasal zemini tarif ederken Alper TAŞ, “Emeğin Avrupa’sı Projesi, Avrupa’daki sosyalist, ekolojist, savaş karşıtı, feminist güçlerle birlikte inşa eden; Avrupa Birliği müzakere sürecini bir mücadele süreci olarak tasarlayan ve bu talepleri dillendiren bir ÖDP göreceğiz” diyor. Kongrede yeniden başkan seçilen Hayrı Kozanoğlu da, “ÖDP, Emeğin Avrupa’sını, sosyal bir Avrupa’yı savunurken enternasyonalist anlayışını Avrupa antikapitalist sol partileri ve Avrupa Sol Partisi ile birlikte somutluyor” diyerek, yeni yol arkadaşlarının isimlerini de veriyor.

Küreselleşme karşıtı hareketle savaş karşıtı hareket, dinamikleri hemen hemen aynı olsa da, toplamında Avrupa’nın en güçlü kitlesel hareketleri durumundadır. Her iki hareketin somut gelişmelere güncel olarak müdahale etmede uluslararası mekanizmaları da mevcut. IMF, DTÖ, DB, G-8, G-20 gibi emperyalist sermaye

kurumları ve BM, NATO, OECD gibi siyasi, askeri kurumların toplantıları ve kararlarına karşı bu mekanizmaları aracılığıyla gösterdiği refleksler önemli bir basınç oluşturmayı başarmaktadır. DSF, ASF ve diğer bazı uluslararası katılımlarla örgütlenen periyodik ya da gündemsel toplantılarda giderek hedef belirleme, yön tayini sorunları daha fazla tartışılmakta, ‘Başka bir dünya mümkün’ arayışı, yanıtını sosyalizm çağrısıyla giderek genişleyen katılımı somutlamakta. Ağırlıklı olarak Avrupa merkezli süren tartışmalara Türkiye Devrimci Hareketi Avrupa’daki örgütlülükleri ile sınırlı katılımlarla yetiniyor. Ülke içinden güçlü katılımların sağlanması ise bir dizi nedenle sağlanamamakta.

ÖDP’nin Kongre kararlarıyla birlikte siyasetini bu hareketlere odaklayacağı ve programının merkezine de bunları koyacağı anlaşılıyor.

DY geleneğinden itibaren son 25 yıllık tarihte ÖDP’nin örgütlü kitlelerini seferber ederek gelişmesinde rol oynadığı bir toplumsal muhalefet ve toplumsal hareket örneği yoktur. (28 Şubat sürecindeki ‘Ne Refahyol, Ne Hazırol’ eylemleri somut bir hedefe bağlanmadığı, kitlesine bir seçenek sunmadığı için, hatta bilinçli olarak MGK rejimi üzerine yürüme kararlılığını boşalttığı için ne ÖDP tabanında, ne hedef kitlesinde bir bilinç açıklığı yaratmış, oportünist muhalefet görüntüsünü aşamamıştır. Susurluk sürecinde ise kontrgerilla devletinin açığa çıkan çürümüşlüğüne büyük tepki gösteren hazır bir kitle olmasına karşın ÖDP, bu tepkinin içeriğini boşaltıcı süpürme, yıkama gibi medyatik şovlarla yetinmiştir. Aynı dönemde ‘aydınlık için bir dakika karanlık’ eylemleri ve bu çerçevede gerçekleştirilen gösterilerde devrimci hareketlerin kontrgerilla devletinden hesap sorma kararlılığı ile ÖDP’nin siyasetsiz, içeriksiz şovları, medyada kendinden söz ettirme çabaları hafızalardadır).

ÖDP, kendi dışında gelişen hareketlere ya seyirci kalır, küçümser, karşı çıkar ya da geriye çekmek, yönünü saptırmak için dahil olur. Bu rolünü ise esas olarak örgütlü olduğu emekçi memur hareketi üzerinde oynar. Hazır gelişen bir hareket varsa, medyatik şov fırsatı olursa, ÖDP mutlaka vardır o hareket içinde. Yeni dalga olarak gelişen küreselleşme karşıtı hareket bu anlamda ÖDP için can simididir. Kendisini yeniden inşa edeceği toplumsal hareketin adresi burasıdır.

Savaş karşıtı hareket görece konjonktürel bir karakter taşıyor, dönemsel refleks göstererek harekete katılmasının asıl amacı sonradan ortaya çıktı. Geniş bir bileşimle kurulan Emperyalist Savaş Karşıtı Birlikten ayrılmasının gerekçesi kimseyi ikna etmemiştir. Irak'ta Saddam'ın yenilgisinden sonra savaşın sona erdiği, Birlik'in işlevini tamamladığı, dağılması gerektiği savlarına karşılık savaşın işgale dönüşerek sürdüğü koşullarda birliğin Emperyalist Savaş ve İşgal Karşıtı Birlik olarak sürmesi önerilerini reddederek ayrılması, ama hemen ardından bazı aydın ve sanatçıları da yedekleyerek BAK yapılanmasıyla (Barış ve Adalet Koalisyonu) süreci yalnız sürdürmeyi tercih etmesi, Türkiye'de oluşturulan BAK'ın Küresel Barış ve Adalet Koalisyonu'nun bir ayağı olduğu düşünüldüğünde, birlikte yürümek istediği kuvvetler hakkında bir fikir vermektedir. Bugün kongre karan haline gelen Avrupa Birlikçi çizginin başlangıcı bu adımlarla atılmıştır.

Hangi Avrupa İle Nasıl Bir Avrupa Birliği

“Emeğin Avrupa'sı perspektifiyle bugünkü sermaye hegemonyasına dayalı birlik projesini reddeder, Avrupa'nın mevcut bütünleşme sürecini neoliberal bir yeniden yapılanma projesi olarak görür ve Avrupa'nın devrimci dönüşümünden yana tavır koyar. (...) AB uyum sürecinin tüm gündemine emekçiler ve ezilenler adına müdahaleyi ertelenemez bir görev olarak önüne koyar.” (Sonuç Bildirgesi)

Avrupa Birliğinin açık bir tanımı yoktur burada. AB kimin, neyin birliğidir? Tekellerin birliği midir? Emperyalist bir birlik midir? “Sermaye hegemonyasına dayalı birlik projesini reddeder” demenin bir anlamı yoktur! AB'de bir hegemonya mücadelesi vardır, ama bu ÖDP'nin sandığı gibi bir yanında sermayenin, bir yanında emeğin durduğu bir hegemonya mücadelesi değildir. Gerçek anlamda emeğin Avrupa'sı, AB hegemonya mücadelesi ve tartışması dışındadır. Tekeller arası, emperyalistler arası bir hegemonya mücadelesi vardır AB'de. “Avrupa'nın mevcut bütünleşme sürecini neoliberal bir yeniden yapılanma projesi olarak görür.” ÖDP, Avrupa Birliğini kuruluşundan itibaren geldiği gibi ekonomik bir birlik olarak görüyor, eleştirdiği yanlar da sermaye hegemonyasıdır, neoliberal yeniden yapılanmadır... 50'li yıllarda demir ve çelik tröstleri birliğinden AET'ye, oradan

AB'ye ekonomik birlikten siyasal birlik aşamasına gelmiştir Avrupa. Bugün yeni üyeliklerle birlikte AB'nin genişlemesi ekonomik-siyasi çerçevede tartışılırken, AB içi tartışmalarda ise siyasal çerçeve öne çıkmaktadır. ÖDP'nin açmazlarından birisi budur, ancak tutarsızlığı göze almaktan başka çaresi de yoktur. ÖDP, Avrupa entegrasyonunun AB içi perspektifiyle ele alıyor, kendini AB içi parti olarak görüyor. Buna rağmen AB'nin siyasal tanımından özenle ve ısrarla kaçmıyor. Avrupa merkezli kararlarla şekillenen Sonuç Bildirgesi'nin hiçbir yerinde AB'nin siyasal tanımına rastlayamazsınız.

“Avrupa'nın devrimci dönüşümünden yana tavır koymak”, içeriği olmayan boş sözlerdir. AB'de sermaye hegemonyasına neoliberal yeniden yapılanmaya karşı çıkmanın “devrimci dönüşümle bir ilgisi yoktur. Tıpkı “kapitalist küreselleşmeye” karşı çıkmanın “antikapitalist ideolojik-politik hattın adı” ile bir ilgisinin olmadığı gibi. AB, sermayenin Avrupa'sı ile emeğin Avrupa'sının hegemonya mücadelesi yürüttükleri bir siyasal-ekonomik platform değildir. Gerçekten emeğin Avrupa'sını savunuyor ve bunda ciddi ve samimi iseniz, sermayenin birliği olan AB'ye karşı çıkmakla işe başlamak zorundasınız. Yoksa, “Avrupa'nın devrimci dönüşümünden”, AB'yi devrimcileştireceğinizi mi kastetmek istiyorsunuz?! Avrupa emperyalistleri siyasal-ekonomik birliğe bugün ihtiyaç duyuyorlarsa AB vardır, yarın çıkarları birleşik bir ‘Avrupa Devleti’ni gerektirirse onu da kurarlar. Emeğin Avrupa'sı ise emperyalist birliğe emeğin birliğini temsil edecek yapılanmalarla karşı koyabilir ancak. Bugüne kadarki sınıf mücadelesinin ortaya çıkardığı mücadele araçları içerisinde emeğin birliğini uluslararası en ileri düzeyde Enternasyonaller temsil etmiştir. ÖDP kendini enternasyonalist olarak tanımlıyor, ama bir enternasyonal işçi birliği ya da adı önemli değil, emeğin uluslararası birliği rolünü oynayacak bir direniş ve mücadele mevzisi oluşturma görüşü açısı koymuyor ortaya. “Kapitalist küreselleşmeye karşı mücadelenin ancak yerel, bölgesel ve küresel ölçekteki mücadele ve direnişlerin birbirini tamamlaması ile gerçekleşebileceğini savunur.” (Sonuç Bildirgesi) Yine söz kalabalığı! Hangi araçlarla, hangi yoldan, nasıl bir mücadele ve direnişin yanıtı yoktur. Sözü edilen “direniş ve mücadelenin” birbirini tamamlayacağı platform Avrupa Parlamentosu, buraya girmenin aracı da Avrupa Sol Partisi'dir.

“Emeğin Avrupa’sı mücadelesiyle Emeğin Türkiye’si mücadelesini, başka bir dünya için verilen mücadelenin ayrılmaz parçası olarak görür. Bu bağlamda Avrupa Antikapitalist Partiler Konferansı ve Avrupa Sol Partisi üyesi dost devrimci güçlerle ortak mücadele ve dayanışmayı hedefler.” (Sonuç Bildirgesi) Avrupa Sol Partisinin bileşimi, niteliği, ‘programı reddeden programının’ içeriği, bir araya geliş amacı, hedefleri vs. kuşkusuz başka bir yazının konusu olmalıdır. Yalnızca yukarıda sözünü ettiğimiz anlamda bir birlik olmadığını, emeğin Avrupa’sı için emeğin uluslararası birliği gibi bir rol-işlev yüklenmediğini, amacının Avrupa Parlamentosu’nda temsil edilmeye sınırlı olduğunu, sosyal demokratlaşan ve karşı devrimcileşen Euro-komünistlerin kulübü olduğunu, bizim anladığımız anlamda Avrupa emperyalizmini karşısına alarak ve yine bizim anladığımız anlamda emeğin Avrupa’sını yaratma diye bir hedefinin olmadığını belirtmekle yetinelim. Avrupa Sol Partisi (ASP), dışarıdan partilere kapalı olmamakla birlikte kendisini, AB üye ve aday ülkelerin her renkten sol partilerinin ve siyasi örgütlerin —birliği olarak değil! “esnek, merkezi olmayan ortaklığı” olarak tanımlamaktadır ve ÖDP bu “ortaklığa” gözlemci sıfatı ile ilk adımını atmıştır. ÖDP işte bu esnek, merkezi olmayan ortaklıkla birlikte “Avrupa’nın devrimci dönüşümüne” katkıda bulunacak, “Emeğin Avrupa’sını” yaratacak!

BM-AB Plan Ve Projelerinden ÖDP Programına

ÖDP’nin “Emeğin Türkiye’si mücadelesi”, “Kıbrıs çözümü”, “Kürt sorununda çözüm önerileri”, “tarımda dönüşüm programı”, “yerel yönetim anlayışı”, “solun yeniden inşası”, “çeşitli toplumsal kesimlerin örgütlenme politikası” ve “toplumsal hareketler yaratma” görüş açısı, Avrupa merkezli siyasete odaklanmıştır. “Ulusal ya da ulusalcı” çözümlere karşı çıkmak ve “enternasyonalizm” adına tüm politikalarını Avrupa perspektifine bağlı olarak yeniden oluşturmaktadır. “ÖDP’yi yeniden kurma” kararının arka planında AB ile ortaya çıkan “yeni olanakları” değerlendirme, AB uyum sürecine soldan katılarak destek verme durmakta; zayıflayan toplumsal tabanını ve işlevsizleşen, dağılmaya yüz yüze olan örgüt iskeletini %70 AB taraftan olduğu savlanan faşist ve ceberut devlet geleneğine öfke duyan; siyasal özgürlük ve demokrasi

özlemlerini AB’de bulma umudu taşıyan; Alevi inanca mensup olup mezhep ayrımcılığından kaynaklı inanç özgürlüğü ve eşit haklar talebine AB sayesinde kavuşacağına inanan toplumsal kesimlerin; yenilen ama siyasal-ulusal taleplerini geri çekerek ulusal-kültürel taleplerle ulusal kimliğini sömürgeci rejime dayatan, esas olarak taleplerini AB sayesinde edilebileceğine inanan Kürt halkının; işsizlik ve yoksulluğun-açlığın çaresizliğinde kıvrananların AB kapısında iş, ekmek, özgürlük bulacağını düşünen Kürt, Türk ve ezilen diğer işçi ve emekçi milyonların; geniş orta sınıf mensubu kitlelerin konumunu yitirme korkusu olan ya da iyileştirme beklentisi içindeki kesimlerin AB taraftarlığı rüzgarıyla toparlamak, yedeklemek, ayağa kaldırmak istemektedir.

Kıbrıs çözümünde “iki toplumlu, iki bölge, federasyona dayalı barışçıl bir çözüm”ü ve “Kıbrıslı Türk ve Rum toplumlarının verdiği bir arada yaşama” kararını destekliyor, savunuyor. Adanın fiilen ve resmen bölünmesine yol açan emperyalist devletlerin bugün çözüm diye ortaya koydukları planın aynısıdır bu! Kıbrıs’ta sorun yalnızca iki halkın “bir arada barış içinde yaşaması” değildir. Adanın her iki kesiminin bağımsızlık sorunu vardır ve çözümsüzlüğün temelinde Ada halklarının nasıl yaşayacaklarına bağımsız iradeleriyle karar verebilen olanaklarının tanınmamasıdır. AB ve ABD emperyalistlerinin BM eliyle ortaya koydukları planı onaylayan ÖDP, bu politikasıyla adanın Yunan ve Türk sömürgeciliğinin elinden alınıp bütünüyle AB emperyalistlerinin (ve ABD’nin) fiili sömürgesi olmasını savunmaktadır.

Kürt sorunu, kuruluşundan itibaren ÖDP’nin en büyük “baş ağrısı” olmuştur. Genelkurmay ve Türk ırkçı-şovenizmiyle karşı karşıya gelmeyi göze alamamış, nesnel olarak şovenizme yedeklenmiş, somut parti politikaları ile ise sosyal şoven çizgide hareket etmiştir. Kitlesele katliam, faili meçhuller, gözaltında kayıplar, köy yakmalar, zorla göç ettirmeler vb. Genelkurmayın kirli savaş politikaları karşısında, sıradan tutarlı bir demokratın sorumluluğunu dahi sergilememiştir. Sosyal şoven çizgiden taviz vermektense, partinin bölünmesini göze almıştır. Tek tek tavır alıp kopanların dışında en büyük ve soldan tavır alarak bölünme, Kürt sorunu ekseninde yaşanmıştır ÖDP’de.

Bugün Kürt sorununun çözümünü “alttan kısıtlı adımların uygulamaya yansıtılması”, “siyasi

genel af", "zorunlu göçe tabi tutulanların geri dönme taleplerinin gerçekleştirilmesi ve zararlarının tazmin edilerek insanca yaşam koşullarının sağlanmasını savunma"dan ibaret görüyor. Genlerinde taşıdığı sosyal şovenizm, Kürt sorununda ÖDP'nin AB resmi politikalarından dahi geri noktada olmasını koşullandırıyor.

Tarımda dönüşüm programı AB'nin aday ülke olarak Türkiye tarımına ilişkin planına bağlıdır. "ÖDP, tarım alanında sermayenin karlılık kriterlerine göre değil, tarımsal yaşamın tüm unsurlarını, insanları, hayvanları, toprağı bir bütün olarak gören, tarımı bir yaşam biçimi olarak kabul eden, verimlilik ve ekolojiyi birlikte ele alan bir tarım dönüşüm programını üretir." (Sonuç Bildirgesi)

Nedir bu "tarım dönüşüm programı", somut değildir.

'95'te Gümrük Birliğinin kabulüyle birlikte "tarımda ve sanayide uyum ve dönüşüm sorunu" Türk egemenleri ve AB tekellerinin sürekli gündeminde oldu. Türkiye'de tarım, ağırlıklı olarak küçük ve orta ölçekli üreticiler tarafından geri teknoloji ile gerçekleştirilmektedir. Tarımda istihdam olunan nüfusun kırsal kesimde yaşayan toplam nüfusa oranı ve yine tarımda istihdam edilen nüfusun çalışabilir toplam nüfus içindeki oranı, Avrupa rakamlarıyla ters orantılıdır. Tarımdan elde edilen GSMH'nin istihdam ettiği nüfusa oranı ile bu istihdamın ülke GSMH içinde yarattığı katma değer ve GSMH'deki payı da Avrupa ile kıyaslandığında büyük farklılıklar göstermektedir. Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da tarımla geçinen aile sayısı üç milyondur. Geleneksel aile bireylerinin sayısı Avrupa'nın üzerinde olduğu için bu rakam 20-25 milyon arası bir nüfus anlamına geliyor. 70 milyon olarak kabul edilirse toplam nüfusun %35-40'ı demektir. %40'lık nüfusun GSMH'de payı son yıllarda %8'e kadar gerilemiştir. Oysa, örneğin Fransa, %12'lik tarımsal nüfusa GSMH'de %25'lik orana sahiptir. Aradaki ters orantı ve uçurum çarpıcıdır. AB tekellerinin hedefi ve Türk egemenlerinin de itiraz etmedikleri plan, on yıla yayılan biçimde rakamların AB ölçülerine yaklaştırılmasıdır. Yani tarımda %40'lık nüfus tasfiye edilecek, kademeli olarak önce %25 ve %15'e indirilecek. İdeal hedef %10! Eş zamanlı olarak %8'lik üretim payı önce %15'e ve sonra da %25'e yükseltilecek. Bu ne anlama geliyor? Üç milyon aile, yani yakla-

şık 25 milyonluk nüfus, bir milyon aile ve 8-9 milyonluk nüfusa düşürülecek. Tarımın tasfiyesinin Türk egemenlerini en çok düşündüren yanı burasıdır. Ortaya çıkacak 15 milyonluk topraksızlaştırılmış, üstelik vasıfsız nüfusu büyük toplumsal patlamalara yol açmadan nasıl absorbe edecek? Düğüm noktası buradadır ve ÖDP'nin süslü ifadelerle söylemeye çalıştığı "tarımda dönüşüm programı", bu düğüme önereceği çözümleri ifade etmektedir. Program nedir, henüz açık değil, ama önemli olan tarımın tasfiye edilerek Avrupa gıda ve tarım tekellerinin elinde toplanmasını önsel olarak benimsemiş olmasıdır.

Nasıl Bir Sorgulama, Nasıl Bir Gençleşme?

ÖDP, Kongrede, son on yılın muhasebesini yapmıyor, ama yine de bir muhasebeyi "lütfen" yaparak kongre öncesi açıklıyor. Ama gerçekler öyle mi? "Üç Kasım seçimlerinde sol dibe vurmuştu, solun neden dibe vurduğunu,

ÖDP'nin buradaki başarısızlığı üzerine çok ciddi tartışmalar yaptık" diyor Alper TAŞ.

Başarısızlığın sorumlusunu da bulmuşlar: "ÖDP gibi, solu Türkiye'de geliştirecek hareketler yeterince güçlü değil!"

İşte sorumlu; cılız toplumsal hareketler! Sormazlar mı peki, siyasi parti olarak sizin göreviniz nedir diye? ÖDP-DY geleneği ortak tarihi, sorumluluktan kaçma tarihidir. ÖDP-DY önderliği sorumluluğu üstlenmez, hesap vermez, özelleştirmeye gelmez, başarı varsa kendisine aittir, başarısızlığın sorumlusuna ise kurban arar! 3 Kasım seçimlerinin faturası o zamanki genel başkana kesilmişti. Ama ÖDP-DY geleneğini az çok tanıyanlar bilirler ki, genel başkanlık ya da MYK, PM sembolik yönetimlerdir. Teşkilat ve siyasetin yönetimi, "derin liderlik" in elindedir. Hacıyatmazlar onlar, hiç yanılmazlar, her zaman haklı, doğru ve daima "bir bilen"dirler.

4. Kongrede ÖDP'nin gençleştiği iddia ediliyor. MYK ve PM'de gençlerin sayısının artması, bir partinin gençleştiği anlamına gelmez. ÖDP'nin siyaseten ve örgütsel iskelet olarak gençleşmesinin "iç" engeli, DY'den itibaren konumunu sürdüren önderlik yapısıdır. İkinci olarak gençleşme, partinin yeni, taze kuvvetlerle buluşması ve partiye kazanmasıyla mümkündür. ÖDP'nin kitle çalışması yürüt(e)mediği, emekçi memur

sendikalarındaki orta kuşak kitlesine dayandığı, gençlik çalışmasında ise sürekli gerilediği ortada olduğuna göre, bir gençleşmenin sözünün edilemeyeceği açık değil mi? Parti iskeletinin yalnızca siyaseten değil, kuşak olarak da yaşlandığı, ÖDP'nin en "genç" kesimini ana gövde olarak orta kuşağın temsil ettiği, rutin parti işlerinde amatör ruhun yitirilmiş olduğu, ev-iş-aile-çocuk dünyası ile tamamen düzenli bir yaşam içine girilmiş olduğu, hatta ÖDP'li Birgün yazarlarının yakındığına göre yazın "herkesin yazlıklarına kaçtığı" bir ÖDP tablosu vardır ortada. PM'nin üçte birinin yaşının otuzun altında olması gençleşme olmadığı gibi, bu "gençlik aşısı" ÖDP'ye tutmaz!

İktidarsız Siyasetten Sol Siyasetin Nihayetine

"Özgürlükçü Sosyalizm" tasavvuruna yapılan göndermelerin söylem düzeyinde dahi sosyalizmle ilgisi yoktur. Konjonktürel hareketlerin; savaş karşıtlığı, küreselleşme karşıtlığı, ekolojik hareket, anti-militarizm, feminizm, özyönetimcilik vb, sosyalizmin olmazsa olmaz temel programatik köşe taşları değildir. Sosyalizm açık ve dolaysız sınıfsal-siyasal karşıtlıklar temelinde kendisini kurarken, dolaylı ve örtük karşıtlıkları da aynı görüş açısıyla ele alır, sınıfsal-siyasal amacıyla örtüştüğü ve temel hedefine güç verdiği oranla bu gündemlere ilgi duyar, ilişkilendirir. Tali sorunlar olarak siyasal-sınıfsal amaçlardan sapma tehlikesine karşı ideolojik duyarlılığını korur. Özyönetimcilik yeni moda sosyalizm karşıtlığının ve sivil toplumculuğun bir argümanıdır aslında. Aşağıdan yukarıya sosyalizmin inşası, yerel yönetimler aracılığıyla kamu hizmetinin örgütlenmesi, belediye sosyalizmi vb. iktidarsızlık teorileridir. Sosyalizm, siyasal-toplumsal-iktisadi formasyonları içeren bir sisteme dayanır ve merkezinde bir sınıfın durduğu bir siyasal iktidarı öngerektirir. "Bir siyasal örgütün iktidarı ele geçirip toplumu yukarıdan aşağıya dönüştürmesi şeklindeki sosyalizm anlayışına" (Sonuç Bildirgesi) karşı çıkmak, şu ya

da bu içerikte farklı anlayışların savunulmasından önce, iktidar kavramına karşı çıkmak anlamına gelir. Bugünden bir iktidar bilincine sahip olmaksızın, yarına dair bir iktidar modeli ortaya koymaksızın önüne ne gelirse gelsin, sosyalizm, sosyalizm olmaktan çıkmış demektir. İktidarsız sosyalizmin geleceği, ÖDP'nin geleceği kadardır.

ÖDP on yıl içinde yaşlanmış, eskimiş, modası geçmiştir. Ergülen TOP'un bildirdiğine göre, "bir yıl içerisinde tüzük ve program kurultayı yapmayı karar altına" almış. Bir kısmını kendi belge ve yayınlarına, bir kısmını ise öngörülerimize dayanarak öne sürdüğümüz fikirlerin, şayet yapılırsa tüzük ve program kurultayında tescil edileceğini iddia ediyoruz. İşte o zaman sol "yüklerinden" de kurtulacak ÖDP ve dört başı mamur liberal bir parti olarak Avrupa Sol Partisine üye olacak, Avrupa Parlamentosunda da arz-ı endam edecektir. Türkiye ve Kuzey Kürdistan devrimci ve komünist partileri ise eğip bükmeden, içeriğini yozlaştırmadan açık ve dolaysız biçimde devrim ve sosyalizm mücadelelerini aralıksız sürdüreceklerdir. Tereddüde yer olmaksızın bir yanda 25 yıllık DY-ÖDP tarihi durmakta, bir yanda devrimci ve komünist hareketin tarihi. Başka bir dünya mümkün arayışının somut adresi, 21. yüzyıl sosyalizmidir. İşçiler, emekçiler, yoksullar, Kürt'ü-Türk'ü, Alevi'si-Sünni'si, Laz'ı-Arap'ı, kadını-erkeği ile tüm ezilenler gelecek düşlerini ve sosyalizm özlemlerini Marksist Leninist komünistlerin saflarında örgütlenerek ve partileri önderliğinde mücadeleye atılarak gerçekleştirecekler, kazanacaklardır.

Liberal solculuğun solla, sosyalizmle bir yakınlığının olmadığını elbette ÖDP de biliyor. ÖDP'nin bilmesi gereken bir şey daha var; yeni sol liberal çizgisi ile Avrupa Birliğinin Türkiye'deki karargahı olmaya soyunan ÖDP, bu toprakların devrimcileri ve sosyalistlerinin ideolojik mücadele oklarının hedefi olmaktan kurtulamayacaktır.

Milli Arap Hareketi

1948 yılında Lübnan Amerikan Üniversitesi'nde bir araya gelen ve hemen hemen tamamı burjuva kökenlerden gelen aydın Arap gençlerin oluşturduğu bir yapı olan Milli Arap Hareketi (Hareket el-kavmiyin el-Arap), birleşik merkezi yapısının dağıldığı 6 gün savaşları sonrasına kadar sürekli dinamik yapısıyla pratikten öğrenen ve de dıştan etkilenmeye açık olagelmıştır.

Bu yapısı sayesinde keskin dönüşümler yaşamıştır. MAH'ın faaliyet yürüttüğü dönem, işçi sınıfının ideolojisi olan sosyalizmin prestijinin hayli yüksek olduğu ve işçi sınıfı dışındaki sınıf ve tabakalarda da etkili olduğu dönemdi. MAH da bu etkilenmenin dışında kalmamıştır (o dönemde faaliyet yürüten tüm dünyadaki ulusal güçler gibi). Ve bugüne kadar değişik Arap ülkelerinde faaliyet gösteren kollarına göz attığımızda, bu ülkelerde solu temsil eden ve burjuva ulusal devrimci yapılardan, küçük burjuva sosyalist, ilerici, devrimci yapılara dönüşebilen örgütlenmeler görmekteyiz. Bu özellikleriyle MAH deneyimi, Ortadoğu'nun siyasi durumunu anlamak isteyenlerin ve bu haritanın bir parçası (olmak zorunda) Marksist Leninist komünistlerin ilgisiz kalamayacağı bir deneyimdir. Arap Komünist partilerinin gittikçe revizyonizm batığına saplanarak bürokratik fikir kulüplerine dönüşerek kitlelere devrim vaat etmekten hayli uzak oldukları bir dönemde, kitleler burjuva da olsa kendilerine devrim vaat eden yapıların saf-

larını doldurmuşlardır. Ulusal kurtuluş yolunda sömürgeciliğe ve Siyonist yerleşimciliğe karşı giriştikleri savaşta Arap halkının karşılaştığı her sıkıntı, her sorun, "toplumların tarihlerini belirleyen sınıf savaşı" bilinmeden anlaşılmaz ve aşılamazdı. Eğer samimi iseler, ulusal da olsa devrim isteyen güçler, devrim bilimi olan Marksizm-Leninizm'i bilmek ve uygulamak zorundadır. Devrim isteğinde samimi bir hareket olan MAH, bunun canlı bir örneğidir.

MAH'ın kuruluşu, Filistin halkının ve Arap ulusunun 1948 yılında Filistin'in işgali (İsrail'in kuruluşu) sürecinde yaşadığı katliamların ve aşağılanmaların yarattığı sıkıntılı, bunalımlı dönemle bağlantılıdır. Bu durum, örgütün ilk dönem faaliyetlerine damgasını vurur. Örgütün ilk faaliyeti, "İntikam" isimli bir yayın çıkarmak olmuştur. Bu yayını Görüş ve Hürriyet dergileri izlemiştir ve bu üçlünün (İntikam, Görüş ve Hürriyet) literatürü, bu siyasi örgütün ideolojisini, etkinliklerini ve olaylar karşısındaki duruşlarını ele verir. Örgütün başlangıçta üç temel sloganı vardı: Birlik, Özgürlük, İntikam. Örgütün kurucuları, Filistin halkının ve Arap ulusunun yaşadığı tüm acıların temel sebebi olarak gördükleri Siyonizm'e karşı her misillemeyi, insanlık tarihinin yaşadığı acıların bir intikamı olarak görüyordu ve hareket 1959 yılına kadar bu görüş açısıyla ve bu üç temel sloganla mücadelesini sürdürdü.

Daha sonra bu şiarlara “sosyalizm” şiarını ekleyerek, “intikam” sloganını “Filistin’i geri almak” sloganı ile değiştirdi ve Arap ulusunun her parçasındaki kitleleri, “Filistin’in geri alınması” ve Arap topraklarının sömürgecilikten kurtarılarak, birleşik sosyalist bir devlet kurulması hedefi etrafında birleştirmeyi hedefler hale geldi.

Örgüt, 1948 yılında Lübnan (Beyrut)’taki Amerikan Üniversitesinde bir araya gelen Arap gençlerinden kurulmuştur. Kurucuları arasında şu isimler öne çıkmıştır: Filistin’den Corc Habbaş ve Jodi Haddad, Suriye’den Hani Hanada, Kuveyt’ten Dr. Ahmet Hatib. Hareketin yayılması ve bütün parçalarda faaliyetlerinin artmasıyla, Arap vatanının çoğunluğunda örgütlenmesiyle hareketin önderliği yerel ve genel önderleri kapsamaya başladı, ki, bazıları şunlardır: Lübnan’dan Muhsin İbrahim, Filistin’den Ahmet Yemeni, Irak’tan Basıl Kebrsy ve Salan Ahmet, Ürdün’den Naif Havatme, Yemen’den Abdulfettah İsmail (Yemen Sosyalist Partisinin kurucusu) ve Kahtan el-Şaabi (Güney Yemen’in Britanya sömürgeciliğinden kurtuluşundan sonra kurulan Yemen Demokratik Cumhuriyetinin ilk cumhurbaşkanı) ve diğerleri.

1956 yılına kadarki faaliyetleri, farklı kuruluşlarla farklı isimler altında sürdü. 1956 yılında bu kuruluşların çağrısıyla Amman’da toplanan 1. Kongre, örgütün faaliyetlerini MAH adı altında sürdürmeyi kararlaştırdı.

MAH, birleşik bir Arap devleti kurmayı ve bu kurulacak devletin toplumsal hayatında sosyalizmi uygulamayı hedefleyen tek milli Arap siyasi örgütü değildi. Arap Baas Partisi de aynı hedeflerle siyasi arenada yerini almaktaydı. Arap Sosyalist Baas Partisi, her ne kadar 1948 yılında kurulmuş olsa da, 1948 yılı bunalımından önce oluşmuştur. MAH’nın kuruluşu sıkıntılı bir dönemin ürünü olduğundan, şiarlarına bu durum yansiyordu. Ve bütün ulusal mücadele yöntemlerini kabul etmekle beraber, ağırlığı askeri mücadeleye veriyordu. Yaşanan acıların Arap kitlelerinin örgütsüzlüğünün bir sorunu olarak kabul ettiğinden, tüm faaliyetlere örgütlü başlanması gerektiğini görüyordu. Ayrıca Filistin’i geri almak hedefine öncelik tanıdığından, bunun ancak zorlu bir silahlı mücadele ile olanaklı olduğunu görüyordu. Bunun için üyelerinin her an kendini feda etmeye tamamen hazır olduğu demir disiplinli siyasi askeri bir örgüt

oluşturdu. Bu örgüt, merkezi ve esnekti. Temel şiarı, “uygula, sonra tartış” idi.

1956’da toplanan 1. Kongre’de hareket, önceki mücadelesinin deneyimleri ışığında, askeri örgütlenmelerden başka özel mesleki örgütlenmelerin ihtiyacını hissetti ki, bu durum, bu tarz örgütlenmeleri oluşturulacak güce gelmesiyle kendini dayatan bir ihtiyaçtı.

Bu dönemde Lübnan, Suriye, Irak, Ürdün ve Batı Şeria’nın tümünde örgütlenmeyi başarmıştı. Ayrıca Mısır Üniversitesi’nde öğrenim gören Arap vatanının değişik parçalarından gelmiş öğrencilerden oluşan ve hareketin özellikle değer verdiği bir örgütlenme oluşturmuştu ki, bu örgütlenme sayesinde mezun olan öğrenci üyelerinin de katkılarıyla 1959 yılında hareket Lübnan, Sudan, Güney Yemen, Kuzey Yemen ve Bahreyn’de de etkin duruma geldi.

Arap ulusunun ezici çoğunluğunun içinde yaşadığı savaş koşullarının yarattığı özel siyasi ortam, yerel önderliklerin kongre tarafından seçilmesine ya da merkezi önderlik tarafından atanmasına olanak tanımıyordu. Kongreler, temel ilkeleri belirliyor, önderlik ile ikinci dönem kadroları arasındaki bağlantıyı sağlıyor ve sadece zorunlu görülen ayarlamalar yapıyordu. 1. Kongrede kararlaştırılan temel ilkeler şunlardı:

Kolektif önderlik

Yetecek kadar önderlik

Siperlerde saflardaki önderlik

Esnek merkezîyetçilik

Eleştiri özeleştiri

Uygula (pratiğe dök) sonra tartış.

MAH, faaliyetlerinin başlangıcında işgal altındaki Filistin’e fedai grupları göndermek suretiyle askeri eylemlere yoğunlaştı. Ama bu faaliyetlerinde Siyonist İsrail’in yanı sıra, işbirlikçi Arap yönetimlerinin engellemeleriyle karşılaştı. Özellikle İngilizlerin yönetimindeki Ürdün ordusu, İsrail’in sınır koruma bekçisi gibi bir rol oynuyordu. Bu durum, Siyonist katliam ve yıkıcılığa karşı askeri eylemlerle tutunabilmenin ve Filistin sorununun çözümünün Arap ülkelerine yönelik emperyalist plan ve projelerin başarısızlığa uğratılması ve Arap ülkelerindeki gerici yönetimlerin yıkılması ile bağlantılı olduğu fikrini ön plana çıkardı ve hareket özellikle Ürdün ve Lübnan’da olmak üzere bütün batı bölgelerde

emperyalist projelere ve emperyalizmin işbirlikçilerinin planlarına karşı kitlesel ve siyasi mücadeleye başladı. Bu mücadeleyle, bu ülkeleri emperyalist sömürgeciliğin egemenliğinden ve etkisinden kurtararak, İsrail Siyonizmi'ne karşı mücadeleyi yoğunlaştırmak temel hedefti. Bu mücadeleyle hareket, Ürdün ve Lübnan başta olmak üzere bütün batı bölgelerinde yürütülen Arap ulusal kurtuluş mücadelesinin ayrılmaz bir parçası konumuna geldi. Yeni bir kuşak ve siyasi egemenlik çağında olmasına rağmen, tüm bölgedeki ulusal kurtuluş örgütleri ve diğer kuvvetler tarafından hareketli, eylemlilikli bir örgüt olarak kabul edilir oldu.

Bu dönemlerde Nasırcı hareket de hem müttefik kuvvetler içerisinde, hem de emperyalist işbirlikçiler arasında ses getirmeye başlamıştı. Yıllar içinde Nasırcı hareket Arap kitleleri içerisinde sempati toplamaya başlamıştı. Gerek ortak hedefler, gerek Nasırcılığın kitleler nezdinde artan prestiji MAH'ı etkiliyor ve MAH, Nasırcılığın doğal bir müttefiki durumuna geliyordu. Arap ulusunun birlik ve özgürlük mücadelesinin en önemli dönemeçlerinden biri olan Mısır-Suriye birleşmesinin Cemal Abdül Nasır önderliğinde gerçekleşmesi ve Nasırcılığın yarattığı güçlü dalganın etkisiyle Irak'ta 14 Temmuz devriminin gerçekleşmesi, birliği teoriden çıkarıp pratiğe döken Abdül Nasır tüm bölgelerdeki kitleler nezdinde önder konumuna getirdi. Bu dönem MAH'ın bazı kadroları, hareketin kendini fesh etmesi gerektiğini öne sürdü. MAH'ın önderliği, fiili olarak MAH'ın tüm kitlelerinin önderi konumuna gelen Abdül Nasır resmen önder olarak tanıdı. Fakat Nasırcı önderliğin işlek, kitleler içinde sağlam mevziler tutabilen ve kitleleri Cemal Abdül Nasırın öne sürdüğü ortak hedefler doğrultusunda mücadeleye seferber edebilen siyasi bir örgüte ihtiyacı olduğu iddiasıyla ve de Nasırcı hareketin formüle ettiği örgütlenme modellerinin kitleleri kapsamayacağı iddiasıyla kendini feshetmeyi reddetti.

MAH, Mısır ve Suriye'nin birleşip Birleşik Arap Cumhuriyetini kurmasını, örgütün hedeflerini (özgürlük, birlik, sosyalizm ve Filistin'i geri almak) büyük oranla gerçekleştirecek bir adım olarak görüyordu. Ve bu yüzden Eylül 1963'te gerçekleşen ayrılımda gerek önderlik bazında, gerekse çalışma alanlarında, mevzilerinde büyük bir sarsıntıya yol açtı. Bu dönemde örgüt birlik deneyiminin hatalarını çözümleyerek Mı-

sır-Suriye birliğinin tekrar sağlanması noktasında yoğunlaştı. Özellikle Suriye'deki ayrılma taraftarı kuvvetlerin ektiği ayrılıkçı tohumların, ayrılıkçı karşı devrimle sonuçlanması üzerinde durdu. Bu yönde propaganda faaliyetlerini hızlandırdı ve bu dönemde Suriye ve Irak'ta kitlesellik ve örgütlenme de başarıya kavuştu. Yine aynı dönemde hareket, birlik döneminde Nasırcı hareketle ilişkileri Birleşik Arap Cumhuriyetinde bazı önderlerle kurarken, birlik sonrasında Nasırcı hareketle bağlantılar, hareket olarak direkt Cemal Abdül Nasırın kendisiyle sürmeye başladı. Bu dönemden sonra MAH ve Cemal Abdül Nasır şahsında Nasırcı hareket arasında gerek ideolojik, gerekse siyasi sıcak bir ilişki gelişti. Cemal Abdül Nasır ile kurulan kişisel sıcak ilişkiler buna ortam hazırlamıştı.

Irak'taki 14 Temmuz devriminden sonra hareket, Irak'ın Birleşik Arap Cumhuriyeti ile birleşmesi gerektiğini savunmuş, Irak'ta propaganda faaliyetlerini bu merkeze oturtmuştu. Komünist Partisinin desteklediği Abdülkerim Kasım önderliğini birlik karşıtı, ayrılıkçı bir güç olarak tanımladı ve sebeplerden dolayı Komünist Parti ideolojik bir mücadeleye daldı. 1963 yılında Irak'ta Abdülkerim Kasım yönetimine karşı Ramazan Devrimi'nin ve Suriye'de ayrılıkçı güçlere karşı 8 Mart Devrimi'nin gerçekleşmesiyle Mısır, Suriye ve Irak arasında yeniden birlik sağlanması fikri tüm bölgedeki ulusal güçlerde ve kitleler arasında canlandı. Her iki ülkede (Irak ve Suriye) de bu devrimlerden sonra birlik yanlısı olan BAAS Partisi egemen güç haline geldi ve birlik karşıtı güçler tasfiye edildi. MAH, bu durumu üçlü birliğin sağlanabilmesi yolunda büyük bir fırsat olarak kabul etti. Mısırdaki Nasırcı hareketin yönetimi sürmekteydi ve böylece 1961 yılındaki ayrılığın yarattığı büyük kayıplar telafi edilebilecek, hareketin ve Arap halkının ulusal hedeflerine varması yakınlaşacaktı. Bu üçlü birleşme için başlatılan diyalog sürecinde Kahire'de yapılan görüşmeler sırasında, hareket Cemal Abdül Nasırın yaklaşımını doğru kabul edip destekledi.

Üçlü birliğin karşılaşılan zorlukların engeline takılması, ulusal hareketlerde hayal kırıklığına ve gerilemeye yol açtı. MAH, Güney Yemen'deki İngiliz sömürgeciliğinin varlığına ve Filistin'de Siyonist sömürgeciliğe karşı silahlı bir direniş başlatarak bu gerilemeyi tersine çevirmenin olanaklarını Cemal Abdül Nasır'la

beraber araştırmaya başladı. MAH'ın her iki ülkede varolan kolları, silahlı bir direnişi başlatılabilmeye olanak tanıyordu. Böylece Cemal Abdul Nasırla Güney Yemen'de silahlı bir devrim başlatmak konusunda görüş birliğine varıldı ki, bu silahlı direniş, İngilizlerin ülkeden atılarak Güney Yemen'in bağımsızlığa kavuşmasıyla sonuçlandı. Bu kazanım, MAH'ın başarılan arasında gerçekleştirdiği en büyük tarihi kazanımıdır. Filistin'de Siyonist sömürgeci yerleşimcilere karşı silahlı mücadele konusunda ise hazırlıklara başlanarak, gerekli düzenlemelerin yapılması ve Arap-Siyonizm mücadelesinin gözlenerek uygun koşulların ve uygun siyasi anın beklenmesi kararlaştırıldı. nk bu savaş sadece MAH'ın değil, Mısır'ın devlet olarak girişeceği bir savaştı.

Hareketin nderliği bu iki temel göreve (Güney Yemen'de ve Filistin'de silahlı mücadele) 1964, 1965 ve 1966 yıllarında kendini iyice kaptırdı.

Bu dönemde MAH ile Cemal Abdul Nasır arasındaki ilişki; ittifaktan sürekli birlikte yan yana durmaya dönüştü. Bu sürekli yan yana duruşun gidişatı, hareketin saflarında bölünmeye yol açacak kadar sorunlar, ihtilaflar doğurdu. Örgüt, biri sağ, diğerisi sol olarak iki grup ve iki çizgi arasında tartışmalar ve çelişkiler yaşamaya başladı. Fakat hareketin nderliği, dikkatleri pratik sonuçlara ve bütün Arap lkelerinde geniş kitleler tarafından vrelenen Nasırcı akım içinde MAH'ın rolünün ve etkisinin artırması sonucu, MAH'ın artan etkinliği noktasında yoğunlaştırarak, bu durumun üstesinden gelebilmeyi başardı.

1967 yılında 6 gün savaşları olarak bilinen savaşın sonucunda gelen Haziran hezimetini, hareket üzerinde derin etkiler bıraktı. Bu hezimetin nedenlerini tahlil etmeye girişen hareket, son tahlilde, bu yenilgiyi Arap kk burjuva örgütlenmelerin sınıfsal ve ideolojik konumları sonucu bu savaşa maceracı bir Şekilde dalmalarının doğal bir sonucu olarak kabul etti (Bu örgütlenmelerin bir parçası olan Cemal Abdul Nasır'a duydukları derin saygı ve sevgiye rağmen).

Bu tahliller ışığında hareket, örgütlü kitlelerin "İsrail'e karşı savaşta esas rol oynaması gerek-

tiği Şeklindeki görüşlerine yeniden döndü. Buradan hareketle Arap klasik ordularıyla yetinilemeyeceği, silahlı mücadelenin ve halk kurtuluş savaşının srekleştirilmesi gerektiği tarzındaki yaklaşım derinleştirildi. Aynı yılın (1967) sonlarında hareket, Haziran hezimetinin nedenlerini, etkilerini ve hareket üzerindeki ideolojik, siyasi ve örgütsel sonuçlarını açıkladığı çok önemli bir belge yayımlayarak, işçi sınıfının teorisini kendi ideolojisi olarak kabul ettiğini açık ve net bir Şekilde ve de resmen kabul etti.

Aslında, hareket 1964 yılı başlarından beri biri sağ, diğerisi henüz çocukluk evresini yeni yeni atlatan ve güçlenen sol olmak üzere, iki çizgi ve iki grup arasında çelişki yaşamaktaydı. Bir yandan Haziran yenilgisinin yarattığı sarsıntı, diğer yandan bu iki çizgiyi temsil eden iki grup arasındaki çelişkilerin ciddileşerek tehlikeli boyutlara ulaştığı bir dönemde, hareket genel olarak bütün Arap lkelerindeki işçi sınıfına ve özel olarak Filistin işçi hareketine ağrılık verip yoğunlaştı. Bu koşullar altında hareketin bütün Arap lkelerindeki kolları aracılığıyla sürdürdüğü faaliyetleri merkezileştiren milli siyasi bir örgüt olarak birliğini koruyabilmesi ve varlığını sürdürebilmesi zorlaştı. Ve MAH, milli siyasi bir örgüt olarak faaliyetlerini bitirdiğini ilan etmemesine rağmen, bu durum fiilen gerçekleşti. Örgütün merkezi birleşik örgütsel yapısı fiilen dağılarak, hareketten geriye birçok Arap ülkesinde faaliyet gösteren ve aralarında merkezi örgütsel bağlar olmayan kolları vardı.

MAH, bugün de Arap vatanının değişik parçalarındaki kollarıyla mevcuttur. Değişik ülkelerdeki ilerici, sosyalist grup, topluluk ve bağımsız aydınların yanı sıra, Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC), Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi (FDKC), Yemen Sosyalist Partisi, Kuveyt Demokratik Liğası, Amman Halk Kurtuluş Cephesi (AHKC), Bahreyn Halk Kurtuluş Cephesi (BHKC), Lübnan Komünist İşçi rgt, MAH'ın bu ülkelerindeki kollarından kurulmuştur. Bu ülkelerin siyasi haritalarını incelediğimizde, bu örgütlerin sosyalist sol siyaseti temsil ettiğini görüyoruz.

8 Mart, Ayrışmalar Ve Geride Kalanlar

Komünist öncünün, ‘Kadın kitlelerine hücum’ şiarı etrafında yürüttüğü bir 8 Mart çalışmasını geride bıraktık. Politik-örgütsel bağlamda bu çalışma, iki düzeyli bir amaç bütünlüğüne sahipti. Birincisi, sosyalist kadınların halihazırdaki kuvvetlerinin kitleler içindeki gücünün açığa çıkarılması ve daha ileri bir nitelik düzeyinde yeniden örgütlenmesiydi. İkincisi de, emekçi kadın kitlelerinin demokratik, sosyalist aydınlatılması ve taban örgütlülükleri temelinde harekete geçirilmelerinin yol ve yöntemlerinin ortaya çıkarılmasında ileri bir hamle geliştirebilmektir. Kolektif kuvvetlerin ‘bir kadın örgütü gibi’ çalışması şeklinde ortaya konulan perspektif ise, genel anlamda bu iki düzeyli amacı güçlendirmeye hizmet eden ve yine iki yönde gelişim sağlamayı hedefleyen bir iç yönelimdir.

Bu yönelimle açılması hedeflenen kanallardan biri, sosyalist kadınların süreklileşmiş bir EKB üyesi olma bilinci ve pratiğini kazanmaları olarak ortaya konulabilir. Komünist kadınların, kadının kurtuluşu mücadelesindeki somut yerlerine dair net sorgulamalardan yola çıkmalarını hedefleyen ve pratik özeleştirici üzerinden geliştirilmek istenen bir hattı bu. Tıkanmış bulunan ve açılmaya çalışılan diğer kanal ise, komünist erkeklerin kadın kitlelerinin örgütlenmesi görevi karşısındaki kabul edilemez ideolojik ilgisizliğinin ve pratik-politik atıllılığının kırılmasıydı. Komünist erkeklerin 8 Mart se-

ferberliğinin birinci dereceden aktif öznesi haline getirilmesinde somutlanıyordu, bu yönelim.

Politik talep ve yönelimlerini özgünleştirip netleştirememiş ve dolayısıyla özerkleştirememiş, geniş emekçi kadın kitlelerinin somut gerçekliğinden esasen uzak kalması nedeniyle kendiliğindenci yönde ilerleyen bir kadın hareketiyle karşı karşıyayız. Bugün hak alma ve kazanma bilinci ile donanmış, kapitalist ataerkil sisteme ve emperyalist küreselleşmenin kadın üzerinde yoğunlaşan ve somutlaşan sömürüne karşı güçlü bir hareketten söz etmek mümkün değil.

8 Mart in ‘ücretli izin günü ve resmi tatil ilan edilmesi’ talebi etrafında örgütlenen kampanya, bu somut duruma devrimci iradenin bir müdahalesiydi. Bu müdahale, şimdiki aşamasında gerçekleşen içeriğinin darlığı ve yarattığı kazanımların sınırlılığına rağmen, ilerlemenin önündeki ideolojik ve örgütsel statükoyu aşmaya dönük ileri bir politik hamleydi.

Bu hamle, Marksist Leninist komünist hareketin bütün örgütlülükleri ile dönemsel olarak bir kadın örgütüne dönüşme çağrısı yapmasında da görüldüğü gibi, temel olarak bir kopuşma isteğine işaret ediyordu. Eskiye, ayak bağı haline gelen yanı söküp atarak, kadın kitlelerini devrim ve kadının kurtuluşu mücadelesine taşıma kararlılığını kendine vazgeçilmez bir görev ve sorumluluk olarak atfediyordu. Bu kopuş isteği, kadının kurtuluşu mücadelesinin, işçi sınıfının

kurtuluşu davası ile ‘kaderdaşlığın’ somutluyordu. Tam da bu nedenle bu yönelim, kendini yeniden örgütlemenin nüvelerini ve zorluklarını kendi içinde barındırıyordu. Tek gündeme hap solmuş ve sınırlı bir zaman aralığına sıkıştırılmış bir çalışma tarzı ile değil, kitle hareketinin değişik türden gündemleriyle kadın sorununun somut ve pratik özgün bağıntısını kurarak müdahale edebilmek yöneliminin kazanılması, işin esasını oluşturuyordu. Açıktır ki, bu perspektife bağlı çizgi, kadın çalışmasının kolektif öncünün genel çalışmasının gündem ‘bütünlüğüne doğrudan bağlı bir çalışma olduğu -kopuşun bunu gerektirdiği açık bilincini kazanarak uygulanabilir. Bu ise ancak, kitlelerle somut bağ kurulan her yerde emekçi kadınların devrimci dönüşümüne yoğunlaşan eyleminin pratiğe geçirilmesi üzerinden başarılabilir.

‘8 Martın ücretli izin günü ve resmi tatil ilan edilmesi’ talebi, geniş emekçi kadın kitlelerinin etrafında toplanabileceği ve aynı zamanda demokratik kadın hareketinin unsuru olan pek çok kadın örgütünü bir araya getirebilecek bir talep olarak değerlendirilmelidir. Bu birleşmenin yaratılamamış olması, demokratik kadın hareketinin somut durumuyla ilintili olduğu kadar, ayrı ayrı öznelerin bu talebi gündemine alma noktasındaki geri tutumlarıyla da bağlantılıdır. Kitlelere gitme bilicinde zayıflama ve iradesizlik, bu öznelerin en temel hastalığıdır. Herhangi bir talebi kitleler içerisinde politik bir tavır haline getirme görüş ve anlayışından uzaklık, aynı zamanda kitleler ile ilişkilenenin getireceği sorumluluk altında ezilmenin korkusu, öznelerin geri duruşunu/çekilişini açıklamaktadır. Bunun yanı sıra özellikle feminist harekette gözlemlenen, emperyalizmin küresel projelerine/politikalarına yedeklenen ve burjuva reformları kesin çözüm olarak sunan anlayış da kitlelerle özneler arasındaki bağın devrimci, ilerici içeriğine ket vurmaktadır. ‘Kadın kitlelerine hücum’ perspektifi, komünist öncünün kendini aşarak ilerleme isteğinin bir gereği olarak öne sürülmüştü. Bu anlamda öncünün 2005 8 Mart’ı ile ilişkileniş biçimi, kadın kitlelerine hücum politikasının sınındığı ve somut araç ve biçimlerinin tartışıldığı, kolektif biçimlerin yeniden örgütlendiği bir süreç olmuştur. Bu bakımdan değerlendirildiğinde; somut bir taleple kadın kitleleri ile yüz yüze gelmek kadar, onlara örgütlenecekleri araçları göstermek ve bu araçlar içerisinde konumlanmalarını sağlamak da

önemli bir yerde durmaktaydı. Bütüne bakıldığında, tüm bu iç ve dış gerilimlerden kadın çalışmamız kazanımlarla çıkmıştır. Ancak bu kazanımların sıçramalar temelinde gerçekleşemediği de bir gerçektir. Kadın çalışmasında ihtiyaç duyulan zihniyet devrimin gerçekleştirilmesi için, kolektif bilincin kendini her alanda sıkı şekilde örgütlemesi gerekmektedir.

İstanbul Kadıköy mitingi baz alındığında bir önceki yıla göre kadın kitle sayısında dikkate değer bir artış görülmektedir. Ancak yine de bu olumluluk, potansiyel olanaklarımız düşünülürken başarılabileceğimizin limitinden uzaktır. Kabul etmeliyiz ki kitle çalışmasında yaşanan sorunlarımız, mitinglere ve eylemlere de yansımış, çevre çeperini esasen kapsayan, ama ötesini, yani taze kuvvetleri taşıma noktasında darlıklar biçiminde kendini göstermiştir. Bu durum, hali hazırdaki güçlerimizi hızla ve daha işlevli örgütler kurarak daha da ileriye taşıma sorumluluğu kadar, yeni güçlerin açığa çıkarılarak örgütlenmesi ve kitle tabanının genişletilmesi görevinin çalışmamızın en önemli sorunlarından biri olduğunu ortaya koymaktadır.

Gerek uluslararası, gerekse ülkemiz boyutuyla demokratik kadın hareketinin öncülüğüne soyunmuş olmak demek; kadın hareketinin teorik/ideolojik, politik ve örgütsel ihtiyaçlarına uygun konumlanmak için yüksek bir irade ortaya koyabilmek demektir. Yakın dönem bakımından bu iddianın gerekliliği, 8 Mart çalışmalarından kazanılan deneyimlerin ve çıkarılan derslerin ışığında, emekçi kadın kitlelerinin 1 Mayıs alanlarına seferberliğini başarıyla örgütlemek olmalıdır. Örgütsel ve politik gelişim düzeyinin yalnızca korunması değil, geliştirilerek 1 Mayıs’a taşınması, temel bir sorumluluk karşımızda durmaktadır.

‘8 Martın ücretli izin günü ve resmi tatil ilan edilmesi’ çalışmasının kavranacağı halka, yalnızca politik olarak bu talebin kazanılabilir bir talep olarak ele alınması ve gelecek dönemde sürdürülmesinin sağlanması değildir. Bunu tamamlaması gereken halka, kadın kitleleri ile ilişkilenenin bir aracı olarak imza kampanyasını kullanma ve bu ilişkilenişin kadınların sorunları temelinde örgütlülüklerle dönüştürmede somutlaştırmaktır. Bu kavrayıştaki boşluklar yüzünden kırılmalar, kitle çalışmaları göz önüne alındığında kitle çalışmasında tirajı-komik sonuçlara da yol açabilir. Yıkım sorunu ile karşı

karşıya kalan emekçi semtlerinde, bu sorunun üzerinden atlayarak salt ücretli izin günü çalışması yürütmeyi denemek, kitlelerde komünistlere yabancılaşma, komünistlerde ise kitlelere güven-sizlik yaratmanın dışında neye yol açabilir ki? Genele yayılmasa da bu türden eksiklerin varlığı açıktır. Onun içindir ki İstanbul mitinginde öne çıkan, Ayazmalı kadınların çılgılığı olmuştur. Ayazmalı kadınların talepleri, emekçi kadın sorununun ne olduğunu ve temel halkayı kavramanın önemini bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Ayrışmalar Neye İşaret Ediyor?

2005 8 Mart'ın da yaşananlar ayrışmalar ve bunların yansımalarına baktığımızda, kadın kitle hareketinin ya da kendine burada bir misyon yükleyenlerin dikkatle izlemesi ve çözümlemesi gereken sonuçlar çıkarıyor karşımıza. Ayrıca, bütünden bakıldığında yalnızca kadın hareketi ve sorunu ile ilgili olarak değil, genel olarak politika yapış tarzının ve kitle mücadelesine bakış açısının da sorgulandığı ve sınındığı bir 8 Mart'ı bıraktık ardımızda. Evet, 8 Mart 2005, tarihte yerini ayrışmalarla aldı. 2005 8 Mart'ın ayrışmaları, yalnızca bir eyleme bakış açısını ya da taktik anlaşmazlık/uzlaşmazlıkları işaret etmiyor. Bu ayrışmaların gösterdiği yön ve yarattığı gerilim; kitlelere gitmek, kitleleri örgütlemek, kısa ve net biçimde devrimci hareketin geliştirilmesi görevinin karşısında alman somut tutuma da işaret ediyor.

Bu bağlamda değerlendirildiğinde, hedefi devrim olmayan feministlerin tutumu daha anlaşılır. Ayrıca yine bu temel araç üzerinden bakıldığında, liberal feminizm ve ilkel feminizm saplanmış ya da onlara yedeklenmiş hareketlerle mücadelemizin hangi noktalarda ortaklaşacağı/hangi noktalarda ayrışacağımızı daha net bir biçimde ortaya çıkarmaktadır. Ancak 2005 8 Mart'ından politik arenaya yansıyanlarda, anlaşılması daha güç olan, devrimciler arasında yaşanan bir ayrışma da görülmektedir. Kendini bu ayrışma içerisinde konumlandıranların geçmiş ve gelecek bütünlüğüne ne ölçüde sahip oldukları sorgulanmalıdır ve sorgulanacaktır.

Feminizmin Bilinçli Tercih; Kitlelerden Uzaklık

Kürt Kadın Hareketi'nin, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin dinamiklerinden beslenen ve devrimin kazandırdıkları ile ortaya çıkan, somut

mücadele biçimlerinin ve örgütlenme gereksinimlerinin bir ürünü olarak şekillenen bir gerçeklik olduğu biliniyor. Hareketin özellikle devrimin yenilgisi sonrasında ve küçük burjuva ideolojik konumunun da etkisiyle hızla radikal feminist arayışların içerisine doğru sürüklendiği de bir olgu. Ulusal talepler ve bunların devrimci çözümü noktasındaki tıkanmalar, Kürtler bakımından kendini kadın hareketinde radikal feminizme saplanma ve uzlaşma zeminleri yaratmada "yaratıcılık" göstermektedir. Kürt kadın hareketi politik bir harekettir. Kürt kadınları, ideolojik ve teorik donanımlarını —niteliksel ve niceliksel sıçramalarla gelişen ulusal kurtuluş mücadelesinin gelişim dinamikleri içerisinde kazanmış ve örgütlemiştir. Ancak bu perspektiften uzaklaşma ve kurtuluş mücadelesini reformizme kilitleme, örgütlülüğünü sürdüren Kürt Kadın Hareketinde politik ve ideolojik gerileme yaratmaktadır. Bu gerileme, 8 Mart üzerinden değerlendirildiğinde İstanbul'da ve diğer pek çok ilde ilkel feminist kaygılarla hareket eden örgütlere, ideolojik olarak yedeklenmeyi getirmektedir. Kürt kadın hareketinin, politik olarak bu örgütleri peşinden sürüklenme güç ve yeteneği sürmektedir, ancak hareket kendi içerisindeki çelişkileri ve geriliği çözemediği ölçüde yalnızca liberal feminizme değil, aynı zamanda emperyalist küreselleşme politikalarının projesinin kadın hareketi üzerindeki dayatmalarına da yedeklenmiş olacaktır. Sınırları çizilmiş ve "görünürde" eşitlik için, salt biçimsel fırsat eşitliği için yürütülen mücadelenin zemini, her geçen gün emperyalizmin güdülediği gelişmelerle kaynaşmaktadır.

Emekçi kadın kitlelerine uzaklığı ile malul feminist hareket ise aradığı kitle tabanını Kürt Kadın Hareketinde bulmaktadır. Bu sakatlığını kendi içerisinde çözebilecek ideolojik, teorik ve politik öngörüye ve niyete sahip olmayan feminist hareket, düşlerinde göremeyeceği bir 'güç', yurtsever hareketin üzerinden 'yakalamış'tır. Ancak bu zeminin ne kadar sağlıklı olduğu, 5 Mart Kadıköy mitinginden de anlaşılacaktır. En geniş feminist grubun ya da feminist eğilimli örgütün bile, 100-150 kadından fazlasını alanlara taşıyamaması, çarpıcı olduğu kadar, düşündürücü bir tablo yaratmaktadır. Bu, kadınları ve yalnız kadınları, yalnız ve yalnız cinsel sömürü üzerinden örgütlenme perspektifinin iflasından öte neyi göstermektedir? Ki kendi teorilerine göre; kadın katliamla-

rının sayısının her geçen gün arttığı, cinsel sömürünün katmerlendiği ve buna karşı belli bir duyarlılığında şekillenmeye başladığı bu dönemde en çok feminist hareketin kendine zemin yaratmış olması gerekmez miydi!? Feminist hareketin çıkmazı, İstanbul öznelinde kadın platformu içerisinde yürütülen tartışmalarda kendini daha net biçimde ortaya koymaktadır. “Bilinç yükseltme” seansları haline getirilmeye çalışılan toplantılardaki politik lafazanlıklar... Sözde kadın dayanışmasına verilen önemin göstergesi olarak öne sürülen ve kadınların dönem dönem açıktan liberal eğilimlere feda edilmesinde somutlaşan dayatmalar silsilesi... Ajitasyon-propaganda özgürlüğünün savunusu karşısına, güya çok nefret ettiklerini söyledikleri “hegemonik ve iktidar kokan” yasaklılığın bizzat kendi elleriyle uygulanması... Erkek düşmanlığında, ama tipik biçimde devrimci erkek düşmanlığında somutlaşan apolitiklik gerici yaklaşım... Ve kotarılmaya çalışılan “erkeksiz” bir 8 Mart...

8 Mart üzerinde feministlerin kadın kitlelerine önerdiği nedir? 8 Mart’ta temel şiarları ve talepleri nedir? Bu şiarlar ve yönelim üzerinden, kadın kitlelerine önerdikleri nedir? Kime karşı, nasıl mücadele edilmelidir? Tüm bu soruların yanıtların tek bir noktaya kilitlenilerek verilmiş olması, feministler ve EKB nezdinde devrimcilerle yaşanan ayrışmanın kritik noktasını oluşturmaktadır. Liberal feminizmin kilitlenme noktası, erkek düşmanlığıdır. Hedef tahtasında ise devrimci erkekler durmaktadır. Peki, erkekli-erkeksiz miting tartışması, geniş emekçi kadın kitlelerinin ne ölçüde gündemindedir ya da sonucu ne ölçüde onların gerçek ilgi alanındadır? Bu sorunun yanıtı kocaman bir hiç olacaktır. Hatta 5 Mart Kadıköy mitingine katılan binlerce Kürt kadının erkeklerin mitinge katılımı noktasında cepheden bir karşı duruşu var mıdır? Bu, acaba “feminist” bilince erişmemiş kadın kitlelerinin gerçekliği midir, yoksa mücadele içerisinde yoğrulan Kürt kadınları bu tartışmanın gereksizliğini sınamış olmalarından mıdır? Kendi hayal dünyalarında “yaşasın, erkeksiz miting düzenledik” teraneleri ile dans edenler, kocasından dayak yiyen kaç kadını alanlara taşıyabilmişlerdir ki, onların erkek katılımı karşısında kadınların huzursuz olacağını iddia etmektedirler? Yoksa gerçekliği başka noktalardan mı tartışmak gerekiyor!

Emekçi kadınların “erkeksiz” miting örgütlemeyi talep etmeleri ve bunu gerçekleştirmelerini bir ilke sorunu olarak kabul edip reddetmenin yanlışlığı ortadadır. Emekçi kadınların özgüvene dayalı inisiyatiflerini geliştirecek ve moral kazanımlarını yükseltecek, kitle örgütlenmesinin ve eylem yeteneğinin önünü açacak bir biçim olarak bu uygulanabilir bir durumdur ve kendi başına bir sapma olarak gösterilemez. Demokratik kadın hareketinin unsurlarının genel eğilimiyle uyduğu ve belli bir anda belli somut amaçlar için ortaklaşıldığı da uygulanma koşulları daha uygun hale gelebilir de. Bunun pratik olarak mümkün olamadığı koşullar altında isteyen grubun istediği biçimde kitle düzenlemesi yaparak 8 Martın birleşik eyleminde yer almasını sağlamaya çalışmak, en demokratik yaklaşım olacaktır. Feministler böyle bir demokratik olgunluğun baştan önünü tıkayarak, demokratik kadın hareketinin güçlerini bölmek pahasına kendi cinsiyetçi kompleksleriyle başbaşa kalmayı tercih etmişlerdir.

Ancak, somut durum, bugün ‘erkeksiz’ bir miting dayatmakta mıdır, kitleler halinde gelen emekçi kadınlar, mitinglerdeki erkek baskısından mı şikayet etmektedirler? Mitinge katılmak isteyen erkekler kimlerdir? Açık ki temel ayrışma, kadın sorununun emekçi çözümüne karşı duruşudur. Temel sorun, feministlerin emekçi kadın kitlelerin sınıfsal ve toplumsal temelli sorunlarının özveri isteyen çözüm çabası ve yöntemleriyle ilişkilenelemeyişi, daha özcesi, ilişkilenecek istemeyişin “hıncını” devrimcilerden çıkarmak istemesindedir.

Kronikleşmiş EKB/ESP Sendromu

2005 8 Martı devrimci yayınların sayfalarında önceki 8 Martlardan farklı ve daha yoğun biçimde yer aldı. Devrimciler arasında yaşanan ayrışmanın, ‘ilkesel’ düzlemi üzerine bolca mürekkep tüketenlerin iddia ettiklerinin, 8 Mart miting alanlarında açığa çıkan somut gerçeklikle çatışması, devrimci gruplarda da baş dönmesi yaratmışa benziyor. Grupçuluğun yan etkileri, devrimci lafazanlık ve politik çekememezlik, kitlelere kendini haklı gösterme çabaları ile birleştiğinde ise ortaya ideolojik bir bulamaçtan daha fazlası çıkmıyor.

Ufuk Çizgisi ve Kızılbayrak’ta somutlaşan ve sivriyen politik çekememezliğin kendini 8 Mart’ta ortaya çıkarması ise durumu daha da

vahim hale getiriyor. Bırakın kadının kurtuluşu mücadelesinde, politik arenanın hiçbir anında protestoculuktan öteye dış dokunur bir kitle faaliyeti inşa edememiş olanların, 8 Mart'ı savunmak noktasında en devrimci kesilmeleri ise halüsinasyon görmenin siyasallaştırılmış hali olsa gerek. Dünyayı kendi dar kuyu ağızlarından görebildikleri kadar algılayan ve bundan dolayı, kadının kurtuluşu mücadelesi ve onun gereklilikleri noktasında etkin politika geliştirebilme yeteneği ve perspektifinden uzaklık, bu hareketlerin yalnızca kadın sorununa özel bir durumları değildir. Ancak, kadın sorunun tarihselliği ve devrimci irade ile bütünleştirilmesinin somut gerekliliği; bu noktada onları çok daha büyük çıkmazlara sürüklüyor. Esasen 8 Mart'tan 8 Mart'a hatırlamak dışında, kadın sorunu üzerine bırakın bir özel kitle çalışması yürütmeyi, sözünün ağırlığı olan pratik-ideolojik bir duruş mevzisi bile inşa edememiş olmanın rahatsızlığını hiç hissetmeden bu konuda da en devrimcinin kendileri olduğunu açıklamalarından bunu rahatça okuyabiliyoruz. Bunu, 6 Mart Beyazıt mitinginde kadın kitle katılımının oransal darlığında (Demokratik Kadın Hareketi'ni dışta tutarsak) açığa çıkan çelişki-den de görebiliyoruz.

Bunları geçelim. Biz, ayrışmanın temelini in-meye çalışanların kocaman bir kaya ile karşılaşacaklarını göstermek istiyoruz. Bu kaya, kronikleşmiş ESP-EKB sendromudur. Bu kaya, politikayı eylemin dışında var etmeye çalışmanın somut göstergesi olarak, EKB'nin miting başvurusunun altında samimiyetsizlik aramaktır. Anlık, pratik sorunların ısrarla 'ilkesel' sorunlara dönüştürülmeye zorlanması, bu sorunların gerçekten 'yaşamsal' değer taşıyor olmalarından değil, anlamsız yedeklenme kaygısının yarattığı grupçu ve kolaycı kaçma güdüsündendir. Çünkü, feministlerle ve diğer kadın örgütleri ile yıllardır "emekçi kadın vurgusu" üzerinden her platformda ideolojik mücadele yürüten, örgütlü kitle kuvveti üzerinden inşa ettiği eylem çizgisiyle devrimci kanalı açma ve feminist hareketin karşısına dikme tutarlılığını gösteren bir EKB gerçeği vardır. Bu gerçeği kadınların kurtuluş mücadelesi ve 8 Mart nezdinde devrimci hareketimizin saflarına ait bir kazanım olarak kompleksiz bir olgunlukla karşılamak yerine, ona uyduruk 'ilkesel' uçlu mızrak çevirenler ve EKB'nin karşısına 'bir Şubat sabahı uykusundan uyanan dev' edası ile

çıkılması için özellikle mesai tüketenler, 2005 8 Martını ufuksuz politik dar görüşlüklerine feda etmişlerdir.

6 Mart Kadıköy mitingi ne kadar devrimci iradenin, kitlelerle buluşma isteğine doğrudan bağlı temelleri ve çabası üzerinden inşa edildi ise, 6 Mart Beyazıt mitingi de kadın kitlelerinin örgütlenmesi ve miting alanına taşınmasına dönük özel hiçbir motivasyon taşımayan grupsal kaygılar temelinde inşa edilmiştir. İki mitingdeki temel ayrışma, kadın kitlelerine inanmak ve güvenmekte yaşanmıştır. Unutulmamalıdır ki; devrimci akıldan en uzak kararları en kolay biçimde alabilme 'cesareti', bir kural olarak, kitlelerden en uzak olmanın 'hafifliğine alışmış olanlardadır. O zaman; devrimci sorumluluğun diliyle, dilin grupçu sorumsuzluğu kolayca yer değiştirilebilir ve kendi gerçeğine temas edemeyen akılsız devrimcilik, ÖMP ve BDSP gibi, EKB/ESP gerçeği hakkında bol bol konuşur.

8 Mart çalışmalarının temel argümanı olarak kullanılan, 8 Mart'ın sınıfsal içeriğinden uzaklaştırıldığı tartışmaları ise somut durumdan ve sonuçlardan bakıldığında afaki tartışmalar olarak kaldı. 8 Mart'a sınıfsal içeriğini kazandırdıklarını iddia edenler, bu iddiayı hangi eylem biçiminde, hangi örgütlülükte, hangi kitle çalışmasında gerçekle buluşturmushlardır? İlkel feminizmle ve emperyalist küreselleşmenin, sivil toplumculuğun kadın hareketi üzerindeki saldırılarına karşı ideolojik ve politik mücadele yürütmeden, bu mücadeleyi 8 Mart öncesi ve sonrasına dayanan eylemli bir hatla beslemeden, salt 8 Mart günü üzerinden yürütülen hangi eylem biçimi, hangi slogan, hangi pankart 8 Mart'a sınıfsal içeriğini kendi başına geri kazandırmak anlamına gelebilir ki! Gerçeklere sadık kalınacaksa, EKB'nin mücadele tarihine bakılmalıdır.

8 Mart 2005'i devrimcilik ve reformizm ayrışması olarak değerlendirmek; açıkça bir gerici tutum inşa etmektir. Devrimci ve reformist ayrışmasının dergi sayfalarında yazılarak gerçekleştirilemeyeceği açıktır. Eylemin içeriği ve nesnellüğün üzerinden hareket etmeyen zorlama ayrışmalar, ancak devrimci lafazanlığın alamet-i farikası olabilir. "Artık yollar ayrılmıştır" dik kafalılığı, bizim için ancak acı bir gülümseme ile izlenebilir. Devrim ve sosyalizm mücadelesinin gerçekliği ve somut ihtiyaçları, bu bol keseden atma alışkanlığı edinenlerin altında

kalacakları bir süreci örgütlemekten başka bir sonuç üretmeyecektir. Yaşayıp, göreceğiz.

Ayrıca, ‘an’a ilişkin olarak 8 Martı devrimcileştirme iddialarını ortaya atanlara sorulması gereken bir soru daha vardır. Beyazıt mitingi ile EKB’nin Kadıköy Mitingi arasında dövizlere, sloganlara, açıklamalara yansıyan hangi özsel içerik farkı Beyazıt’ı ‘en devrimci’ kılmaktadır. Beyazıt’ta grupların polisin terörüne maruz kalmaları mı bu mitingi en devrimci yapmaktadır? Mitingin bu yanını, neredeyse devrimciliğin birinci dereceden kanıtı haline getirilmesine hasredilmiş zorlama yorumlara ne demeli! Ama eğer ki ölçütümüz bu olacaksa, devrimciliğin denetlenebilir ölçütü olarak bunu öne çıkarıyorsanız, EKB ve ESP’nin son üç yıllık politik mücadelesini, devrimci kitle şiddetinin kullanım biçimini, kendini ortaya koymakta sergilediği pratiği; bu ‘en devrimci’ olanların kendi süreçleriyle kıyaslamalarını öneririz. Eminiz ki bu, ‘ölçüyü’ ne kadar kaçırmış oldukları hakkında onlara yeteri kadar “nesnel” yardımcı olacaktır bunun.

Ayrışmalar Neyi Getirdi?

Feministlerle ayrışma, devrimci kararlılığın sınındığı, liberal dayatmalara karşı alman politik bir tutumdur. Dayatmalara boyun eğilmeyeceği sözle değil, eylemin gücü ile gösterilmiştir. Herşeyi bir yana bırakalım, Beyazıt mitingi ve EKB’nin Kadıköy mitingi, devrimcilerin 8 Martı bir kitle gücüne dayanarak örgütlediklerini ortaya çıkarıyor.

Devrimci gruplar arasında yaşanan ayrışma dayatması ise, deyim yerindeyse ‘akıllara zi-yandır. Bu ayrışmada kitle hareketinin ilerletilmesine bağlanmış hiçbir enerji ve umut tazeliği yoktur.

Bir bütün olarak bakıldığında, demokratik kadın hareketinin 8 Mart 2005’te çizdiği tablo, parçalılık tonlarından rengini bulmaktadır. Kadın kitlelerine etkin tarzda gidememek ve kendini buradan örgütleyememek sorunu; yalnızca genel bir söylem olmaktan çıkmış, 8 Mart ayrışmalarını da tetikleyen günün sorunu olmuştur. Bu sorunun panzehiri, kendi içerisinde saklıdır: Kadın kitlelerine hücum!

Kapkaç-Hırsızlık/ Çeteleşme... Ezilenlerin Düzene “Meydan Okuması...”

Yaşar Mutlu

“Suçluluk, kapitalist sınıfa karşı, işçi sınıfının meydan okumasının bir ifadesidir”

Engels

Toplumumuz, travmaya girmiş insanın tipik aşırısı korku, çaresizlik ya da dehşete düşme biçiminde dışa vuran davranışlarını sergiliyor. Derinleşen bu toplumsal travma, ‘toplumsal varlık’ın öznesi olan insanı da neredeyse tümüyle nesneleştirerek değersizleştiriyor. İnsandaki bu değersizleşme eğrisi toplumu da etkisi altına alarak büyük bir anaför yaratıyor ve toplumsal ilişkileri hızla aşındırmaya başlıyor. Değer yitimi insanda iki biçimde dışa vuruyor: Birincisi, insanın gündelik yaşamda karşılaştığı her tür sorunu şiddet yöntemiyle çözmesinin tetiklediği saldırganlaşması ve giderek psikopatlaşması biçiminde açığa çıkıyor. İkincisi de onu bütünüyle içe kapatarak; uyuşukluk, dalgınlık, tepkisizlik ve donukluk biçiminde yansıyan duyum yitimine ve giderek de duyarsızlaşmasına, “betonlaşmasına neden oluyor. Ama her iki biçim de bir ve aynı sonucu üretiyor; insanın içindeki ‘insanın ölümüyle sonuçlanan yabancılaşma.

Fuhuş, dilencilik, dolandırıcılık/sahtekarlık, uyuşturucu ve alkol kullanımının inanılmaz derecede yaygınlaşması gibi toplumsal yaşama ait

sayısız olgu, bu değer yitimini yeniden ve yeniden açığa çıkarıyor. Ama bunların içinde, burjuvazinin “mülkiyet hakkı’na yönelmesi nedeniyle en çarpıcı olan ve esasında bu değersizleşmeyi neden ve sonuçlarıyla birlikte ele veren, kuşku yok ki, kapkaç ve hırsızlık olarak dışa vuran olgudur.

Hemen her toplumsal soruna gözlerini kapayan, kulaklarını tıkayan burjuva medya, hırsızlık-kapkaç olgusuna şu günlerde ‘yüksek bir ilgi’ göstermeye yöneldi. Televizyon yorumcuları, köşe yazarları yanlarına kattıkları polis menşeli sayısız “uzman”la birlikte, hırsızlık-kapkaç olgusunu ele almaya ve yüksek sesle, “Sokaklarımız hırsızların işgali altında” türünden konuşmalar yapıp, “Ne oldu bize?” diye sormaya yöneldiler. Başını Hürriyet gazetesinin genel yayın yönetmeni ve burjuvazinin önde gelen kalemşorlarından Ertuğrul Özkök’ün çektiği bu koronun çözüm önerileri ise bir cümle ile özetleniyor: “Artık şehir gerillasına dönen bu haydut çetelerini etkisiz hale getirecek önlemleri sabırsızlıkla bekliyoruz!”

Hırsızlık ve kapkaç olgusunu kriminalize ederek ele alan burjuva medya, durumu suç ve ceza ikilemine sıkıştırarak, gerçekleri karartmaya, toplumsal adaletsizlikleri yok saymaya girişiyor. Oysa, hırsızlık ve kapkaç olgusunun altında Türkiye gerçeği vardır. Anlatılan, insanın insana kulluk ettiği kapitalist düzenin ve faşist baskı iktidarının hikayesidir. Burjuva medya ve bilim ideologları her zamanki gibi gerçeklerden kaçtıklarına göre, sağlam bir kılavuz ipi olan gerçeği izlemek de bize düşüyor.

Hırsızlık Ve Kapkaç Ve Neoliberal Politikalar

1980’li yılların ikinci yarısından itibaren etkin bir şekilde uygulanmaya başlanan neoliberal ekonomi politikaları, toplumsal yaşamı ve özellikle de işçi ve emekçi yığınların gündelik yaşamını alt-üst etmeye başladı. IMF tarafından programlanan ve açık devlet terörü aracılığıyla yürütülen bu politikalar, kentlerde en belirgin bir biçimde özelleştirme olmak üzere, işsizlik ve gerçek ücretlerin sürekli düşmesi biçiminde kendini gösterdi. Sermayenin muazzam derecede yoğunlaşmasının ve merkezileşmesinin önünü açan bu politikalar, aynı zamanda küçük burjuvaziyi de mülksüzleştirerek, hızla işçi sınıfının saflarına savurdu. Kırlarda ise, küçük ölçekli tarım üretimini yıkıma uğratıp büyük ölçekli kapitalist üretimin önünü açarken; büyük emekçi köylü yığınlarının da kaçınılmaz bir biçimde kentlere göç etmesini koşulladı. Böylelikle Türkiye’de kent nüfusu ilk kez, 1980’li yılların ikinci yarısından itibaren kır nüfusunun üstüne çıktı. Kent nüfusu özellikle de son 10-15 yıllık dönemde çok hızlı bir artış göstererek, 1990’da Türkiye nüfusunun yüzde 56’sını oluşturuyorken, 2000 yılında bu sayı yüzde 66’ya yükseldi. Hala devam eden bu iç göç dalgasından İstanbul’un payına her yıl en az 300 bin kişinin göç etmesi düşerken, 90’lı yılların başlarında 300 bin olan Amed’in nüfusu bugün 1.2 milyonun üzerinde ve bu sayı her geçen gün artmaya devam ediyor.

İşsizlik, yoksulluk ve açlık içinde geleceksizleştirilerek derin bir umutsuzluk girdabına sürüklenen milyonlarca emekçi, büyük kentlerin varoşlarına yığılmaya başladı. Bugüne değin sürdürdükleri yaşam tarzından hızla kopartılan bu milyonlarca insan, yeni yaşamlarına ve ilişkiler bütününe aynı hızla adapte olamadılar. Resmi verilere göre, göç eden aile bireylerinden ancak

yüzde 18’i düzenli bir gelire sahipken, geriye kalan yüzde 82’lik kesim ise işsizliğe mahkum edildi. Kentlerde de ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamdan da dışlanan bu büyük kitle, kaçınılmaz bir biçimde sosyal-kültürel bir travma yaşamaya başladı.

Büyük kentlere yığılan emekçi sınıflara, neoliberal politikalarla önemli oranda mülksüzleşen ve hızla işçi sınıfı kategorisine doğru sürülen küçük esnafı da eklemek gerekir. Dünyaları küçük küçük dükkanları olan bu küçük burjuva tabakalar varlıklarını yitirince, sosyal travmayla sonuçlanan benzer bir süreç yaşadılar. Meşhur “Amerikan rüyası” olarak da adlandırılan, “yeteri kadar çaba gösterirsen, herşeyi başarabilirsin” zihniyeti, işsizliğin, yoksulluğun sorumluluğunu da bireye yüklüyor. İşsiz kalan başarısız oluyor, suçlu oluyor. İşsizler adeta ‘toplumsal suçlu’ haline getiriliyor. İşsizlik ve yoksulluk bireylere ait sorunlar biçiminde yansıtılınca, bu duruma düşen herkes de bunalıma giriyor.

Kentlerin varoşlarına yerleşen bu geleceksiz yığınların önce geleneksel ilişkileri hızla çözülmeye başladı. Toplumsal düzeni yeniden ve yeniden üretmenin en sağlam dayanağı olan geleneksel aile kurumu önemli oranda tahrip oldu. Çok çocuklu olan bu yığınların evlatları, yoksulluktan dolayı hızla sokak çocukları kategorisine geçti. Bu yüzbinlerce çocuğun, önce okulunu, sonra da ailesini terketmek zorunda bırakan kapitalizm, onlara tek bir alan açmıştı: Hırsızlık-kapkaç, fuhuş, dilencilik, uyuşturucu satıcılığı ve çeteleşme gibi sayısız bölüme ayrılan “gayri meşru” işler. Ve onlar da, “gayri meşru” işlerin vazgeçilmez elemanları olarak “bu alemde” sivrilmeye başladılar. Yokluk içinde çaresizliğe hapsolan aileler, zamanla bu duruma rıza göstermeyi de öğrendiler! Emniyet Genel Müdürlüğü verilerine göre, İstanbul ve özellikle de Amed’de aileler çocuklarını aylık 250 milyona hırsızlık ve kapkaç çetelerine kiralamaya yöneldi.

Neoliberal politikaların hızla uygulanması iç göçün artması, işsizlik ve gerçek ücretlerin sürekli düşmesini koşulladığı gibi, her türden “gayri meşru” işlerde de patlamaya neden oldu. Emniyet Genel Müdürlüğü verilerine göre, 2003 yılında Türkiye genelinde 321 bin 805 olay meydana gelmişken 2004 yılında ise bu olaylar 353 bin 692’ye yükseldi. Bir yıl içinde kapkaç olaylarında yüzde 31’lik bir artış oldu ve 2004 yılı

boyunca kayıtlara geçen 17 bin olay yaşandı. Hırsızlık olaylarında ise yüzde 50 oranında bir artış görüldü. Günlerdir medyanın temel gündemi olan “sahte rakı” gerçeği gibi onlarca türden sahtecilik/dolandırıcılık toplumun bünyesini tamamen sardı. Kapitalizm tarafından bir sektöre dönüştürülen fuhuşta da patlama yaşandı. Resmi veriler göre fuhuş yaşı 12’ye kadar inerken, yalnızca İstanbul’da 2004 yılı boyunca 50 bin kadın “vesika” almak için İstanbul Valiliğine başvuru yaptı. Uyuşturucu kullanımı ise ilkokullara kadar yaygınlaşmış bulunuyor. Avrupa Polisi’ne (Europol) göre Türkiye, uyuşturucu, silah ve karaparanın yanısıra fuhuşta da hem merkez, hem de transit ülkelerin başında geliyor. “Kızını erkeklere pazarladı”, “Karısını pazarlarken yakalandı” şeklinde haberlerle burjuva medyaya her gün yansıyan bu gerçek, sözkonusu toplumsal değersizleşme eğrisinin yalnızca hırsızlık-kapkaç olaylarında değil, hemen her alana yansıdığını ele veriyor.

Resmi istatistiklere göre, hırsızlık ve kapkaç olaylarının da en yoğun ve en sistematik yaşanan kentler olarak İstanbul ve Amed öne çıkıyor. İç göç başta olmak üzere sözkonusu neoliberal politikalarının yıkıcı sonuçlarını en yoğun bir biçimde yaşayan bu iki kent, sözkonusu değersizleşmenin ya da travmanın en tipik dışavurum alanları olarak belirdi. “Diyarbakır’dan suçlu çocuk ihraç eder hale geldik. Bugün kapkaç yapan çocuklar yarın ellerine silah aldıklarında ortaya çıkacak terörü düşünmek bile istemiyorum” şeklinde konuşan Diyarbakır Belediye Başkan Osman Baydemir’in, bu değersizleşmenin çapma ve derinliğine işaret ediyor.

Her Şey Yap Ama Mülkiyete Dokunma!

Kapkaç olaylarının büyük kentlerin en merkezi yerlerine kadar yayılması ve polisiye önlemlerin işe yaramaz hale gelmesiyle birlikte artık insanlar yanlarında para ve değerli eşya taşıyamaz hale gelmiş bulunuyor. Keza, zengin mahalleleri mesken eyleyen hırsızlar, artık güpe gündüz evlere girmeye başladılar. Bu grupun, yılbaşı gecesi, Beyoğlu’nda kadın turistlere binlerce kişinin gözleri önünde tecavüze kalkışacak kadar “kontrol dışı’na çıkması; sayısız polis vb. yöntemlerle korunan Tansu Çillerin İstanbul Yeniköy’deki yalısını soyacak kadar gözlerini karartması, burjuva efendileri fena derecede telaşlandırdı.

Gerçekten de telaşa kapılmış bulunuyorlar. Telaşlan, ezilenlerde çok yoğun bir biçimde yaşanan ve giderek onları çürüten değer yitiminden ileri gelmiyor. Çünkü, sözkonusu toplumsal düşkünlük, özellikle son beş yıldır son derece yaygındı. Fuhuşa, uyuşturucuya, her çeşit yozlaşmaya gözlerini kapayan, hatta bunu medyapolis aracılığıyla bizzat derinleştirerek ezilenlerin yönetilmesi araçlarından birisi haline getiren burjuva efendiler, tüm bu “gayri meşru” işleri düzenin yeniden üretilmesinin aracı yaparak tolere etmeyi başarıyorlardı. Düzenin olağan ilişkilerinden fiilen kopan binlerce insan, mafya ve çete örgütlenmeleri aracılığıyla kontrol altında tutuluyordu. Fakat gelinen aşamada, hem olay sayısında ve hem de insan sayısında artış nedeniyle tolere edilme sınırının çoktan aşıldığı anlaşılıyor. Çünkü, hırsızlık kapkaç olaylarında dışa vuran bu değersizleşme eğrisi, “münferit” kategorisini çoktan aşarak, toplumsallaşmış bulunuyor. Tüm bu olgular, artık verili ilişkiler sistemini aşındırarak düzeni de bozan bir rol oynamaya başladığını gösteriyor. Çünkü, “kontrolten çıkan” binlerce insanın doğrudan burjuvazinin “kutsal” saydığı “mülkiyet hakkı’na yönelmesi, korkularının ana kaynağını oluşturuyor.

Özel mülkiyet esasına dayanan kapitalist bir düzende “mülkiyet hakkı’na yönelik saldırıların bu kadar artması ve giderek olağan bir karakter kazanarak meşrulaşması; düzenin her gün yeniden tırtıklanması, aşınması anlamına geliyor. Düzenlerini gözbebekleri gibi koruyan burjuva efendiler bu olgu karşısında başvurdukları tek bir çözüme yeniden sıkı sıkıya sarılıyor: Şiddet! Kapitalizm, toplumsal bir düzen olarak çürüdüğü yerde, toplumu da genel bir çöküşe sürüklüyor. Toplumsal yaşamdaki bu değersizleşme eğrisinin kökenleri de kapitalizmdir. Kapitalizm insanları değersizleştiriyor. Ortaya çıkan sorunun doğrudan düzenden kaynaklanıyor oluşu, sorunun çözümüne dair bir umut ışığı yaratılmamasını da koşulluyor. Burjuva efendiler ezilenlere hiçbir şey vaat edemiyor. Sorunlarına hiçbir çözüm üretmiyor.

“Şiddet toplumu olduk” diye yakınların şiddetten başka bir yola başvuramamasını işaret ettiği gibi, ezilenler, şiddeti kendileri yaratmıyor. Şiddetten başka bir çıkış yolu bulamadıkları için bu yola başvuruyorlar. Şiddet, ezilenlerin değil, burjuva efendilerin doğasından ve çelişki-

lerinden kaynaklanıyor. Dolayısıyla devletten köklenen şiddet, hırsız-kapkaççı olup karşılına çıkınca, mülklerine saldırmaya başlayınca, polis şeflerine yalvarmaya başlıyorlar: “Bizi koruyun!”

Ezilenleri polis-asker kurşunuyla, copuyla yola getirmeye çalışanlar, aynı şiddetin bütün topluma yayıldığını görünce paniğe kapılıyorlar. Pabrik için de, 12 Eylül cuntasının şefi Kenan Evren ve 1993 Konsepti olarak tarif edilen Kürt devrimini ezmeye yönelik karşı devrimci saldırının önde gelen yürütücülerinden Mehmet Ağarın yıldızını hızla parlatıyorlar. Burjuva medya, “Kenan Paşa, sokakları sağcıdan/ solcu anarşistten temizledi... Aynı sokaklar şimdi hırsızların, kapkaççıların kontrolünde. Kenan paşanın hakkını yememek lazım” şeklinde homurdanırken kameraların karşısına geçen işkenceci Ağar, “Bu sorunu iki ayda çözerim” diyerek meydan okuyor. Yöntemi malum: İşkence!

Burjuva devletin, burjuva mülkiyet ilişkilerini korumak için var olduğu bir kez daha açığa çıkıyor. “Mülkiyet hakkı”na yönelik saldırılar, ordu, polis ve mahkemeleri hızla yetkinleştirilmesi/modernize edilmesiyle yanıtlanıyor. Yeni Türk Ceza Kanunu’yla birlikte kapkaç, hırsızlık ve gasp suçlarının cezaları da neredeyse iki katma çıkarılırken, kapkaç faillerinin daha ağır bir suç olan gasp kapsamında yargılanmasının da önü açılıyor. “Güvenliği tehdit eden olayların en aza indirilmesi” için kentlerin işlek caddelerine, belirli sokaklara ve merkezlere elektronik gözetim cihazlarının yerleştirilmesi, “Parmak İzi ve DNA Bankası” oluşturulması gündeme getiriliyor ve hızla örgütlenmeye başlanıyor. CHP, evine giren hırsız öldürenlere hapis cezası verilmemesini öngören bir yasa teklifi hazırlıyor. Polislerin yetkisinin artırılması ve işsiz 10 bin üniversite mezunu da katarak polis sayısının artırılması, semt karakollarının yeniden açılmasıyla iç savaş aygıtı polis tahkim ediliyor. İstanbul’daki kapkaç olaylarının önceden önlenememesi için, sıradan insanların da görevlendirileceği özel bir istihbarat ağı oluşturulması hazırlıkları sürüyor. Bu çerçevede “kapkaççı karışanların tespitinde aktif görev alacak vatandaşların ödüllendirileceği” ilan edildi bile. Keza, İstanbul Emniyet Müdürlüğü ve Valiliğinin koordinasyonunda özel bir kapkaç ekibi oluşturuluyor. Alınan tüm bu “güvenlik önlemleri”yle düzen, kendi hukuku ile kendisinin ürettiği çürümeyi

temizlemeye çalışıyor. Oysa nedeni eşitsizlikler olan tüm bu sorunlar, yasalarla çözülemez. Eşitsizlikleri yasalar üretmemiştir. Yasaları eşitsizlikler üretiyor. Bu çözümün sonuçsuz kalacağı gün gibi ortadadır. Çünkü en sert cezalandırmalar bile, lümpenleşmiş ezilenlerin yarattığı karışa ve patlamalar karşısında yetersiz kalmaya mahkumdur.

Burjuva sınıfın geliştirdiği polis-mahkeme-cezaevi eksenli çözüm yöntemleri, 16. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar bütün Batı Avrupa’da geliştirilen “Serserilik Yasası”yla benzerlikler taşıyor. Tarihsel olarak sınıf bilinci son derece güçlü burjuvazinin mantığı hep aynı biçimde işliyor. Avrupa’daki kanlı yasalar, kırlardan kentlere sürülen ve kentlerdeki yaşam ilişkilerine adapte olamayanları hızla disipline etmek için geliştirilmişlerdi. işçi sınıfının “ataları”, önce zorla serseri ve dilenci haline dönüştürüldüler, sonra da dilenci ve serseri oldukları için cezalandırıldılar. “Yasakoyucu, bunları, ‘gönüllü’ suçlular olarak ele almış ve artık mevcut olmayan eski koşullar altındaki gibi çalışmaya devam etmelerini, bunların iyi niyetlerine bağlı bir şeymiş gibi görmüştü. Önce zorla toprakları ellerinden alman, evlerinden atılan ve işsiz-güçsüz serseriler haline getirilen tarımsal nüfus, işte böyle kırbaçlanarak, damgalanarak, yasalar yoluyla işkence edilerek, ücret sisteminin gerektirdiği disipline” edilmeye çalışıldı. (Kapital 3. Cilt sayfa 750-751)

Tüm bu “güvenlik önlemleri”yle ezilen ve sömürülen milyonlara da güvende değilsiniz denilerek, büyük bir güvensizlik duygusu aşıyorlar. Küçük ve orta ve çaplı suçların bu denli yaygınlaşması, insanları da güvensizlik psikolojisine mahkum ediyor. Bu denklem; herkes hırsız-kapkaççı olabilir, herkes sizi kandırmaya ve dolandırmaya çalışabilir, kimseye güvenmeyin şeklinde derinleştiriliyor. Örgütledikleri bu kampanya da toplumun rızasını alma üzerine kuruluyor. Bireyler tümüyle yalnızlaştırılarak, ezilenlerin kolektif davranış ve duygu dünyası yok edilmeye çalışılıyor. Tek güvenecek yer kalıyor; devletin polisi. Devlet kaynaklı istatistikleri hırsızlık ve kapkaçın yoksul değil, orta ve zengin mahallelerde yoğunlaştığını gösteriyor. Oysa hırsızlık-kapkaçın asıl hedefi yoksullar değil, zenginlerdir. Oysa güvende olmayan ezilenler değil, onlardır.

Ezilenlerin Meydan Okuması

Hırsızlık-kapkaç olaylarındaki bu çarpıcı artış, yalnızca ezilenlerdeki değersizleşme eğrisinin çapını ele vermiyor. Ama aynı zamanda, ezilenlerin toplumsal yoksulluğa, aşağılanmışlığa ve dışlanmışlığa isyanı anlamına geliyor. Kapitalist düzende herşeyleri çalman ve dışlanan milyonların ürettiği “çözüm”e işaret ediyor.

Hemen bütün sınıflı toplumlarda farklı biçim ve görüngülerde ortaya çıkan eşitsizliklerin ve adaletsizliklerin tetiklediği huzursuzluklar, yeni arayışlara yönelişin de başlangıç noktasını oluşturuyor.

Yeni arayışların birinci aşaması, olağan yöntemlere başvurarak ilerlemek biçiminde ortaya çıkıyor. Daha fazla, hatta kölece çalışmak, aç kalıp sürekli biriktirmek vs. Bu yolla sonuç alamayan, çıkış yolu bulamayan ezilenler, ‘olağandışı’ yöntemlere başvuruyor. Yeni arayışların ikinci aşaması ya da sözkonusu ‘olağandışı’ yöntemler de iki biçimde uç veriyor. Birinci biçim, ezilenlerin ‘kendisi için sınıf olma bilincine varıp, çözümü de bütün sınıf kardeşleriyle ortak hareket etmesi temelinde geliştirdiği her türlü sosyal kurtuluş mücadeleleridir. İkinci biçim ise, burjuva hukukunda doğrudan “adi suç” olarak tarif edilen hırsızlık yapmak, soymak, öldürmek, çeteler oluşturmak vs. vs. Birinci biçim, ezilenlerin yeni bir düzen, sosyalist ideolojiyle aydınlanmış isyanıysa; ikinci biçim de, doğrudan ilkel içgüdülerle harekete geçen ezilenlerin sosyalist ideolojiyle aydınlanmamış isyanıdır. Bugün ülkemizde de yaşanan tüm bu olaylar, egemen olan yaşam koşullarına, sosyal düzene karşı ezilenlerin bir tür isyanı, meydan okuması halinden başka bir şey değildir. Fakat, sosyalist ideolojiyle aydınlanmadığı sürece ezilenlerin sayısız biçimde açığa çıkan isyanları sonuçsuz kalmaya mahkumdur. Bu meydan okumanın temellerinde köreltilen toplumsal bilinç ve gündelik yaşamın hemen her anında kışkırtılan bireysel çıkarlar vardır. Bireyi toplumdan/sınıflardan ayırıştırıp atomize eden kapitalist düzen, bireyi, hem insan olarak ve hem de sınıf

olarak kendisine yabancılaştırır. İnsan yerine konulmak isteyen ezilenler bunun yolunun ancak sınıf atlamayla gerçekleşebileceğini varsayar. Dolayısıyla ezilmek için, kendisini ezenleri taklit eder. Onların yöntemlerine başvurur. Çalar, çırpar, öldürür...

Ezilmenin nefretini yaşayanlar, nefretin yarattığı enerjiyi yine kendilerine döndürüyor ve kendilerini zehirliyorlar. Ezilenlerin ürettiği ve meydan okuması halinde dışa vuran bu “çözüm”, aynı zamanda toplumsal çöküntü ya da yazımızın girişinde tarif ettiğimiz değersizleşme eğrisinin kendisidir. Burada insan yoktur, paylaşım yoktur, dayanışma yoktur. Dinler ve töreler yoluyla edinilmiş, gelenekler ve görenekler aracılığıyla yerleşiklik kazanmış ve kapitalist düzen tarafından harlanan değerler sisteminin iflasıdır.

Esas sorun, bu büyük nefretin doğru yollara kanalize edilmesine kilitleniyor. Yani, devrimci önderlik sorununun çözülmesine. Hırsızlık-kapkaç ve daha birçok olayda ortaya çıkan değersizleşme eğrisi, aynı zamanda devrimci önderlik boşluğunun derinliğini, çapını ve bu sorunun acilen çözülmesi gerektiğini göstermektedir. Güçlü bir devrimci çekim merkezi yaratılmadığı için, düzenden kopan insanlar bu “çözüm”ü üretmiştir.

Açık ki, arayış halinde olan milyonlarca insan, bu düzenden fiilen kopmuştur. Geleceğini bu düzende görmemektedir. Düzenin ürettiği ve çözüm olarak sunduğu hiçbir şeye güven duymamaktadır. Ezilenler, bu düzenin iyileştirmelele, “reform”larla kendilerine bir çözüm üretebileceğine de inanmadığı için, olağandışı yol ve yöntemlere sapmıştır. Fakat kendi başına bu durum, devrimci bir mayalanma bakımından son derece bereketli toprakları işaret etse de, bu milyonların kendiliğinden devrimci mücadeleye doğru akacağı sonucuna neden olmaz, olmamalıdır.

Egemen sınıflar ezilenlere yönelik büyük tavizler vermediği sürece, ezilenlerin sayısız biçimde dışa vuran isyanı artarak sürecektir. Bunun tek bir çözüm yolu vardır: Devrim!

Değişim İçin Ekvatorlu Kadınlar Konfederasyonu: CONFEMEC'in Ulusal Başkanıyla Röportaj

Bize öncelikle örgütünüz CONFEMEC'i tanıtabilir misiniz? Ne zaman ve nasıl kuruldu? Amaçları vb.

Teşekkür ederim. Önce sizi selamlamak istiyorum. Ben CONFEMEC örgütünü temsil ediyorum ve size nasıl bir örgüt olduğumuzu ve nasıl kurulduğumuzu anlatmaktan büyük sevinç duyuyorum. CONFEMEC'i Haziran 1998'de kurduk. Biz yaklaşık 300 delegeyle Ekvatorlu kadınların 1. Ulusal Toplantısı'nda bir araya gelmiştik. Ülkenin her tarafından gelen kadınlardık, ama biz parti çalışmasının değişik cephelerinden gelen delegelerdik. Amacımız, kadınları örgütlenme çalışmasını, özellikle halk sektörlerinde tekrar nasıl başlatabileceğimizi analiz etmektir. Bu toplantıdan Değişim İçin Ekvatorlu Kadınlar Konfederasyonu ortaya çıktı. Bizler bugüne kadar, yani 6 yılda, sonradan anlatacağım önemli bir çalışma yürüttük. Ayrıca CONFEMEC'i kurmadan önce de tarihsel bir geçmişimiz var.

70'li yıllarda (sanırım 1974 idi) partinin siyasal çalışmasının üniversite sektöründe belli bir ağırlığının olduğu, görüldüğü süreçte, bir kadın öğrenci grubumuz vardı. Bu grupta kadınları siyasal devrimci faaliyetlere katmak için ilk defa parti içinde özel bir kadın çalışması başlatma görevini önümüze koyduk. Bu, özel bir çalışma alanı olarak kadınların örgütlenmesi açısından tarihsel bir adımdı. O zamanki parolamız: Kadınlar için eşit haklar ve görevler. Çünkü o za-

man, yani 30 yıl önce biz kadınların üniversitelerdeki varlığı daha azdı. Biz, partiye bağlı ve partide çalışan ve özel bir çalışma başlatmayı partiye öneren bir grup kadın komünisttik. Eğer o yıllarda kadınların üniversitelerde daha fazla etki yaratmaya başladığını dikkate alırsak, bunun elbette ki biz gençlerin (ki bende o zaman bir gençtim) kazanımı olan parasız eğitim, eğitimin özerkliği ve herkese üniversitede eğitim hakkı mücadelesiyle yakından ilgisi var. Kadınların üniversiteye engelsiz girme hakkının kazanılması sayesinde birçok kadın farklı fakültelere girme olanağına kavuştu.

Üniversitelere engelsiz girebilme hakkı ne zaman kazanıldı?

Bu 1968'de oldu. O zaman genç öğrenciler üniversiteleri ele geçirdi ve birçok hakkı kabul ettirdi. Bundan, biz sonradan gelenler de faydalandık. Genç kadınlardan üniversite tugayları oluşmaya başladı. Bu gruplarda kadınların devrimci mücadeleye katılmasını özendirmek için yoğun siyasal faaliyet yürüttük. Birçok farklı grup örgütledik. İşçi sendikalarının mücadelesiyle dayanışma faaliyeti yürüten bir genç kadın grubu da vardı. Bu süreçte sendikal mücadelede de bir sıçrama oldu, sendikal mücadelede birçok hak kazanıldı. Örneğin başka fabrikalarda grevde olan işçilerde dayanışmak için yapılan dayanışma grevleri. Bu dayanışma eylemleri, bir fabrikayla başka fabrikalar arasında ilişkilerin gelişmesini sağlıyordu. Bu bağlamda

kültürel çalışma üzerinden yapılan dayanışma eylemleri de vardı. Grevdeki işçileri ziyaret etmek ve dayanışma göstermek amacıyla sendikalarda tiyatro, müzik vb. grupları vardı. İşçilerin mücadelesiyle dayanışma mekanizmaları ve yöntemleri geliştiren bir genç kadın grubu oluştu. Bu olumlu örnekler, sonradan 1978'lerde Kadınların Demokratik Cephesi'ni (KDC) oluşturmak için bize yeterince olanak sunuyordu, ki bu partinin revizyonizmle köprüleri attığından sonra oluşan kadınların ilk sol siyasal cephesiydi. Daha önceki süreçte de sonradan revizyonistleşen örgüt tarafından yönetilen devrimci kadınlar vardı. Ancak PCMLE'de bunlar, kadınların ilk örgütlülük deneyimleriydi.

O dönemde küçük bir kadın grubundan oluşan ilk kadın örgütü çalışmalarına başladı. Ben de bu cephe içindeki çalışmada yer alıyordum. Çalışma alanları daha çok semtler, ev kadınları, bazı sektörlerde işçi kadınlar ve öğrenciler, yani lise ve üniversitelerdi. Bu örgüt büyük bir gelişme gösterdi ve bütün ülkeye yayıldı. Mücadele içinde önemli bir siyasal yer edindi. Özellikle antiemperyalist mücadelede, bir banka-finans tekeli olan Citibank'ın ülkede bulunmasına karşı, KDC önemli bir siyasal mücadele geliştirdi. Çünkü Citibank illegal bir şekilde dış borçlan, yani ülkemizin sahip olduğu borçları istemişti ve kadınlar buna karşı önemli bir mücadele yürüttüler. Yıl 1984 idi ve bu mücadele ülkemizin her yanına yayılmıştı. Kadınlar, "el Nino"nun yarattığı zarar için yürütülen ulusal dayanışma mücadelesinde de öne çıkan bir rol oynadılar. Bunu bilip bilmediğinizi bilmiyorum. Bu bir doğa fenomeni. Denizın yükselmesi, kuraklık veya şiddetli yağmurun yağması şeklinde kendisini gösteriyor. Özellikle kıyı bölgeleri su altında kalıyor, topraktan yapılmış evler yıkılıyor ve bitkiler tahrip oluyor. İnsanlar çok acı çekti. Ne evleri, ne toprağı, hiçbir şeyleri kalmamıştı. Ekvator Köylüleri ve kıyı şeridinde Halkıyla Ulusal Dayanışma Örgütünün öncülüğünü yapan bizim KDC'deki yoldaşlarımız oldu. Ana yönetici güçler de bu çalışmaya katıldılar ve onlardan birçoğu, KDC'nin bir parçası olarak, kamuoyunda tanınan siyasi şahsiyetler oldular. Örneğin Alicia Norona KDC'nin başkanıydı ve burada, başkentte ilk kadın belediye başkanı adayı oldu. Demokratik Halk Hareketi (MPD) adına KDC'nin de yer aldığı ortak bir platformla seçime girdi. Seçimleri kazanamamasına rağmen, olağanüstü bir kampanya yürüttü, çünkü

çok etkileyici bir siyasal eğitime sahip olan çok kaliteli bir önderdi. O, halkın örgütleriyle, demokratik ve devrimci güçlerle nasıl birlikte çalışılabileceğini ve politik etkisi yüksek önemli eylemler yapılabileceğini gösteren bir örnekti. Kadın örgütünden gelen ve oldukça öne çıkan diğer bir yoldaş da Maria Eufenia Lima idi. O da ilk kadın Cumhurbaşkanı adayı oldu ve önemli deneyimler kazandı. Son seçimlerde de başkent Quito belediye başkanlığı adayı oldu ve şimdi Quito belediye meclis üyesi. Tabii ki bu önemli bir belediye meclisi ve o, MPD adına seçildi. Parti içerisinde bu çalışmadan sorumlu olan yoldaşların büyük çabası/yarışı, verdikleri emek büyük bir saygı kazanıyordu. Bir anımı anlatırsam: Ben bu yoldaşların sorumluluğu altında değildim, ama bu partinin en eski aktivistlerinden biriyim, belki de en eskisi. O dönemde "En Marcha" (partinin legal merkezi yayını ç.n.) gazetesinin satışı için bir kampanya düzenlenmişti. Hangi örgüt veya hücrenin en fazla gazeteyi satacağı, (meydanlarda, sokaklarda ç.n.) bağırarak gazeteyi tanıtacağı merak ediliyordu. Bu satış kampanyası içerisinde, parti politikasını yayma, değerlerini kavratma, kitlelerle bağlar kurma açısından en fazla çalışan parti örgütüne parti kongresinde parti bayrağı verildi. Ve bu kampanyayı Kadınların Demokratik Cephesi'nden yoldaşlar kazandı. Bunu hatırlıyorum ve arada anlatmak istedim.

Bu dönemin başka hangi derslerinden söz edebilirsiniz?

Tabii ki kadın çalışmasını yürütmede partinin bazı hataları da oldu. O döneme kadar kadın yoldaşlar, özel bir çalışma alanı olarak kadın çalışması yürütüyorlardı. Bu alanda özel olarak örgütlenmiş hücrelerde mücadele yürütüyor ve tüm faaliyetini ve çabasını kadınlar arasında çalışmaya veriyorlardı ve bu alanda büyük başarı da kazanıyorlardı. Zaten çok tanınan, önemli bir örgüttü ve PCMLE'ye güç toplamakta önemli bir paya sahipti. Fakat sonradan parti yönetimi içinde bir tartışma oldu ve sadece kadın hücrelerinin olmamasına karar verildi. Parti birdi, kadın ve erkek yoldaşlar parti içinde eşit şekilde entegre olmalıydı. Özel bir kadın çalışması gerektirecek bir neden yoktu. Bu çalışma tarzı, ideolojik sapmalara götürürdü ki bu da KDC'nin yanlış bir çizgiye girmesine yol açardı. O halde her kadın hücresi başka bir parti hücresine, örgütüne katılmalıydı. Bazıları üst

yönetici örgütlere, bazıları orta derecede yönetici örgütlere, bazıları da tabandaki hücrelere katıldı. İster semt hücresi olsun, ister öğrenci, isterse de öğretmenler içinde olsun, yani mücadelenin değişik cephelerinde. Ve zorluklar orada başladı. Yoldaşlar bizi bilgilendirdi ve biz de durumu analiz ettik. Ve gördük ki, hücrelerin görevleri tartışıldığında, kadınlar arasındaki çalışma görevi hep en sonuncu görev olarak görülüyordu. Bazen kadın yoldaşların çok önemli görevleri oluyordu, çünkü onlar merkezi düzeyde önderlerdi. Örneğin kadın yoldaşlar benim KDC içerisinde görevlerim var dediklerinde, kendilerine, "hayır" sen bu örgütün dediğini, aldığı karar yapmak zorundasın, çünkü senin çalışma alanın bu. Sen hem hücreye ve hem de partiye alman kararın ve yapılması gereken işin hesabını vermek zorundasın, denildi. Ve böylece kadın yoldaşlar da giderek genel çalışmaya, partinin başka alanlarındaki çalışmalarına öncelik vermeye başladılar. Kadınlar arasındaki çalışma bir yana bırakıldı. Bu o kadar ileri gitti ki, kadın çalışması yok durumuna geldi. Bu geniş çalışma alanı yok edildi ve bu çalışmada sorunlu olan kadın yoldaşlar da parti içinde pes ettiler. Bunun da ötesinde, kadın yoldaşlar yeterince anlaşılamadıklarında, görevlerini yerine getiremediklerinde eleştiriliyor ve hesap soruluyordu. Bu konuda anlayış veya müsamaha yoktu. Bu sorunun ne zaman başladığını tam olarak hatırlamıyorum, ama bu sorunları parti içinde bir özeleştirme süreci olarak tartıştık. Kadın çalışmasının durumu hep biraz belirsiz kalıyordu.

CONFEMEC düşüncesi nasıl oluştu?

Öncelikle bunun ülkemiz kadınları arasındaki gelişmelerle bağı olan diyalektik bir süreç olduğunu söyleyebiliriz. 90'lı yıllarda her tarafta kadın örgütleri ortaya çıkmaya başladı. Kırlarda, şehirlerde, Kızılderili (yerli) kadınlar arasında, siyahlar arasında, işçiler arasında, her yerde kadın örgütleri kurulmaya başladı. Ama bunlar, sosyal demokrasinin etkisi altında olan örgütlerdi ve NGO'larla çok yakın ilişkili Yardımlaşma Örgütleri idi. Bu dönemde cinsler arasında eşitlik/eşit haklar sorusu oldukça öne çıktı. Her tarafta cins sorunu tartışılıyordu. Üretim sorununda, bağımlı ülkelerin gelişim stratejisine ilişkin önerilerde hep kadın sorunu görül-mekteydi. "Gelişim için kadınlar'dan cins sorununa kadar. Cins, bir kategori, bir unsur olarak,

eşit koşullar altında kadınları değişik alanlarda entegre etmek, ama esas olarak ekonomik ve toplumsal alanda. Bu sadece Ekvator'un bir sorunu değil, bu, bağımlı ülkeler için bütün dünyada varolan genel bir sorun. Bu sorun, ABD emperyalizminin stratejisine de cevap vermekte. "Üretici işlerde entegrasyonun kenarında duran, kendisini üretim ve kamu alanında entegre etmek için yetersiz eğitim ve koşullara sahip olan kadınları nasıl entegre etmek gerekir?" Yani eşit görevler ve haklar mücadelesi sorunu, NGO'ların, Yardımlaşma Örgütlerinin sorunu oldu ve sorun, kadınları gelişime nasıl katarız sorununa çevrildi. Kadın sorununa bu reformist bakış açısında ve pratiğinde büyük gelişme yaşandı. Latin Amerika'da, Afrika'da ve Asya'da da örgütler böylesi projeler üretmeye başladı. Kadını entegre etmek için projeler, üretim, hammadde sevkiyatı, krediler üzerine projeler. Temel konu, kadınları kendi yeteneklerini geliştirecek duruma getirmektir. Kadını işgücü olarak eğitmektir, biraz daha kalifiye yapmaktır, ama işgücü olarak. Kadının yaptığı iş, o zaman da, şimdi de ikincil sırada görülüyor ve emekçi kadınların aldığı ücret, ana ücret olarak görülen erkeği düşük ücretinin tamamlayıcısı olarak görülmekte. Kadın eylemleri gelişmekte, kadının politik katılımı sorunu tekrar gündeme taşınmaktaydı. Anlatılması karmaşık bir konu, ama bu dönemde Berlin duvarının yıkılması da bir rol oynamaktaydı. Sol partiler, hatta kendilerini komünist olarak tanımlayan bazdan da ilkelere terk etmeye başladılar. Emperyalizm, komünizme karşı saldırısında atağa geçti. Sol partilerde, Hıristiyan solda, Sosyalist Parti'de, revizyonist partilerde, troçkist gruplarda, anarşist gruplarda çalışan ve politik, ideolojik eğitim almış bu kadınlar, NGO'lara katılmaya başladılar. Böylece katılımlarını sağlayacak yollar bulmaya çalıştılar. Bu kadınlar, sosyal demokrasi ve NGO'lar tarafından emildiler. Belli bir siyasi eğitim almış bu kadınlar da, bu örgütlerde çalışmayı kendileri için önemli bir olanak görüyorlardı Üretkenlerdi, yaptıkları projeler de süperdi. Sorun, şu fenomenle iç içeydi: Kadın işgücünü daha iyi koşullarda değerlendirmek ve bunun için kapitalizmin gerekliliği, kapitalizmin krizini ve getirdiği yoksulluğu, kadınları ve aileyi üretici bir işe bağlayarak çözmeye, yani kapitalist üretim yöntemlerini daha iyi geliştirme emperyalist politikasını yaşama geçirme. Burada Ekvator'da, bütün Latin Amerika'da olduğu

gibi, partiler üstü olan politik örgütlenmeler kurulmaya başlandı. Politik kadınlar deniyordu, ama bir parti üyesi olarak değil, özellikle sol bir siyasi parti üyesi olarak hiç değil. Komünizme karşı, devrime karşı, temelden toplumsal değişime karşı. Onlar, kadınlar için politika yapalım, biz kadınlar erkeklerin politika yapmadaki hatalarına kurban olmayalım, diyorlardı. Bu reformist bir feminizm, kadınları siyasi partilerden uzak tutmaya çalışan oportünist bir feminizmdir. Fakat bu oportünizm daha çok da kadınları işçi sınıfının partisinden uzak tutmaya çalıştı. Kadın işçiler, partileriyle buluşmasınlar diye, partilerinden izole edilmeye çalışıldılar. Partimize, PCMLE'ye katılmasınlar diye. Tabii ki, bu politika genel olarak sola da karşıdır. Bu kadınlar, devrime karşı itfaiyeci oldular, devrim ateşini söndürmek için. Cinsiyetçi kadın hareketinin ideologları olanlar, soldan gelen kadınlardı. Bu kadınlar, elimizden inisiyatifi aldı. Çünkü biz Marksist Leninist Komünistler bu süreçte ne cins sorunuyla ilgilendik, ne de bu sorunun bizim için bir önemi vardı. Biz bu sorunu belki de emperyalizmin kullanmak istediği bir sorun olarak görüyorduk. Biz sınıfsal açıdan mücadeleye devam ediyorduk ve sorun bizim için bitiyordu. Bu da bir hataydı. Hataydı, çünkü biz hemen başlamadığımızdan geciktik. Bu reformistler ve emperyalizm, kendisini nasıl ve neden böyle yayabiliyor? Meydanı onlara bırakmamak ve kadın kitleleri arasında etkilerini yaymalarını önlemek gerekiyordu. Tabii KDC dağılmış durumda olduğundan, emperyalizmin ve reformizmin bu saldırısına karşı kadınlar cephesinden karşı koyacak örgütsel taktik geliştiremiyorduk.

Onlar, “Kadınların Siyasi Koordinasyonu” adında ve bugün de hala varlığını sürdüren bir örgüt kurdular. Koordinasyon kendisini böyle tanımlıyor, çünkü bütün politik kadınların, her türlü siyasi eğilimlerin, her renkten ve kesimden kadınların koordinatörlüğü görevini üstlenmiş. Yaklaşımları: “Biz kadınların sorunları aynı, biz cinsiyetimizden dolayı horlanıyoruz. Biz iki kat çalışmak zorundayız. Biz baskı ve sömürüyü üç kat yaşıyoruz.” Yani tüm bu noktaları, onların yeni keşfetmedikleri, Marksizm’in ideologlarının savunduğu düşünceleri bu kadınlar devraldılar, maniple ettiler ve kendi çıkarlarına göre kullandılar. Biz o zaman, buralarda neler oluyor ve bizim müdahale etmemiz için ne gibi olanaklar olduğunu görmek için buralara gittik. Ve

partinin yönetimi altında dedik, tamam, bu alan Ekvator kadınına ilgilendiren yeni bir alan ve biz bu alana nasıl gireceğimize bakmalıyız. Çünkü biz kendimizi kitlelerden, bütün bu kadınlardan izole edemezdik. Ve biz de katıldık. Bu kadınların, UNIFEM'den, Hollanda, Kanada ve İngiltere'den gelen ne kadar çok maddi güçle çalıştığını gördük. Yapacakları işler ise önceden belirlenmişti. Yönetimi onlar oluşturuyordu. Mücadele içerisinde bir araya geldiğimiz birkaç kadınla birlikte yönetime yedek bir üye sokmayı başardık. 16 kişilik yönetim kurulunun 8'i asıl üye, 8'i de yedek üyeydi ve biz ancak tek bir yedek üye sokabilmiştik. Bu, bugün de hareketle hala çok saygı duyulan bir yoldaşımızdı.

Herkes “Kadınların Siyasi Koordinasyonunda yer aldı. Sağcısından solcusuna kadar. Temel yaklaşımı, her alanda, kamu ve siyasal alanda cinsler arasında eşitlik için çalışmaktı. Bu partilerde de. Peki, sağcı partilerde cinslerin eşitliği için nasıl mücadele verilir? Bu olanaksız, bunu yapamayız yaklaşımları. Ve biz mücadele yürüttük. Tartışmalar yürütmedik değil. Biz, Marksist teori ile bu tür yaklaşımlara karşı mücadele ettik. Ama bizim daha iyi müdahale edebilmek için ne örgütsel, ne de siyasal gücümüz vardı. Kısa bir süre bu çalışmaya katılıyorduk, sonra bu çalışmanın bir şey getirmeyeceğini düşünüyorduk. Ayrıca emperyalizm tarafından yönlendirilen, bol maddi olanağa sahip ve bu parayla istediğini yapan bir örgütte neden zaman kaybetmeliydik ki! Bunun dışında biraz tereddüt de etmeye başlamıştık, çünkü kadınlar da oportünist, pragmatist bir düşünce geliştirmeye başlamışlardı. Bunun, bugüne kadar da büyük bir ağırlığı var. Çünkü çok fakir bir semte veya mahalleye gidildiğinde, hemen bir proje yapalım, deniyordu. Peki, bu projenin parası nereden gelecekti? Yani buradaki ilk düşünce hemen bir proje oluşturmak, ama bu siyasal bir proje değil. Bu, yaşamı nasıl değiştirebileceğimizin projesi de değildi. Sadece böyle bir projenin nasıl ve nereye verileceği ve nasıl para alınabileceği önemliydi. Bu koordinasyon ve bu kadınlar, kadın hareketinde çok kötü bir rol oynadılar. Önemli bir rol de oynadılar ve bugün de oynuyorlar, bunu inkar etmemeliyiz. Burjuvazi için, kapitalizm sınırlan içinde her biri gerçekten önemli birer baş aktör oldu. Tabii ki onlar çok da destek aldılar. Örneğin bir siyasal sorun gündeme geldiğinde, medya hemen bu baş aktör olmuş kadınlara gidiyor ve onlarla röportajlar

yapıyordu. Ne tür gelişmeler olursa olsun, bu kadınlar hep sahnede idi. Bu da onların büyümesini sağladı. Önemli birer politikacı olarak kendilerine yer edindiler. Burjuvazi için bu kadınların değeri farklıydı, bunlar ağırbaşlı, çalışkan, zeki, başkalarından farklı ve yeni önerilere sahiptiler, vs. Burjuvazi şımartıkça şımartıyordu.

Tüm bunlar 90'lı yıllarda gelişti. Onlar, istediğini yapıyorlardı ve her olanağa sahiptiler. Bu durum, biz bazı komünistleri sinirlendiriyordu. Kendimize, biz yeteneksiz değiliz diyorduk. Tarihsel olarak biz haklıyız. Biz devrimci bir teoriyle düşünmekteyiz, bu da bize, içinde yaşadığımız anı ve koşulları analiz etme, anlama ve emekçi kadınlara devrimci bir alternatif sunma olanağı veriyordu. Biz bu gruptaki kadınların, büyük entelektüellerin siyasi ve toplumsal elit tabakasına dönüştüklerini görüyorduk. Kendileriyle konuştuğumuz diğer kadınların ise, burnu havadaydı. Ne de olsa cins, feminizm konularını ve sorunlarını en iyi onlar bilirlerdi, kadınlar nasıl politikaya katılırdı, onlar bilirlerdi. Bunun dışında bu kadınlar burjuvazinin kendilerine sunduğu olanaklarla ilginç şeyler de yaptılar. Örneğin, bazı kanunlar önerdiler: Ailede ve Dışarıda Kadına Şiddet Uygulanmasına Karşı Kanun, fiziki, psikolojik, cinsel, aile içi şiddete karşı. Onlar devlet kuramlarının kadınları desteklemesini sağladılar. Onlar anayasa reformu için öneriler sundular ve cinslerin eşitliği için anayasaya bazı normların girmesini sağladılar. Bu tür şeyler onlara önemli siyasi platformlar yarattı. Ama bütün paralarıyla, ki ellerinde hala var, kadınların yoksulluğunu minnacık da olsa kontrol altına alamadılar. Tam tersine, bu ciddi olanaklara rağmen ülkenin fakirliği onların da yok edemediği bir sorun, çünkü bu sistemden kaynaklanan bir sorun, yapısal bir sorun. Biz, bu bizim için, parti için bir olanak dedik. O halde solun devrimci bir önerisi olarak alternatif bir öneri, herhangi bir kadın için değil, emekçi kadınlar için, halk katmanlarından kadınlar için, nasıl sunabiliriz, buna baktık. Biz bir öneri hazırladık ve partinin merkezi önderliğine sunduk. Parti önderliği içinde bazı küçük şüpheleri olan yoldaşlar vardı, ancak esas yönetim, Ekvator'daki reformist kadın hareketinin ulusal siyasal yaşamda önemli aktörler haline geldiklerini, ancak bu hareketin karşı devrimci önderliğe sahip olduğunu gözlemlemişti. Parti önderliği, bazı yoldaşların, on yıllar boyunca elde ettiğimiz deneyimlere dayanarak bu çalışmayı yeni-

den başlatma kararlılığına olumlu bakıyorlardı. Ve bir grup kadın yoldaşla bu çalışmayı yeniden başlattık.

Size bu arada bir olayı anlatmak istiyorum, ama bu liberalizm değildir. Parti çalışmasının kurulan ilk merkezi komisyonu sadece partililerden oluşmuyordu. 2 veya 3 tanesi partili, diğerleri bir dönem aktif olmuş ve sonra parti dostları olarak kalmış kadınlardan oluşuyordu. Yani sadece partililerden oluşacak bir kadın komisyonu oluşturmanın bile olanakları yoktu. Parti içinden de karşı çıkışlar vardı. Hem erkeklerden, hem de kadın yoldaşlardan. Bu da başka bir olay. Bir kadın yoldaşa gidip neden gelip bizimle çalışmıyorsun, kadınlar arasında bu çalışmanın örgütlenmesine yardım etmiyorsun? diye sorduğumuzda, "Ben mi? Ne suç işledim ki? Ben parti politikasına karşı değilim ki, beni kadın çalışmasına göndererek cezalandırıyorsunuz." Yoldaş, "Tamam, bu önemli bir çalışma alanı, ama ben kadınlarla çalışmak istemiyorum, ben her alanda çalışmak istiyorum, işçi, köylü, gençlik çalışmasında, hangi alan olursa olsun. Ama kadın çalışmasına değil, çünkü kadınlarla uğraşmak çok zor" diyordu. Yani sadece dışarıya karşı değil, içeride de ideolojik bir mücadele geliştirmek gerekiyordu ki, ustaların söylediği, kadınların katılmadığı bir devrimci mücadele ve devrimin olamayacağını kavrayabilelim. Kadın, yandan azı veya fazlası değil. O, annelik rolünde de olsa, eş olarak da, çocuklarla ilgilenen olarak da olsa, hep düşünce ile tendir. Kadın, insanlığın yeni nesillerini kalıba döküyor. Eğer bir kadın devrimci bir bilince sahip değilse, eğer bir anne ilerici, demokratik bilince sahip değilse, o zaman çocukları da öyle yetiştiriyor. Demek ki, kadın insanlığın sadece yarısı değil, özgün bir yansı. Hala omuzlarında yeni nesilleri, çocukları yetiştirme sorumluluğunu taşımakta. O halde biz önemli bir görev gerçekleştirmek zorundayız. Bu düşünce böyle oluştu. İlk başta, tamam bu işe başlayalım diyen birkaç kadındık. Merkez komitesi bizi destekledi ve çalışmayı formüle etmekte başı çekti. Gerçi deneyimlerimiz vardı, ama şimdi hangi özgün yanlar var, CONFEMEC'e nasıl bir karakter vermek istiyoruz gibi soruları kendimize sorduk. Cevap olarak, birincisi bu siyasal bir cephe olmalıdır, dedik. Kadınların siyasi bir örgütü. Herhangi bir örgüt değil, devrimci, sol bir iddiası olmalı. Yani, "Biz solcuyuz, değişim istiyoruz, sosyalizmi istiyoruz, emperyalizme karşı

savaşıyoruz. Biz böyle solcu politik kadınlarız” diyebilmeliydik. Fakat geniş bir örgüt olmalı, kadınlara bir engelleri barındırmamalıydı. Kadınların olduğu her alana gitmeliyiz ki, onlara kendi sorunları, talepleri ve özgünlükleri doğrultusunda örgütlenme olanağı yaratalım. O halde, geniş, federatif bir örgütlenme olmalı, CONFEMEC’in kendi örgütleri kurulmalı, ama varolan kadın örgütlerine de CONFEMEC’e katılabilmeleri çağrısı yapılmalıydı. Örneğin, üniversitelerde, Cuenca’daki devlet üniversitesinde önceden varolan ve varlığını sürdüren kadınların sol bir cephesi var. Bu örgüt CONFEMEC’ten önce de vardı. Prensiplerimiz aynı olduğundan bu örgüt bize katıldı. Başka bir grup da olabilir, örneğin annelerden, gazetecilerden oluşan bir grup veya başka her hangi bir grup, yeter ki prensipleri CONFEMEC’inki ile uyuşsun.

Bu adım, emperyalizmin komünizme saldırısına karşı koymak için partinin karan doğrultusunda bir başlangıçtı. Komünizmin sadece ölmediğini değil, yaşayan bir ideoloji, canlı bir doktrin ve insanlığımız için bir umut olduğunu göstermeliydik. Bu umut, gençliğe, işçilere, Kızılderililere (yerli halk) ve ülkemizin değişik halklarına, bu halkların bir parçası olan kadınlara taşınmalıydı. Başlangıçta ne yapacağımızı bilmiyorduk. Zor oldu, ama ilk yönetimimizi seçtik. Yoldaşların birçoğu başka çalışma alanlarından geliyordu. Yeni oluşum olduğundan dolayı, ne çalışanları vardı, ne de herhangi bir örgütü. Parti bize yardım etti. Hayır, yardım değil, doğrusu, parti bu sorunu eline aldı. Ve tabii ki 300 delegenin bir araya geldiği bir toplantıda güzel bir tartışma yürüttük. Ardından birçok örgüt kurduk ve bu güzel bir motivasyon oldu. Motive olduk ama bu yıllar çok zor oldu. Zordu, çünkü kendi tabanımızı yaratmalıydık. Bu süreçte Merkez Komitemiz, iyi yoldaşlar, kadınların olduğu yere gitmelisiniz. Henüz kimseyi Marksizm Leninizm üzerine konuşurken duymamış olan kadınlara gitmelisiniz. Henüz devrim üzerine kimseyi konuşurken duymamış olanlara gitmelisiniz. Böyle kadınlar nerede ise, semtlerde, gençlik arasında, oralara gitmeli, çalışmalı ve bu kadınları kazanmalısınız. Zaten örgütlü olan kadınları örgütlemeye çalışmak boşa zamanınızı alır. Bir bölümü UNE’de (Öğretmenler Sendikası) veya UGTE’de (Merkezi İşçi Sendikası) örgütlü olanları değil. Veya sendikacı olan, Üniversitelilerin Devrimci Cephesi’nde veya JRE’de (Ekvator Devrimci Gençliği

PCMLE’nin gençlik örgütü) örgütlü olanlar zaten örgütlü. Onlar zaten siyasal mücadeleye katılıyor. Ama biz yine de azız. O halde kadınların örgütlü olmadığı yeni alanlara gitmeliyiz. Devrimin gereklilik olduğunun bilincini onlara taşımalıydık. CONFEMEC böyle kuruldu.

6 yıllık bir çalışma dönemini geride bıraktık. İlk başkanımız Maria Eugenia Lima oldu. Cumhurbaşkanlığı adayı olarak yürüttüğü seçim kampanyasının hemen ardından başkanımız oldu. Cumhurbaşkanlığına aday olmuş bir kadının, kadın sorununa el atması bizi motive etti.

Bu, stratejik olarak önemliydi ve iyi oldu.

CONFEMEC’in örgütsel yapısı hakkında bilgi verebilir misiniz?

Geniş, federatif cephe olduğu için, taban örgütlerinde örgütlenmiş olan kadınlar sadece bir ad taşıyorlar. Bunu bir daha vurguluyorum, onlar istedikleri ismi taşıyabiliyorlar. Bu bir klüp de olabilir, gazeteciler de, liseliler de veya herhangi bir meslekte eğitim almak için bir araya gelmiş olan bir grup ev kadını da olabilir. Kültürel çalışma yürüten kadınlar da olabilir, akademik alanda bir çalışma geliştiren kadınlar da olabilir. Bir araya gelmelerinin şekli veya ilk çıkış noktaları önemli değil. Bunlar taban örgütleri. CONFEMEC’e bağlı taban örgütleri kadınların olduğu ve örgütlenmek istedikleri her yerde oluşabilir. Gençlik grupları, öğrenci grupları da olabilir. İstedikleri ismi alabilirler. İsterlerse kendilerine Aurora Kadın Grubu veya kahramanımızın anısına Rosita Paredes Kadın Grubu desinler. İsim önemli değil. Ama önemli olan, CONFEMEC’in bir parçası ve ona bağlı bir örgüt olması. Farklı örgütsel dereceleri var. Taban örgütleri 1. derecede örgütler. 2. derecede ise Eyalet Örgütleri (Ekvator’da idaresinde eyaletler de var) geliyor. Şehir ve kasabalardaki taban örgütlerinin yönetimlerinden oluşan, eyalet çapında bir yönetimin oluşturulması zorunluluk. Bunun üzerinde ise 3. derecede olan ulusal federasyon geliyor. Biz, 4. derecede örgütlenme olan konfederasyona doğru yol alıyoruz. Bu, farklı ulusal federasyonların birliğiyle oluşacak. Bu bizim için ve parti için yeni bir şey. Çünkü Ekvator tarihinde ilk defa bir kadın örgütü 4. derecede örgütlenecek. Bir yıl içinde bu hedefimize varacağımızı düşünüyoruz.

En önemli organ ise “Ulusal Toplantı.” Bu toplantıya, söz ve oy hakkına sahip veya gözlemci

olarak taban ve eyalet örgütlerinin delegeleri ve yönetim kurulu üyeleri, ki bunlar ulusal toplantının doğal üyeleridir, katılmaktadırlar. Örgütlenme böyle, peki onu kim yönetiyor? İki bölümden oluşan ulusal bir yönetimi var. Bir bölümü İcra Komitesi ve diğer bölümü ise, bütün ülkedeki eyalet yönetimlerinin başkanlarından oluşan yönetim kurulu. Ulusal Yönetim bu oluyor. İcra Komitesi 11 kişiden oluşuyor: 1 Ulusal Başkan, 2 Ulusal Başkan Yardımcısı, 1 Siyasi Eğitim Koordinatörü, 1 Kızılderili ve Siyah Kadınlar arasındaki çalışmanın Koordinatörü, 1 Genç Kadın Çalışması Koordinatörü, 1 İletişim ve Propaganda Sekreteri, 1 İcra Sekreteri, 1 Maliye Sekreteri, 1 Siyasi Eğitim Sekreteri, 1 Örgütlerle İlişkiler Sekreteri. Bu sekreterin görevi, diğer emekçi halk örgütleriyle ilişkiler kurma ve korumaktır. Sadece kadın örgütleriyle de değil, tüm örgütlerle ilişkileri kurma ve geliştirme görevi var. Biz, CONFEMEC olarak Halk Cephesi'nin bir parçasıyız. Bizler karşılıklı olarak mücadelemizi nasıl destekleyebileceğimizi görebilmek için ilişkiler sürdürmek zorundayız.

Ulusal Toplantı, her iki yılda bir toplanmakta. Orada en önemli siyasal konular tartışılmakta, kadınlar arasında siyasal çalışma çizgisi geliştirilmekte ve ulusal yönetim seçilmekte. Yapı böyle.

Semtlerde veya okullarda bu çalışmayı nasıl başlatıyorsunuz? Kadınlara nelerle gidiyorsunuz, ilk adımları nasıl atıyorsunuz?

Çalışmamızı yönlendiren bazı teorik belgelerimiz var. Bunlardan biri, CONFEMEC'in uğruna mücadele yürüttüğü amaçlarını içeren, CONFEMEC'in İlkeleri Açıklaması. Bunlar, ulusal kurtuluş mücadelesini kapsayan konular. Diğerisi ise, bu mücadele yıllarında kadınlarla birlikte ortaya çıkarılmış olan çok güzel bir belge. Adı: Ekvator'un Yoksul Kadınlarının Siyasal Davası. Bu, yoksul kadınların hedeflerini, taleplerini içermekte. Fabrika, eğitim, sağlık, kredi, kadınların siyasal katılımı, cinsler arasında eşitlik, şiddet konusu, başka kadınlarla dayanışma nasıl kurulur ve daha birçok konuyu içermekte. Çok detaylı bir içeriğe sahip ve bizim için çok yararlı. Örneğin bir semte gidiyoruz. O semtteki kadınların farzedelim ki güvenliğe ihtiyaçları var, çünkü orada çok fazla kriminalite var. Kriminalite, kadınları en fazla etkilemekte. Çünkü eğer şiddet varsa, hırsızlık, kapkaççılık, tecavüz varsa, bunlardan en fazla kim zarar görmekte? Biz

kadınlar. Bu gibi sorunlar varsa, her sorunda söyleyeceklerimiz öyle sıralanmış ki, örneğin sorumlunun devlet olduğu, asıl düşmanın kim olduğu çok güzel açığa çıkmakta. O halde her sorundan yola çıkarak, örneğin sağlık vs, sorumlunun kim olduğunu, ne gibi alternatifin olduğunu soruyoruz. Eğer kadın işsizse işyerlerinin yaratılmasını istiyoruz ve devletin, ihtiyaca göre şehirde veya kırdaki olsun, içinde kadın örgütlerinin de yer alacağı üretim kooperatifleri kurabileceğini, bunları krediyle, teknik yardımla vs. destekleyebileceğini söylüyoruz. Bu bir öneri. Bu pratikte gerçekleşmiyor, çünkü devlet vs. bunu istemiyorlar. Biz, Lucio Gutierrez'i destekleme projesinin içindeydik. Bu hükümet projesiydi. Sol güçlerin Lucio Gutierrez'in Cumhurbaşkanlığı adaylığını destekleyen proje. Lucio G. seçildikten sonra bu projeye ihanet etti. Bizim bu projede yer almamız, Lucio Gutierrez'in seçimi kazanmasını sağladı. Bu projede kadınların talepleri de yer alıyordu. Örneğin, eğitim hakkı. Bizim ülkemizde okuma yazma bilmeyen kadınlar en fazla Kızılderili ve siyahlar arasında var. Bizim bu konuda talebimiz, Kızılderili, siyahlar ve köylü kadınlar için yaygın eğitim. Çünkü bunlar eğitimden mahrum kalıyor. Hangi yöntemlerle? Kadının entegrasyonu için örgütlülüğü gerekli. Örgütlenme, kadının hakkını alması için bir ihtiyaç.

Gelelim genç kadınlara. Genç kadınların ihtiyaçları, talepleri neler?

(Bu soruyu öncelikle görüşmede dinleyici olarak bulunan bir kadın öğrenci yanıtıyor). Bir meslek eğitimi almak, kendini bir meslekte geliştirmek için ne yazık ki ülkemizde fazla olanak yok. Biz genç kadınların çoğu üniversiteye gitmekteyiz ve iyi bir eğitim almak çabamızdayız. Ama üniversiteyi bitirince iş bulamıyoruz. Birçoğu eğitim aldığı dalı değiştirmek zorunda kalıyor, çünkü o dalda iş bulamıyor. Birçok kadın tezgahçı veya taksi şoförü olarak çalışıyor.

CONFEMEC: Sence bir kadının bir iş bulabilmesi için neye ihtiyacı var?

Öğrenci: 25 yılı aşmamış olması lazım. Güzel görünmesi, güzel bir vücuda sahip olması lazım. Çoğu zaman işverenler için aldığı eğitim önemli değil, vücudun yapısı daha önemli. Ve çocuksuz olması lazım.

CONFEMEC temsilcisi devam ediyor: Bu so-

runlardan yola çıkarak kadınlara örgütlenin diyoruz. Liselerde, üniversitelerde, semtlerde, kırdada ve şehirlerde. Kızılderi kadınlara en ağır ayrımcılığa uğramaktalar. Biz üç ana noktaya vurgu yapıyoruz: Sosyal sınıf konusu, bizim sosyo ekonomik duruşumuz, hangi sektöre ait olduğumuz. CONFEMEC'e zengin kadınlar gelemmez. Çünkü onlar için bir yer değil. CONFEMEC, nereden gelirlerse gelsinler, fakir kadınların yeri.

Biz bu ülkeyi onlar için değiştirmek istiyoruz ve onlarla birlikte bu ülkede devrim yapmak istiyoruz. Sağcı düşüncelerle, örneğin bilinçli olarak Sosyal Hıristiyan gibi sağcı partilerle hareket edenlerin de CONFEMEC'de yeri yok. Değişim ihtiyacı hisseden ve bu ülkeyi değiştirmek isteyen kadınlar olmalı. Bu bizim için temel ilke. Bu sınıf sorunu ve bizi Ekvator'da bulunan diğer tüm kadın örgütlerinden ayıran bir nokta. Çünkü diğerleri diyorlar ki, önemli olan kadın olsun, siyasi olmuş olmamış, sağcı mıdır, solcu mudur fark etmez, biz kadınlar hepimiz aynı şeyi yaşıyoruz. Biz ise bu doğru değil diyoruz. Biz aynı şeyi yaşamıyoruz. Bir yoksul kadınla, her türlü rahata sahip kadın aynı şeyi yaşamıyor. Okuma yazma dahi bilmeyen ve hatta diğer yoksul kadınlar tarafından bile dışlanan bir Kızılderi kadının durumuyla, bir banka sahibi kadının veya dış ülkelere eğitim için gidebilen kadının, parasını güzellik ameliyatlarına yatıran bir kadının durumu aynı değil. CONFEMEC için sınıf konusu öncelikli ve temel bir konu. İkinci konu ise cinsiyet sorunu. Biz, kadın olduğumuz için dışlandığımızı, kadının kendi gözleriyle görmesi için yoğun bir çaba gösteriyoruz. Biz, çok derin erkek egemenliği yükünü içinde taşıyan Ekvator toplumunun bir parçasıyız. Bunu biliyoruz. Şimdi tarihsel gelişim sürecini tekrarlamayacağım. Ama burada yaşadığımız haksızlık, kadınları çok derinden yaralamakta. Biz daha az ücret alıyoruz, erkeklerle aynı olanaklara sahip değiliz. Kadınlar, erkek iş arkadaşından üç, dört kat daha fazla çalışmalı ki, yaptığı iş kabul görsün. Hatta solun birçok demokrat devrimci örgütünde bile, erkek egemenliği, kadına, yoldaşına yaklaşımda da mevcut. Bu, dışarıya kadar bir mücadele olduğu kadar, içeriye karşı da sürdürülen ideolojik bir mücadele.

Bir de etnik-kültürel konu var. Çünkü bizim ülkemiz birçok kültürlerden oluşmakta. Birçok kültürle, ulusla ve halkla birlikte yaşıyoruz.

Hepsi farklı tarihi süreçler yaşamış. Farklı kişilik, yaşama farklı bakan ve aynı zamanda farklı ihtiyaçları olan.

Siyahlardan bahsettiğimiz zaman, çok büyük bir dışlanmışlık realitesinden, en büyük yoksulluktan ve geri kalmışlıktan bahsediyoruz.

Kızılderiilerden, daha doğrusu yerlilerden bahsetmek, Mestiz (yerli Kızılderiilerle İspanyolların karışımı bir halk) emekçilerinden farklı olmasalar da, farklı dinamiği olan başka bir realiteden bahsetmek anlamına geliyor. Ama biz, Ekvator toplumunda varolan bu üç çeşit baskıdan bahsetmek zorundayız. Bu noktalar, çıkardığımız belgelerde yer almakta. Bu konularla kadınlara gidiyoruz, onlarla konuşuyor, tartışıyoruz.

Bir çalışma alanımız da siyasi eğitim. Bizim de siyaset yapmamız gerektiği konusunda kadınları ikna etmeye çalışıyoruz, zor olanı da bu. Sendikalarda da olsalar, semt örgütlerinde de olsalar veya öğrenci gruplarında olsunlar, politika sorusu ortaya atıldığında hemen kendilerini geri çekiyorlar. Örneğin, her hangi bir semtte yorulmayan ve kararlı savaşırdılar, ama partiden bahsettiğin zaman hemen hayır diyorlar, çocuklarım ne olacak, eşim bırakmaz vb. söylemlerle geliyorlar.

Bunun, biz kadınların en önde olmama alışkanlığımızla da ilişkisi var. Kadınlarda, destekçi pozisyonundan çıkıp, en önde olma alışkanlığı yok.

Bu, erkeğin kendine biçtiği rolü kabullenmektir. Bu sadece erkeklerde değil, kadınlarda da mevcut. Örneğin, eğer biz bir semtte bir yönetici seçeceksek, kadınlar hemen şu erkeği seçelim diyorlar, sanki başka seçenek yokmuş gibi. Bir konuda konuşmuştuk ve gülmek zorunda kalmıştık. Bizim burada, çocukları okula giden anne babalar bir komite oluşturuyorlar. Genelde çocuklarını desteklemek için okula gidenler kadınlar oluyor. Ve orada bütün anneler, orada olan tek erkeği başkan seçiyorlar. Bu tür şeyler gerçekten ve sıkça da oluyor. Farklı olan durumlar da var. Genç kadınlar, konumlarından dolayı devrimci politikaya daha açık oluyorlar. Bundan dolayı CONFEMEC içinde iki sektöre ağırlık veriyoruz. Biri genç kadınlar. Biz, parti olarak, Ekvator'da kadın hareketinin önderliğini devralacak olan genç kadın önderler yetiştirmeyi önümüze görev olarak koyduk. Devrimci

düşünceleriyle, yeni, çok yönlü eylem yeteneğine sahip olan, eskiyi, eskiyeni gömecek olan, derin inançla ve kararlıca bu ülkede değişim için mücadele edecek olan. Bu, partideki biz yaşlıların genç kalmaktan vazgeçeceğimiz anlamına gelmiyor. Çünkü ideolojimiz genç ve devrimci. Bu bizi genç tutuyor, sevgili yoldaşım. İnanıyorum ki, günlük düşüncemiz, “ben bugün devrim için ne yaptım ”la yaşamamız, yılların bizde diğer kadınlar gibi çabuk geçmemesini sağlıyor. Bu gerçekten doğru. Bu enerjiyi nereden aldığımızı ben de bilmiyorum. Ben 51 yaşındayım. Ama vücudum, varlığım devrimci ideolojiyle, yaşamımızı dolduran Marksizm Leninizm’le beslenmekte. Bunu genç nesillere aşılamalıyız.

İkinci sektör ise, Kızılderili kadınlar arasındaki çalışma. Bu alana, yerli hareketinin öneminden dolayı büyük emek harcayacağız. Biz, kadınlar cephesinden yerli hareketin devrimci eylem çizgisini güçlendirmek için üzerimize düşeni yapacağız. Bunlar, anlatmak istediğim genel şeyler.

Ben CONFEMEC’in ulusal başkanım. Bu göreve Temmuz 2004’de yapılan Ulusal Toplantıda yeniden seçildim. Ama yoldaşlara söyledim, bu son defa olsun dedim. Çünkü başka yoldaşlar da, genç kadınlar da bu görevi üstlenmeli. Görüyoruz ki, bu görevi alabilecek genç kadın yoldaşlarımız da var.

Bu bizim çalışmamız, kolay olmayan, karmaşık zor bir çalışma. Çünkü biz kadınlar, kendi kendimize engeller çıkarıyoruz. Bu genel bir sorun. Eğer bir kadın, bir faaliyette ise ve çocukları da var ise, çocuk hastalandığında kadın toplantıya gelmiyor. Partinin toplantısına gelmiyor ve “Gerçekten üzgünüm, çocuğum hasta olduğundan dolayı gelemiyorum, çünkü ona bakmalıyım” diyor. Erkek için böyle bir şey sözkonusu olmuyor. O, ben akşam eve geç geleceğim, çocuk hasta ise, senin görevin, sen bakarsın diyor. Erkek görüyor ki bu iş çok zor. Ama parti 6 yıldır bu görevi üstlendi ve biz oldukça geliştik. Biz artık 22 eyaletin 19’unda taban örgütlerine sahibiz. Bizim ulusal federasyonumuz ve kendi güçlerimiz var. Biz, başlangıçta anlattığım gibi adeta “ödünç verilmiş” kadınlarla başladık, bugün CONFEMEC’e ait kendi örgütlerimiz var. Onların temel özelliği de militan, mücadeleci kadınlar olmaları.

Bizim çokça eksikliklerimiz de var. Bir tanesi, devrimci bir kadın örgütü olarak, ülkenin siyasi arenasında kendimizi kabul ettirmemiz gereki-

yor. Bu yolda ilerliyoruz, ama kendimizi hissettirmemiz ve kabul ettirmemiz için birçok sorunu çözmek zorundayız. Bu ülkede değişimi kadınlardan taraf devrimci bir perspektifle desteklemek için. Bu, ulaşmak istediğimiz bir hedef. Bazen medyanın biz kadınlara daha iyi olanaklar sunduğunu görüyoruz. Bu olanakları parti ve devrim için kullanmak zorundayız. Bir erkek önder görmekle, bir devrimci kadın önder görmek aynı değil. Kısa bir zaman öncesine kadar bir yoldaşımız, Natacha Rojas Pilaquina, FEUE’nin (Ekvator Yükseköğretim Öğrencileri Federasyonu) başkanı idi. O, ülke çapında tanınan biri oldu, çünkü çok genç, zeki, savaşçı ve devrimci bir kişilik. Bu ülke gençliğinin sembolü oldu. Bundan dolayı da genç yoldaşları CONFEMEC yönetimine getirmeyi hedefliyoruz.

Öğrenmek istediğimiz bir nokta da, Ekvator’daki kadınların somut sorunlarının neler olduğu? Belki Türkiye’dekinden farklı sorunları var, belki de aynı. Kadınların genel sorunları neler?

Öncelikle yoksulluk büyüyor. Bildiğiniz gibi kadınlar en yoksul kesim. Eşlerinden boşanmış veya terk edilmiş olup da yalnız başına yaşayan kadınların sayısında artış var. Burada boşanma yasal olarak çoktan beri var. O halde kadınlar aile sorumluluğunu üstlenmekte. Ve en yoksul olanlar da bu kesim, yani ailenin sorumluluğunu tek başına üstlenmiş olanlar. Bunlar resmi bilgiler. Göçmenlerinse ki, bunlar yüzlerce, binlerce, büyük çoğunluğu kadın.

Göçmenler hangi ülkelerden gelmekte?

Gelenler değil, gidenler. Dışarıya, İtalya’ya, İspanya’ya, İngiltere’ye göç eden ve orada en düşük ücretle çalışanlar. Ev işlerinde veya vücutlarını satarak. İnanılmaz derecede uzun çalışma saatlerine maruzlar, bazen 2 veya 3 iş yapmaktalar. Tabii ki bu oldukça açık zararlara yol açmakta. Aile erkek egemenliği üzerine kurulu olduğundan, çocuklar, yurtdışında kalmış olan kadınlara kalmakta. Çıkan sorunlar kriminaliteyi beraberinde getirmekte. Bu da kadını derinden etkilemekte.

Eğitim sisteminden dolayı, kadınlar arasında okuma yazma bilmeyenlerin oranı artmakta. Kadınlar işe daha zor girebilmekte. Kaçak çalışanlardan çoğu kadınlar. Şiddetle en çok kadınlar karşılaşılıyor. Bunlar genel sorunlar, ama ülkemizin gerçekliği.

Türkiye/Kuzey Kürdistan'daki kadınlara nasıl bir mesajınız olacak?

Sizinle, Türkiye'deki partili yoldaşlarla karşılaşmaktan, ilişki sağlamaktan büyük sevinç duyuyoruz. Dünyadaki kadınların ve bağımlı ülkelerdeki kadınların birçok ortak sorunu var. Tarihin ve dinin, dogmatik ideolojinin ürünü olan biz kadınların sorunları aynı, çünkü çok ince ve korkunç olan, bizi düşük gören ve hegemonya altına girme rolü veren din, kadın üzerindeki baskının yöntemlerini yarattı. İnanıyorum ki bu noktada, dünyanın bu kadar uzak köşesinde olan kadınlarla birçok ortak noktamız var ve biz sizde kendimizi görüyoruz.

Ben, yoldaşların adına söyleyebilirim ki, partimizin 40. yılı dolayısıyla çok heyecanlıyız. Biz komünistler heyecanlıyız, çünkü biliyoruz ki biz kadınlar yalnız değiliz. Biz, dünyadaki kadınlar için mücadele yürütüyoruz ve dünyanın her yanındaki kadınların devrimci deneyimlerinden besleniyor ve gün be gün güçleniyoruz. Burada, dünyanın bu köşesinde yaşamını kadınların ve insanlığın davasına adanmış devrimci kadınlar olarak, sizinle dayanışma içinde olan kararlı dostlarımız var. Size söylemek istediğimiz bir nokta da, sizinle daha kardeşçe, daha sıkı ilişkiler sürdürmek istiyoruz. Ve eğer ülkenizde, Türkiye'de kadınların küçük de olsa bir müca-

delesi varsa, kadınlar ezenlere karşı koyuyorlarsa, kapitalizme karşı çıkıyorlarsa, bize de duyurun. O zaman biz de buradan mücadeleyi yükseltiriz ve "Türkiye'deki emekçi kadınların mücadelesiyle dayanışma içinde olduğumuzu" haykırırız. Burada bir eylem, bir kampanya yürüttüğümüz zaman da biz size iletiriz. Çünkü bu da, daha canlı ve yaratıcı olması gereken, ruhumuzda ve kanımızda hissetmemiz gereken devrimci proleter enternasyonalist bir dayanışmadır ve karşılıklı bir dayanışma yöntemidir. Bu sizi kucaklamamızdır. Bizim için yaptığınıza teşekkürümüzdür.

Kısa bir süre önce, 9-10 Temmuz tarihlerinde Ulusal Toplantımızı yaptık. Oraya da başka örgütlerden yoldaşlar katılmışlardı. Ve inanın bana, Ekvatorlu kadınlar başka ülkelerden yoldaşları gördükleri için nasıl mutlulardı. Gelecek Ulusal Toplantımızda, Türkiye'den kadın yoldaşları burada, Ekvator'da aramızda görmek ve selamlamak istiyoruz, Emekçi Kadınlar Birliği'nden yoldaşları. Hepinizi kucaklıyoruz.

Not: Söyleşide geçen "ulusal başkan", "ulusal toplantı" vs, ülke çapında veya "genel başkan", "genel kurul" anlamındadır.

Dünya Direniş Cephesine Doğru

2004 Dünya Sosyal Forumu (DSF), “Mumbai Direniş 2004” gibi karşı-forumlara ve içeriden yükselen eleştiri ve tartışmalara sahne oldu. Hindistan’ın özgün antiemperyalist devrimci geleneğinin de etkisiyle 2004 DSF’si, bir önceki yıla kıyasla politik bakımdan daha nitelikli bir tablo çizdi. Forum, Hindistan’ın sosyal eşitsizliklerine, muazzam yoksulluğuna temas ederek, emekçilere, Irak ve Filistin’deki işgallere karşı çıkarak, ezilen halklara doğru birer adım daha atmış oldu.

2004 Avrupa Sosyal Forumu, işgal ve direniş sorunu üzerinden saflaşmalara ve iç tartışmalara sahne oldu. Irak’taki işbirlikçi hükümeti temsil eden sendikacı Masadani’nin antiemperyalist devrimci güçlerce konuşturulmaması, Forum’un en tartışmalı konularından birisiydi. Keza, işgalci Blair’in partisine mensup Londra Belediye Başkanı’nın konuşmacı olduğu panel de, direniş destekleyen güçlerce basıldı, engellendi. Sonuç bildirgesine yansımaya da, Irak direnişiyi dayanışma bilinci ve tutumuna sahip güçler, ASF’ye etkin biçimde müdahale etti. 2005 Dünya Sosyal Forumu da aynı düzlemde gelişen tartışma ve iç ayrışmalara sahne oldu. Sosyal Forumlar’a hakim burjuva reformist ideolojiyi temsil eden Lula’nın kuklasının yakılması, Lula’nın konuşmasının binlerce emekçi tarafından ıslıklanması ve protesto edilmesi, Sosyal Forum hareketi bakımından da yeni bir durumu yansı-

tıyordu. Dün, DSF’lerin en popüler siması Lula idi halbuki. Onun yerini, bu sene binlerce insan tarafından coşkuyla dinlenen Chavez aldı. Emperyalizme karşı tutumu Lula’dan daha kararlı ve radikal bir çizgide olan Chavez, konuşmalarında, DSF’ye oldukça yabancı olan “sosyalizm” ve “iktidar mücadelesi” kavramlarını dile getirdi. Lula’nın polislerinin saldırdığı Topraksız Kır Emekçileri Hareketi (MST), Lula’ya muhalif militan işçi sendikası Conlutas ve Birleşik Sosyalist İşçi Partisi (PSTU) gibi antiemperyalist partiler DSF’de daha etkin konumdaydılar.

Keza 2004’te küreselleşme karşıtı hareketin bileşenleri ve öznelerinin bir kısmıyla, Ortadoğu direnişçiliğinin öznelerini buluşturan Beyrut toplantısı yapıldı. Tüm zaaflarına karşın Beyrut Toplantısı, İsrail’i “Apartheid rejimi” olarak tanımlaması, Irak direnişini küreselleşme karşıtı hareketin bir bileşeni olarak tanınması ve öne çıkarması, Filistin ve Irak’ta halkların silahlı direnme hakkını tanınması gibi noktalarda ileri bir tutum takındı.

Keza Arap ülkeleri komünist ve ilerici partilerinin Beyrut’ta, Latin Amerika’dan bir dizi devrimci, komünist partinin Ekvator’da toplandığına tanık olduk. Hindistan’ın Haydarabad kentinde küreselleşme ve savaş karşıtı gruplar toplandılar. Bu yazının yazıldığı günlerde, Almanya’nın Berlin kentinde toplanan Uluslararası Irak Konferansı,

Alman muhalefetinin belli bir kesimini Irak direnişine destek verme fikri etrafında birleştirdi.

Tablonun bütününden geleceğe doğru bakıldığında, belli bir tarihsel anda ortaya çıkmış bulunan Sosyal Forum hareketinin ve keza küreselleşme karşıtı hareketin bir iç kriz ve dönüşüm sürecinden geçmekte olduğu görülüyor.

Dünya Sosyal Forumu'nun doğuşu, SSCB ve Doğu Avrupa'da revizyonist rejimlerin yıkıldığı, dünya proletaryasının ve emekçi sınıflarının geçmiş döneme ait örgütlülük ve mevzilerinin önemli oranda dağıldığı, sosyalizmin prestij yitimine uğradığı ve sosyalist programın büyük yığımları cezbeden bir çekim merkezi olmaktan çıktığı, emperyalist saldırının ise tüm bunlardan da güç alarak müthiş bir hız ve yoğunluk kazandığı bir tarihsel ana denk düştü.

DSF, 1999'da Seattle'da ilk büyük örneğini gördüğümüz enternasyonal kitle hareketinin bir biçimiydi. DSF, bir yanıyla her yıl Davos'ta toplanan dünya sermayesinin temsilcilerine yanıt vermek için ortaya çıktı. Bu bir avuç asalağın dünya halkları adına karar vermesine duyulan öfke ve tepkinin bir yansımasıydı. Ancak, DSF, bir bakıma da enternasyonal kitle hareketinin bir tartışma ve deneyim aktarma meclisi olarak doğdu. DSF, dolayısıyla, enternasyonal hareketin bir aynası olarak şekillendi. Tıpkı enternasyonal kitle hareketinin kendisi gibi, onun oluşturduğu bu büyük meclis de ideolojik bakımdan heterojen, siyasal bakımdan iktidar bakış açısından ve hedef netliğinden uzak, örgütsel bakımdan ise gevşek ve şekilsizdi. Ancak yine de Sosyal Forum hareketine giydirilen ideolojik giysinin, enternasyonal hareketin sokakta aldığı pratik biçimlerin ideolojisinden hayli geri olduğunu da ortaya koyalım. Zira hareket üzerinde, dönemselsel koşulların da elverişli oluşundan güç alarak açık hegemonya kuran burjuva reformizmi, bu hegemonyasını Forum'lar üzerinde, sokak hareketi üzerinde olduğundan daha kolay biçimde gerçekleştirdi. Çünkü Forum'lar, nihayetinde kapalı bir mekanda, düzenleyiciler tarafından belirlenen panel ve etkinlikler etrafında gerçekleşen bir eylem biçimi oluyor. Hareketin, burjuva reformist ideolojiden daha ileri noktada duran bileşenleri bakımından sokak; bu pozisyonlarını ortaya koymak ve hareket üzerinde inisiyatif geliştirmek bakımından, Forum alanlarından çok daha uygun bir mekan. Bu yüzden,

hegemonyayı elinde bulunduran burjuva reformist akım, hiçbir zaman “şiddetsizlik” (“non-violence”) ilkesini sokak mücadelelerine giydirmedi.

Burjuva Reformist Hegemonyanın Gerileyişi

Ancak, hareketin ortaya çıktığı ilk dönemde burjuva reformist hegemonyanın nesnel zemini oluşturulan koşullar giderek gerilemeye başlayınca, hegemonya sorunu daha açık biçimler alarak şiddetlenmeye başladı.

Burjuva reformist çizgiyi temsil eden sosyal demokratlar ve ulusalcı muhafazakarlar hareket üzerindeki denetim güçlerini giderek yitirmeye, antiemperyalist devrimci çizgide duran güçler ise özgüvenlerini giderek geliştirmeye başladılar.

Bu noktada hareketin üzerine etki yaparak iç krizi koşullandıran gelişmelerin belli başlıcaları nelerdir? Filistin'de 2000 Eylül'ünden itibaren patlak veren ikinci intifadanın, Oslo'da somutlaşan burjuva reformist anlayışı aşması ve Siyonist İsrail'in barbarlığı... Dünya halklarının tüm “barışçıl” gösteri, yürüyüş ve çabalarına rağmen ABD emperyalizminin Irak'a girmesi ve vahşi bir katliam gerçekleştirmesi... Irak direnişinin ABD emperyalizmine yönelik askeri eylemlerinin tüm dünya halklarında yarattığı sempati ve antiemperyalist meşruluk duygusu... Ekvator'da 2000'de, Arjantin'de 2001'de,

Bolivya'da 2003'te yaşanan halk ayaklanmalarının devrimci kitle şiddetini meşrulaştıran rolü... Venezuela'dan Chavez hükümetine yönelik darbenin, ABD'nin “demokrasi” söylemlerini boşa çıkartması ve halkın darbeye karşı kazandığı zafer... Avrupa'da enternasyonal harekete dönük polis terörü ve Cenova'da Carlo Guilliani adlı genç devrimcinin katledilmesi...

Fakat tabii, tüm bunlar içinde burjuva reformist eğilimle devrimci antiemperyalist eğilim arasındaki tartışma ve ayrışmaların odağında duran gelişme; Irak direnişi oldu. Dünyada antiemperyalist direnişin pratik olarak merkezinde yer alan Irak direnişi, enternasyonal kitle hareketinin krizini de koşullayan ve mayalayan en temel gelişme oldu.

Tartışmaların odağında duran sorun ise, ezilenlerin şiddetine yaklaşımdır.

Kuruluş bildirgesinde “her türlü şiddete karşı olduğunu” ilan eden, “silahlı örgütlerin Forum’a üye olamayacağını” karar altına alan Dünya Sosyal Forumu, bu anlayışın pratik adımını ise Kolombiya gerilla hareketini dışlayarak atmıştı.

Ancak Irak direnişi, ezilenlerin şiddetini meşru- laştıran bir rol oynuyor. Irak direnişi, bu meşru- iyeti emperyalistlere olduğu gibi, bizzat enter- nasyonal harekete de dayatıyor. Latin Amerika bakımından benzer bir tartışma, Bolivya’da Ekim 2003 ayaklanmasının ardından yaşandı. Lula, Bolivya işçi ve köylülerinin “anayasal düzeni” sarsmasını kınayan bir Amerikan Dev- letleri Örgütü bildirisine imza attı. Küba Komü- nist Partisi ise, “kahraman Bolivya halkını” se- lamlayan bir bildiri yayımladı.

Ezilenlerin şiddeti, emperyalist dünya düzeninin şiddet tekeli kırıyor. Şiddet, sadece emperya- list mali sermayenin bir yönetme aracı olmaktan çıkıyor, baskı altındaki, ezilen, sömürülen in- sanların da başkaldırı aracı oluyor. Emperyalist dünya düzeninin egemenleriyle dünya prole- taryası, emekçi köylülüğü ve ezilen ulusları vb. arasındaki çelişkilerin kızgınlaşmasına bağlı olarak nasıl ki ezenler şiddet araçlarına daha yoğun ve sıkça başvuruyorsa, ezilenler de poli- tikalarını daha sıklıkla şiddet aracıyla yürütü- yorlar. Ezilen insanlığın karşı karşıya bulundu- ğu olağanüstü güç eşitsizliği koşullarında bunun başka türlü olması da mümkün değil zaten. Ezi- lenlerin şiddeti, Bolivya’da yaşandığı üzere, anayasal düzeni tehdit eden bir devrimci kitle şiddeti biçimini alabildiği gibi, Irak’ta yaşandığı üzere öncü, dar grupların ulusal iradeyi silahla temsil ettikleri bir ulusal kurtuluş savaşı biçimi- ni de alabilir. Ezilenlerin şiddeti, Filistin intifa- dası gibi, bu iki biçimi de içeren ve birleştiren bir savaşım tarzı olarak da gerçekleşebilir. Ya da emperyalizmin kalbi ABD’nin işlediği tarih- sel suçların 11 Eylül tarzı bir baskınla yanıtlan- ması biçimini de alabilir.

Tartışmanın en sivri ucunda feda eylemleri, re- hinelerin başının kesilmesi vb. sivri örnekler yer alsa da, tartışmanın özü, ezilenlerin şiddeti karşı- sındaki tutumdur. Küreselleşme ve savaş karşıtı hareketlerin özellikle Avrupa ve ABD reformist çevrelerince temsil olunan bölüğü, Irak direniş- nin en azından bir kesimini “terörist” ilan etme, sonuç bildirgelerine bir biçimde de olsa “terörü kınama” ifadesini sokuşturma gibi noktalarda hala kuvvetli bir direnç sergilemektedir.

Direnış Ve Dayanışma

Enternasyonal hareket içinde ileriye doğru ve pozitif bir ayrışmanın kurucu zemini, ezilenlerin direnişlerinin sahiplenilmesi olabilir. Hareketin içinde belli belirsiz çizgiler boyunca uzanan devrimci antiemperyalist eğilim Irak, Filistin, Nepal, Kolombiya, Venezuela, Küba vb. halkla- rın direnişleriyle dayanışma zemininde bir poli- tik akıma dönüştürülebilir. İşgale karşı halkların her türlü araçla direnme hakkını olduğu kadar, sömürü ve baskıya karşı da emekçi halkların silahlı direnme hakkının savunusu zemininde, bir uluslararası antiemperyalist direniş cephesi ortaya çıkabilir. Bu cepheleşmenin fiili bir du- rum olarak nasıl ortaya çıkarılacağı, dahası, bu cepheye nasıl bir politik biçim verileceği ise politik mücadele içinde ortaya çıkabilecek bir durumdur.

Dünya devrimci ve komünist hareketi, politik sekterizmle malul bir tutumla başlangıç dönem- lerinde enternasyonal kitle hareketine mesafeli yaklaştı. Fakat sosyalizm için mücadelenin yeni döneminin koşulları kendini dayattığı oranda, dünya devrimci ve komünist hareketi de soruna farklı gözlerle bakmaya başladı. Enternasyonal kitle hareketi içinde ortaya çıkan ileriye dönük kimi adımlar da bu yaklaşmayı teşvik eden rol oynadı.

Fakat muhakkak kaydedilmesi gereken bir nok- ta, “Dünya Sosyal Forumunun yanı sıra, başka düzenleyici ilkeler ve başka yönlendirici temel fikirlerle de olsa, “Forum”, “Uluslararası Top- lantı” mücadele aracının birçok devrimci akım tarafından da örgütleniyor ve kullanılıyor oluşu- dur. Dünya Sosyal Forumu, bu aracın burjuva reformist hegemonya altında şekillenmiş bir örneğini ortaya koyar. Ekvator’da toplanan “La- tin Amerika Devriminin Sorunları Semineri”, keza Belçika Emek Partisi’nin inisiyatifiyle ya- pılan “Brüksel Toplantıları”, İtalyan ve Avus- turyalı devrimcilerin inisiyatifiyle her yıl İtal- ya’da toplanan “Antiemperyalist Kamp”, Vene- züella’dan her yıl yapılan “Bolivarcı Devrimle Dayanışma Toplantıları”, Eylül ayında Bey- rut’ta yapılan “Arap Ülkeleri Komünist Partileri Toplantısı” gibi örnekler bu gerçeği ortaya koymaktadır. Hindistanlı Maoist devrimcilerin örgütlediği Mumbai Direniş 2004’ün de kendi- sini bir “karşı-Forum” olarak örgütlediğini anımsatalım.

Forum tarzı örgütlenmeler, içinden geçtiğimiz mücadele döneminin bir unsuru ve ihtiyacıdır. Dünya ölçeğinde sınıf mücadelesinin yaşadığı gerileme koşullarında, çeşitli ülkelerdeki sınıf mücadelesi güçlerini bir araya getirmenin, tartışmanın ve ortak kararlar almanın bir aracıdır Forumlar. Bu araç, bizzat Marksist Leninist komünistler tarafından da devrimci amaç ve hedeflere bağlı bir tarzda örgütlenebilir ve kullanılabilir. Uluslararası Irak Konferansı deneyimi de bunu doğrulamıştır.

Ortaya çıkan “uluslararası direniş cephesi” ihtiyacına denk düşen politik müdahale zeminleri neler olabilir?

Birincisi, dünya komünist ve devrimci hareketinin ortak bir irade geliştirerek Sosyal Forumlar, savaş ve küreselleşme karşıtı toplantılar vb. platformlara etkin müdahalesidir.

İkincisi, doğrudan doğruya ezilenlerin direnişinin öznelerinin ve bu direnişleri destekleyenlerin katılacağı uluslararası toplantılar örgütlenmesidir.

Üçüncüsü ise, tek tek bölgelerde, antiemperyalist koordinasyonların oluşturulmasıdır.

Bölgesel Antiemperyalist Cepheleşme

Bölgesel antiemperyalist koordinasyonlar, emperyalizme karşı mücadele eden, savaşan güçlerin fikir ve irade birliğini sağlamak üzere bir araya geleceği ortak zeminlerdir. Örgüt biçimi olarak “Koordinasyon”, gevşek ve esnek bir platform anlamına gelir. Dolayısıyla koordinasyonlar, yapısı itibariyle kucaklayıcı, belli bir bölgedeki tüm antiemperyalist kuvvetleri bir araya toplayabilecek örgütlerdir.

Ortadoğu’da antiemperyalist bir koordinasyonun muhatabı kimler olabilir? Bu güçler, herşeyden önce Irak ve Filistin direnişleridir. Türkiye ve Kürdistan’ın devrimci, yurtsever ve antiemperyalist kuvvetleridir. Bunun yanı sıra, Mısır’ın, Arabistan’ın, Suriye’nin, İran’ın vb. devrimci demokratik, antiemperyalist güçleridir.

Böyle bir bölgesel ittifaka duyulan ihtiyaç, herşeyden önce, Ortadoğu’nun kaderinin giderek ortaklaşması nedeniyle. Bugün Ortadoğu’nun karşı karşıya olduğu gerçek iki seçenek; ya Amerikan Ortadoğu’su, ya da halkların devrimci-demokratik, sosyalist Ortadoğu’su biçimindedir. Bölgesel antiemperyalist koordinasyon ve giderek bölgesel cepheleşme, bu gerçeğin dev-

rimci, antiemperyalist ve ilerici kuvvetler tarafından bilinçli biçimde yanıtlanması anlamına gelecektir.

Bu, aynı zamanda 20. yüzyıl devrim deneyimlerinden de çıkan dolaysız bir sonuçtur.

Yakından bakıldığında, 20. yüzyılın tüm belli başlı devrimci savaşlarında, bir ‘bölgeselleşme’ unsurunun varlığı göze çarpar.

1917 Rus devrimi, Avrupa’da keskinleşen uluslararası krizin bir ögesi ve tersinden bizzat onun açık devrimci bir krize dönüşmesinin tetikleyicisi oldu. 1919 Macaristan Devrimi, 1919 Alman Spartakist Devrimi, 1921’de Kızıl Ordu’nun Varşova’ya yürümesi, dereceleri farklı olmakla birlikte, Rus Devrimi’nin tetiklediği gelişmelerdir.

Devam edelim. 1949 Çin Devrimi, emperyalizmle sosyalizm ve emperyalizmle ezilen halklar arasında bölgesel bir çatışmaya yol açmıştır. Çin’deki demokratik devrimi, ABD’nin Kore’yi işgali ve eş zamanlı olarak Tayvan’ı askeri abluka yoluyla bir ABD üssüne çevirmesi izledi. Keza mağlup Japonya, Çin’e karşı yeniden silahlandırıldı. Kore Savaşı, tüm bölgenin kaderini belirleyecek lokal bir savaş olarak Çin Devrimi’nin bir sonucu ve ürünü oldu.

1964-75 Vietnam Savaşı, Güney Vietnam’da başlayıp, Kamboçya, Laos ve giderek tüm bölgeye yayıldı. Hindçini çapında bir bölgesel savaşa dönüştü.

1961 Küba Devrimi’nin estirdiği devrimci rüzgarı, ABD’yle ezilenler arasında Latin Amerika çapında bir savaşım izledi. Devrimci dalga, 60’lardan ve 70’lerin ortasına kadar Latin Amerika çapında kabardı. fiili, Arjantin, Paraguay, Brezilya, Uruguay, Bolivya’daki askeri faşist diktatörlüklerin ABD tarafından tepeden kordine edilmesi ve birbirinin peşi sıra örgütlenmesi de bu dalgaya emperyalizmin yanıtıydı. Bu ülke halklarının mücadele yoldaşlığı ve duygudaşlığı da aynı dönemin temel bir siyasal gerçeğidir.

Keza, 1970’lerin sonu ve 80’lerin başında Orta Amerika’da devrim bölgesel çapta yükselişe geçti. 1979’da Nikaragua devrimini, 1981-82’de El Salvador’da başarısız devrim girişimi, Guatemala’da gerilla savaşının yükselişi vb. izledi. Ve nihayetinde 1989’da Nikaragua çöktüğünde, tüm bu hareketler eş zamanlı olarak reformize oldular.

Bölgemize bakacak olursak... 1948'de İsrail'in kuruluşuyla yüzbinlerce Filistinlinin komşu ülkelere sürülmesi, Filistin sorununun daha başlangıçtan itibaren uluslararası bir sorun olarak doğmasına neden oldu. Filistin kurtuluş hareketiyle İsrail arasındaki savaşım, sömürgeyarısömürge boyunduruğunu atan Arap uluslarının İsrail ve ABD'ye karşı -Nasır'da simgeleşen burjuva ulusalcı karşı koyuşlarıyla örtüştü. Filistin üzerine patlak veren savaş, bölgesel karakterdeydi. Filistin direnişinin odağı önce Ürdün'dü, 1970 Eylül'ünden sonra Lübnan'a kaydı. Lübnan'da iç savaş patlak verdi, 1976'da içsavaşı demokratik devrimci güçlerin kazanmasına ramak kala, Suriye gericiliği ülkeyi işgal ederek devrimi bastırdı. 1981-82'de İsrail'in Lübnan'ı işgal etmesiyle savaşım en kızgın noktasına vardı ve FKÖ'nün askeri yenilgisi ile sonuçlandı. Ancak İsrail de Lübnan halkı tarafından bozguna uğratıldı.

Kürdistan ulusal kurtuluş savaşı, 1984'te Kuzey Kürdistan'da patlak verdi. Ulusal devrim, önce Kuzey'de maddi bir gerçeklik haline geldi (1989-90), ancak sonra, savaşım Güney Kürdistan'a da yayıldı (1991-92). 1996 yazında ve 1997'de, Güney'de PKK ile KDP arasında yaşanan yoğun çatışmaları da buna eklemek gerekir. Giderek PKK, Kürdistan'ın dört parçasına da yayılmış bir güç haline geldi. Güney'le Kuzey arasındaki sınır önemli oranda aşındı. Ancak Türk sömürgeciliği, Kürt devrimini tecrit ederek ezme siyaseti izledi. Kürt devrimini Batıdaki Türk emekçilerinden yalıtı. Bölge halklarıyla kurduğu ittifakları baltalamak için sistematik savaşım yürüttü.

1996'da TC-İsrail stratejik işbirliği anlaşması imzalandı. 1998'de TC, Suriye'yi savaşla tehdit etti. Ve Öcalan, ABD destekli bu tehditle Suriye'den çıkartıldı. ABD'nin Irak işgaliyle sorunun bölgesel karakteri iyice göz çıkarır bir hal aldı. Güney'deki her temel politik gelişme, Kuzey'i doğrudan etkiler duruma geldi.

Tüm bu savaşımın ortak tipik özellikleri, belli bir ülke zemininde ortaya çıkmaları ancak bölgesel sonuçlar yaratmalarıdır. O bakımdan, devrimci stratejinin öncelikli hedefi, belli bir ülkede yürütülecek iktidar savaşımı olmaktadır; ancak stratejinin bölgesel etkenleri ve devrimin bölgesel sonuçlarını da hesaba katması gerekmektedir.

Devrim ve karşıdevrim, önce ülkesel zeminde karşı karşıya geliyor; devrim, karşıdevrimi limitlerine zorluyor ve bu kez, karşıdevrim, bölgesel etkenleri stratejinin bir unsuru olarak devreye sokuyor. Devrimin bölgedeki fiili veya bilinçli desteklerini ortadan kaldırmaya çalışıyor.

Peki, 21. yüzyılın devrimci savaşımında durum nedir? Burada da sınıf savaşımının bu çizgisinin kendini açık biçimde ortaya koyduğunu görüyoruz.

Bolivya'da 2003 Ekim'inde patlak veren ve burjuva 'anayasal düzen'i sarsan devrimci ayaklanmanın sonuçlarından birisi de, bölgesel gericiliğin olası devrime karşı bir araya gelmesi oldu. Arjantin'in başkenti Buenos Aires'te bir araya gelen fiili, Brezilya, Arjantin genelkurmayları, 'Bolivya'da daha büyük bir kargaşa halinde', ortak müdahale kararı aldılar.

Venezuela'dan Chavez hükümetine karşı gerici, karşıdevrimci hareketi örgütleyen sermaye oligarşisi ve ABD, Kolombiyalı paramiliterleri devreye soktular. Chavez ise devrimci Küba'yla ittifak geliştirdi.

Latin Amerika çapında yürütülen tüm antiemperyalist mücadelelerin ortak sloganı, 'Bolivarcı Latin Amerika', yani ezilenlerin birleşik Latin Amerika talebi.

Irak'ta gelişen direnişe karşı ABD, Suriye ve İran'ı tehdit ediyor. İsrail, Filistin direnişine yanıt olarak Şam'da bir HAMAS liderini füzeyle vurdu. Lübnan'da Hariri'nin öldürülmesi, ABD'nin bölgesel müdahale planlarına kaldiraç yapıldı vb. Marksist Leninist komünistlerce formüle edilen "bölgesel antiemperyalist koordinasyonlar", emperyalizm koşullarındaki devrimci savaşımın bölgesel ihtiyaçlarını yanıtlamayı amaç ediniyor. Emperyalizmin bölgesel ölçekte kurguladığı ve yürüttüğü politikaların, halkların bölgesel cepheleşmesiyle yanıtlanmasını hedefliyor.

Kafkasya, Balkanlar, Ortadoğu'da ve keza Latin Amerika, Güneydoğu Asya vb. başkaca bölgelerde bölgesel antiemperyalist koordinasyonlar, dünya direniş cephesinin de oluşturucu çekirdekleri olabilirler. Ya da başka bir deyişle, bir uluslararası direniş cephesinin, bir antiemperyalist, antifaşist enternasyonalin gelişim yolu bu biçimde açılabilir.

Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC): Biz kimiz?

Çeviren: Nazife Özden

FHKC, Filistinlilerin ulusal haklarını geri kazanabilmesi için Filistin halkını bilinçlendirmek, örgütlemek ve önderlik etmek üzere faaliyet yürüten siyasi bir partidir. Bu haklardan önceliklileri; mültecilerin geri dönüş hakkı, bütün vatan topraklarının özgürleştirilmesi yolunda bir aşama olarak, tüm vatandaşlarının renk, ırk, cinsiyet ve inanç farkı olmaksızın tam eşitlik içinde yaşayabileceği, hukuksal alanda ve görevlendirmede ayrıcalıkların tanınmadığı, başkenti Kudüs olan bağımsız bir Filistin devletinin kurulmasıdır. FHKC, birleşik sosyalist Arap toplumu kurma yolunda sömürüden arınmış, demokratik ve insani temellere oturmuş sosyalist bir toplum kurmak için mücadele eder.

FHKC, olay ve olguları anlamada, tahlil etmede, değiştirme çabalarında, olay ve olguların değişik görünümlerini okumada Marksist teoriyi ve onun cevheri diyalektik materyalist yöntemi kılavuz edinir. Ayrıca Filistin halkının, Arap ulusunun ve tüm insanlığın düşünsel ve kültürel mirasının ilerici demokratik ve insani yönlerini de kılavuz edinir. Emekçilerin çıkarlarından ve Filistin halkının hedeflerini gerçekleştirme çabısından hareketle FHKC ulusal bağımsızlık ve toplumsal ilerleme için mücadele edip faaliyet gösteren tüm toplumsal tabaka ve sınıflardaki demokratik mücadelecilerle unsurları saflarına katmaya çalışır.

FHKC, hiçbir mücadele araç ve yöntemini reddetmez. Siyasi, teorik, ekonomik mücadelenin

barışçı ve şiddete dayalı biçimlerini ve özellikle silahlı mücadeleyi uygulamaya çalışır. Mücadelenin her aşamasında mücadele araç ve yöntemlerinin en uygununu bulup çıkarmaya ve geliştirmeye çalışır. FHKC, toplumsal ilerleme ve ulusal ekonomik kalkınma için mücadele eder. Toplumsal adaleti, eşitliği, demokrasiyi kökleştirmeye çalışır. Kişilerin ve toplulukların düşünce özgürlüğünü; dinsel, siyasi özgürlüklerini kendilerini iktidar organlarında temsil ederek ve de yargının bağımsızlığıyla güvencelemeye çalışır. Halkın seçilmiş temsilcilerini tek meşru güç kabul eder. Kadınların toplumsal, siyasi ve ekonomik alanlarda kazanılmış haklarını genişletip geliştirmeye çalışır. Ve bu mücadeleyi toplumsal özgürlük ve eşitliği gerçekleştirme yolunda en temel noktalardan sayar.

Filistin'in Siyonizm'den kurtuluşu, birleşik demokratik sosyalist Arap toplumu kurma yolunda tarihi bir fırsat sunacaktır ve fakirliğin, gericiliğin, ezilmişliğin, ayrımcılığın ve sömürünün sebeplerinden kurtuluşun zorunlu koşullarını sağlayacaktır. Filistin halkı Arap ulusunun bir parçasıdır ve Filistin'in ulusal kurtuluş ve demokrasi hareketi, Arap ulusal kurtuluş ve demokrasi güçlerinin ayrılmaz bir parçasıdır.

FHKC, sömürünün, zulmün ve düşmanlığın tüm şekillerinden arınmış bir dünya için öncelikle ulusal dayanışmanın gerekliliğine inanır ve özgürlük ve adalet güçleriyle ittifaklar kurmaya çalışır. Yerel, ulusal ve uluslararası müttefikleri

ile birlikte adil, barışçıl, özgür bir toplum kurma mücadelesinde bu özgür ve adil toplumun sadece Siyonist sömürgeciliğin yenilgisi ile doğmayacağını, bunun yanı sıra tüm emperyalist siyasetin yenilgisi üzerine yükseleceğini bilir. Bu sebeple FHKC'nin stratejisi aşamalıdır.

Aşama: İşgalden özgürleşme.

Şu ana başlıkları kapsar ;

Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkı

Mültecilerin geri dönüşü

Yerleşim bölgelerinden arındırılmış, başkenti Kudüs olan bağımsız Filistin devletinin kurulması

Aşama: Renk, ırk, cinsiyet ve dini inanış ayırıcılığından uzak, tüm insanların özgür yurttaşlar olarak yaşayabileceği demokratik toplumun kurulması.

Bu aşama şu ana başlıkları kapsar

Demokratik değerlerin bütün kitlesel araçlarla siyasete, topluma ve ekonomiye yayılması

Medeni kanunun oluşturulması

Kadın haklarının tanınıp korunması

Çocuk haklarının tanınıp korunması

Adil, saygın ve bağımsız bir seçim sisteminin oluşturulması ve siyasal farklılıklara saygı gösterilmesi

Yasama, yürütme ve yargı güçlerinin birbirinden ayrılması

Yasalara saygıyla hareket etmek

Tüm toplumun eğitim hakkına paralel ulusal bir eğitim sisteminin inşası

Tüm toplum sağlığını koruyacak bir sağlık sisteminin kurulması

Toplumun ihtiyaçlarına uygun sanayi ve zirai sistem geliştirmek.

Fhkc'nin Geçmişi, Kuruluşu, Gelişim Seyri

FHKC'nin kuruluşu, bir yandan Haziran yenilgisinin (1967'de 6 gün savaşları) ortaya çıkardığı teorik siyasi ve örgütsel sonuçlarla; diğer yandan MAH'ın (Milli Arap Hareketi) Filistin örgütünün 1948 bunalımından beri süregelen mücadelesinin deneyimleriyle bağlantılıdır. Ha-

ziran yenilgisinden sonra MAH'ın Filistin kolu, Filistinli ulusal örgütleri kapsayacak bir cephe ortaya çıkarabilecek bir çerçeve ortaya koymaya çalıştı. Bu cepheyi, zaferin temel faktörü olarak görüyordu. FKÖ (o günkü resmi yapısıyla) bu çerçeveyi oluşturmaktan uzaktı. FHKC, bu çabanın bir ürünüdür. FHKC'nin kuruluşu, değişik kolları, Filistin Kurtuluş Cephesini, Geri Dönüş Yiğitleri Örgütünü, Nasırcı birlik yanlısı bir grup subayı ve bağımsız unsurları kapsamıştı FHKC'nin ilk bildirisi 11/12/1967 de yayımlandı, fakat gelişim seyri siyasal bakış açılarındaki farklılıklar sonucu sekteye uğradı ve Filistin Kurtuluş Cephesi Ekim 1968'de çekildi. Daha sonra FHKC, FKÖ'de meydana gelen değişiklikler sonucunda ulusal bir cephe çerçevesindeki arayışlarından vazgeçti. Çünkü FKÖ bu cephenin çok daha geniş hatlarda oluşmuş haline gelmişti. Geri Dönüş Yiğitleri Örgütünün MAH içinde tamamen erimesi ve FKÖ'deki bu gelişmeler FHKC'yi siyasal ve örgütsel olarak sınırlandırdı. (FHKC'nin temel siyaseti haline getirdiği cephenin FKÖ'de cisimleşmesi siyasal sınırlanmayı, MAH'tan ve diğer kesimlerden güç akışının sona ermesi, örgütsel sınırlanmayı getirmiştir, bu çerçevedeki siyasal yaklaşım ve örgütsel yapılanma doğal sınırlarına varmıştır Teoride Doğrultu).

Bu gelişmelerden sonra FHKC'yi ML bir partiye dönüştürme faaliyetleri, başlatıldı. Bu dönüştürme faaliyetleri iç sorunlar ve çelişkilerle karşılaştı. FHKC'nin bazı üyeleri küçük burjuva örgütlenmelere özenerek küçük burjuva örgütlenmeyi ML bir partiye tercih ettiler. Bu çelişkiler, FDKC (Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi)'nin FHKC'den ayrılmasıyla sonuçlandı.

FHKC, Şubat 1969'da 2. kongresini topladı. Stratejik, siyasal ve örgütsel alanlarda köklü dönüşüm kararları alındı ve belgeler yayımlandı. Bu belgeler FHKC'nin dönüşümü sürecinde çok önemli bir yer ve rol oynadı. Parti kadrolarının oluşturulabilmesi için parti okulu açıldı. Daha sonra şehit düşen Gassan Kenafani'nin genel yayın yönetmenliğinde Hedef dergisi yayınlanmaya başlandı.

Ulusal Kongre 1972 Şubat'ında toplandı. "Dönemsel görevlerimiz", "yeni tüzük" kararlaştırılıp belgeler yayımlandı.

Tüzükte kararlaştırılan temel noktalar şunlardı; Demokratik merkezîyetçilik

Kolektif önderlik

Parti birliği

Eleştiri -özeleştiri

Partinin kitleleştirilmesi

Ayrıca üyelerin hakları ve görevleri ile partinin örgütsel yapılanması belirlendi.

FHKC'nin 4. Ulusal Kongresi Nisan 1981'de toplandı. Parti belgeleri tartışıldı, yeni MK seçildi. MK, yeni siyasi büroyu seçti. Doktor Corc Habbaş yeniden genel sekreter, Ebu Ali Mustafa genel sekreter yardımcısı seçildi.

FHKC'nin 5. Ulusal Kongresi 1993 yılında toplandı. Siyasi program ve örgütsel belgeler yayımlandı, yeni MK, merkezi denetleme ve teftiş komitesi seçildi. Doktor Corc Habbaş Genel Sekreter, Ebu Ali Mustafa ise genel sekreter yardımcısı olarak yeniden seçildi. Siyasi program ve örgütsel belgeler yayımlandı.

Filistin sahasında Oslo-Washington tasfiyeci ittifakı sürecinde meydana gelen temel gelişmelerin ışığında FHKC, Haziran 1994'te parti konferansını topladı. Konferansta, MK tarafından sunulan temel bir belge tartışıldı. Bu yeni tarihi dönemde ulusal ve uluslar arası derin siyasi değişikliklerle bağlantılı olarak, Filistin ulusal mücadelesinin girdiği aşama, bu belge çerçevesinde tartışılarak, partinin bu tarihi dönemdeki bakışı ve tahlilleri belirlendi.

FHKC 6. Ulusal Kongresi 2000 yılında toplandı. Bu kongre, parti geleneklerinde ve partinin gelişim seyrinde köklü dönüşümleri tamamlayan bir kongre oldu. Siyasal, örgütsel belgeler teorik sorunlar tartışılıp kararlaştırıldı. Bu durum, partinin teorik hayatında etkin gelişmeler olarak yansıdı. Yeni tüzük tartışılıp kararlaştırıldı. Yeni MK seçildi. Doktor Corc Habbaş'ın aday olmamasıyla Ebu Ali Mustafa genel sekreter seçildi. Şehit yoldaşımız Ebu Ali Mustafa, kongreden bir süre önce vatan topraklarına dönmüştü. İntifadaya kitlelerin ortasından önderlik ederek partimizi ileriye taşıdı. Faşist, Siyonist, kalles eller tarafından Amerikan yapısı

Apaçi helikopterinden fırlatılan füzelerle El Beara'daki bürosunda katledildi. Önder yoldaşımız Ebu Ali Mustafa şehit düştükten sonra MK, Ahmet Seadat yoldaşı FHKC Genel Sekreteri ve Abdulrahim Malluh'u yardımcısı olarak seçti. Ve hemen FHKC'nin askeri kanadının özel bir birimi olan "Vadi Haddat Timi" tarafından Ebu Ali Mustafa yoldaşın katline karşılık bir intikam eylemi olarak faşist Siyonist ırkçılığın sembolü olan Turizm Bakanı Rahbaam Zaifi'ye suikast düzenlendi.

Bu suikasttan sonra Siyonist ve Amerikan düşman ile Filistin hükümeti, FHKC'ye karşı en geniş saldırıyı başlattı. FHKC'nin alt yapısına yönelik saldırılar başlatıldı. Suikastlar, tutuklamalar yoluyla kadrolar tasfiye edilmeye çalışıldı. Daha sonra Filistin hükümeti daha önce atılmamış çok tehlikeli bir adım atarak, genel sekreter Ahmet Seadat yoldaşı, Şehit Ebu Ali Mustafa Tugayları önderi MK üyesi Ahit Ebu Galama yoldaşı ve Zaifi'yi cezalandıran grupla bağlantılı 4 yoldaşı tutukladı. Üzerinde çok durulması gereken, gözlerden uzak bir tokalaşmayla Amerikan ve İngiliz koruması altında 6 yoldaşımız Eriha cezaevine nakledildi.

Siyonistlerin 'koruma sur'u operasyonu adını verdikleri saldırıları esnasında, FHKC kendini tümüyle halk ve vatan savunmasına vererek, tüm güçlerini harekete geçirdi. Ne genel sekreterinin katledilmesi, ne de Halefi'nin tutuklanması onu tökezletmedi. Yoldaşlarımız tüm çatışmalarda yer alıp göğüslerini siper ettiler. Namblus savunmasında şehit düşen MK üyesi önder yoldaşımız Raphi Haddat, Kakilya'da şehit Ebu Ali Mustafa Tugayları Önderi Raid Nezal ve daha nice cesur üyeleri başta olmak üzere, FHKC en yiğit oğul ve kızlarını intifadaya sundu. Haziran 2002'de işgal kuvvetleri, Genel Sekreter Yardımcısı İbrahim Malluh yoldaşı ve aralarında siyasi büro üyesi ve basın sorumlusu Ali Ceradat olmak üzere 6 MK üyesini tutukladı. 2. (özgürlük ve bağımsızlık) intifada süresince aralarında yöneticiler ve kadrolar olmak üzere 600 FHKC'li tutuklandı.

İşçi Hareketinin İki Yönü Ve İki Kaynağı

Haydar Özkan

Ülkemizde işçi hareketinin ortaya çıkardığı pratik örnekler incelendiğinde, tek bir hareketin bileşenlerini oluşturan iki ayrı kesim ayrıt edilebilir.

İşçi sınıfının bu iki kesimi arasındaki ayrım, çalışma koşullarından ve sahip oldukları örgütlülük ve güvence düzeyinden ortaya çıkmaktadır.

Birinci kesim, işçi sınıfının büyük çoğunluğunu oluşturan örgütsüz, güvencesiz, kurlsız çalışmaya mahkum edilmiş işçilerdir.

İkinci kesimi ise, esas olarak Kamu İktisadi Teşekküllerinde (KİT) ve devlete ait başkaca işletmelerde, kısmen de özel sektöre ait büyük işletmelerde çalışan, sigortalı, sendikalı, belli bir örgütlenme deneyimi olan, ücret düzeyi ortalamının üzerinde olan işçi kesimidir.

DİE'nin verilerine göre, "Türkiye'de istihdam edilen 22 milyon 874 bin kişinin yüzde 55.4'ü kayıt dışı çalışıyor" (2004 Üçüncü Çeyrek Hanehalkı İşgücü Anketi). Sayısı 9 milyon 376 bin olan ücretlilerin yüzde 22.2'si, 1 milyon 968 bin yevmiyelinin yüzde 91.5'i, 5 milyon 26 bin ücretsiz aile işçisinin de yüzde 96.7'si "kayıt dışı" çalışıyor.

İşçi sendikalarının üye sayısı 700 bin, ki bu sayının önemli bir kısmı kamu sektörü işçilerinden oluşuyor. Emekçi memur sendikalarının toplam üye sayısı da 700 bin. Yani, işçi sınıfının yüzde 90'ına varan bir kısmı, sendikal örgütlülükten yoksundur. Örgütsüzlük oranı güvence-

siz, kayıt dışı çalışan işçilerde daha yüksektir. Emekçi memurlar ve kamu sektörü işçileri görece daha yüksek bir örgütlülüğe sahiptir. Ancak bu düzey de bir yandan taşeronlaştırma ve sözleşmeli personel sayısının artırılması, diğer yandan özelleştirmeler ile sürekli aşağıya çekilmektedir.

İşçi hareketi de sınıfın bu iki kesiminden gelen iki ayrı kaynağa sahiptir.

Bir yanda kamu sektörü işçilerinin ve emekçi memurların özelleştirme, taşeronlaştırma, sözleşmeli çalışma vb. saldırılarına karşı kazanılmış haklarını, işlerini ve örgütlülüklerini koruma temelindeki mücadelesi.

Diğer yanda, tüm bunlardan zaten mahrum olan güvencesiz işçilerin, örgütlenme, haklarını arama, sigortalı çalışma vb. talepleriyle mücadelesi. Bu kesim, mücadele deneyiminden önemli oranda yoksun olmanın yanı sıra, cehennem hayat koşullarına rağmen bir türlü örgütlenememenin ağır sancılarını yaşamaktadır.

Kamu sektöründeki işçilerin çalışma koşulları belli bir düzenliliğe sahiptir. Yasalarla bağlanmamış olsa da görece bir iş güvencelerinden söz edilebilir. Emekçi memurlar ise yasal olarak iş güvencesine sahip olmak bakımından kamu sektörü işçilerine göre daha avantajlıdır. Toplu sözleşme düzeninin kurulduğu özel sektör işletmelerinde ise, iş güvencesinden söz etmek

mümkün olmasa da, çalışma koşullarının örgütlülüğün gücüyle belli oranda düzenlenmesi söz konusudur.

Oysa esnek çalışmanın pençesindeki güvencesiz, örgütsüz işçiler açısından gece yattığında ertesi gün işsiz bir kişi olarak uyanmayacağına en ufak bir garantisi yoktur. Çalışma koşulları ise düzenlemeden tümüyle uzak ve önemli oranda patronun keyfine bağlıdır.

Burada karşımıza çıkan, işçi sınıfının sendikalı, sigortalı azınlığıyla; sendikasız, güvencesiz, sigortasız çoğunluğu arasındaki maddi yaşam koşulları farklıdır.

Türkiye kapitalizminin son 25 yıllık gelişme çizgisi incelendiğinde, devlet kapitalizmi sektörünün ve bu sektördeki işçi sayısının istikrarlı biçimde küçüldüğü, ihracata dayanan, esnek çalışmanın esas olduğu sektörlerin ise büyüdüğü görülür.

İşçi sınıfının bu ikinci kesimi, yıkıma uğrayan kırsal sınıflar arasından da sürekli yeni katılımlarla büyümektedir. Emekçi köylü tarımı yıkıma uğratıldıkça kentlere göç eden kitleler, işsizler ordusunun saflarını büyütürken, ücretler ve çalışma koşulları üzerinde burjuvazinin baskısını güçlendiren bir kaldıraç rolü oynuyorlar.

Burjuvazi, birinci kesimin sahip olduğu hakları ve örgütlülüğü yok ederek ilerleme çizgisi izlemiştir. Özelleştirme bu saldırının politik ifadesidir. İşçi sınıfı ise direnerek, mücadele ederek geri çekilmiştir. Bir yandan ise güvencesiz işçiler arasında örgütlenme, haklarını arama yönünde arayış ve mücadeleler sürekli yeniden filizlenmiştir.

Bundan 20 yıl önce 2.5 milyon olan sendikalı işçi sayısı, 5 yıl önce bir buçuk milyona, bugün ise 700 bine düşmüştür. Bu sendikal kriz tablosunu yaratan durum, sendikaların esas örgütlülüğünün bulunduğu devlet kapitalizmi sektörünün giderek tasfiye edilmesi, mevcut burjuva sendikaların ise güvencesiz işçi denizinin içine dalmaya, bu işçi kesimini örgütlemeye girişmemesidir.

Çalışma yasalarında sermayenin istediği yönde değişikliklere gidilerek, işçi sınıfının örgütsüz geniş kesimlerinin koşulları daha da geriye itilmiştir.

Özel sektörde örgütlü işçi sendikaları, giderek sıklaşan “grev yasaklamaları” ile hükümet bas-

kısı altına alınmış, burjuvazinin saldırıları karşısında savunmasız bırakılmışlardır.

İşçi sınıfının her iki kesiminin de belli bir direnme ve mücadele etme eğilimine girdikleri söylenebilir. Birinci kesim bakımından harekete geçirici temel etken hükümetlerin özelleştirme saldırıları (Paşabahçe, SEKA, TEKEL) ve toplu sözleşmelerdeki esneklik-taşeronlaşma dayatmaları (Şişecam) oluyor. Keza, sağlık emekçilerinin TTB ve SES öncülüğünde geliştirdikleri sağlığın özelleştirmesine karşı grevi de bu kesimin mücadeleleri arasında sayabiliriz.

İkinci kesim bakımından ise, temel talepler; örgütlenme, sigortalı olma ve ücretlerinin düzgün biçimde ödenmesi talebi oluyor.

SEKA direnişi, birinci kesimdeki işçilerin militan bir mücadelesinin örneğiye, geçtiğimiz yıl Çorum kiremit işçilerinin kitlesel örgütlenme atağı da ikinci kesimin militan bir mücadele örneğiye. Geçtiğimiz yıl Terazidere çorap fabrikalarının ücretlerinin ödenmemesi üzerine geliştirdiği 15 günlük kitlesel mücadele hatırlarda. İzmir TÜPRAŞ'ta çalışan 850 taşeron işçisinin ücretlerinin ödenmesi talepli direnişi, Tekstil-Sen'in kuruluşu ve gerçekleştirdiği direnişler, İzmir Menemen deri fabrikalarında kazanımla sonuçlanan direniş vb. ilk akla gelen örneklerdir.

Çorum'u anımsayalım. Kızgın fırınların karşısında hiçbir güvencesi olmadan uzun iş saatleri boyunca çalışan, bunun karşılığında çok düşük ücretler alan üç bin işçi, bir miting düzenleyerek sendika talepli mücadelenin başladığını ilan ettiler. Patronların yanıtı işçi kıyımı oldu. Bunun üzerine 16 fabrikada iş durduran üç bin işçi, fabrikaların önünde nöbet tutmaya başladı. Nihayetinde bir ay süren mücadele sonucunda işçilerin önemli bir kesimi Çimse-İş'e üye oldu.

İşçi sınıfının bu kesimi çoğunlukla, mücadele deneyiminden yoksun genç ve kadın işçilerden oluşuyor.

İstanbul İşçi Kurultayında işçi sınıfının bu kesimine dokunduk, temas ettik.

Kurultay kürsüsünden konuşan ve hemen tümü bu kesimden gelen işçiler, öfkelerini ve arayışlarını ortaya koydular.

Sınıfın bu kesimi, düzen içi herhangi bir hayal dahi kuramayacak kadar kötü yaşam koşullarında, sosyal yaşamdan büyük oranda kopartılmış

biçimde yaşamaktadır. Uygun örgütsel kanallar ve mücadele biçimleri ortaya çıktığı oranda bu yıkıcı enerjinin, büyük bir hareket olarak patlak vermesinin koşulları mevcuttur.

Devrimci ve komünist hareketin işçi sınıfıyla kitle bağları da daha ziyade bu kesim içinde yoğunlaşmıştır.

İşçi sınıfının bu iki kesimi arasında maddi yaşam koşulları bakımından var olan gerçek farklar, işçi hareketinin bu iki yönü arasındaki suni yalıtıklığın temelini oluşturmaktadır. İşçi sınıfının sınıf bilincinin içte 12 Eylül faşist darbesi ve dışta ise 1989/90'larda sosyalizmin geçici yenilgisiyle sonuçlanan gerici olaylarla kırıldığı, parçalandığı koşullar altında, sınıfın bu iki kesiminin mücadeleleri kaynaşamamakta, birbirini besleyerek büyütememektedir.

Oysa gerçekte, burjuvazi sürekli biçimde birinci kesimi eritip parçalayarak ikinci kesimin saflarına göndermektedir. Arjantin'de işsizler hareketinin başlatıcılarının eski kamu sektörü işçileri olması, bunun çarpıcı bir örneğidir. Belli bir örgütlenme ve sendikal mücadele deneyimi olan binlerce kamu sektörü işçisi, özelleştirme sonucu hızlı biçimde işsiz kalınca, devletten iş talep etmek için yol kesme eylemlerini başlatmışlardır.

Özelleştirme karşıtı mücadelelerin gücü, çetinliği ve direngenliği, mücadelenin sonucu ne olursa olsun, sınıf hareketinin bütünü üzerinde etki yapmaktadır. Bu direnişlerin yarattığı kazanımlar, geniş işçi kitlelerine özgüven ve direnme fikri aşılacaktır. Merter DESAN işçilerinin SEKA'ya yaptıkları ziyaretin ardından buradan aldıkları moral güçle, Tekstil-Sen'de örgütlenerek işyerinde bir günlük grev yapmaları bunun örneğidir.

Sosyal haklara ve örgütlülüğe sahip işçi kesiminin yürüttüğü mücadelede kazandığı başarılar, örgütsüz ve güvencesiz işçi kesiminin mücadelesi için de bir dayanağa dönüşebilir.

İtalya'da kamu emekçisi öğretmenlerin tabandan geliştirdikleri mücadelenin ürünü olarak ortaya çıkan COBAS (Taban Komiteleri) giderek örgütsüz, güvencesiz işçileri de örgütledi. Neoliberal saldırıya karşı etkin bir mücadele örgütleyen COBAS, öğretmenlerin mücadelelerinden doğdu. Giderek sağlık hizmetindeki, sivil hizmetlerdeki, iletişim ve enerji işletmelerindeki işçileri de örgütleyerek bir konfederasyona dönüştü.

COBAS sözcüsü Piero Bernocchi'nin dilinden aktarırsak; "COBAS'ın kuruluşundan beri açıklanan hedefi; klasik ekonomik, sendikal mücadeleyi ülkedeki diğer politik ve sosyal mücadelelerle birleştirmektir. Okullardaki mücadelede, örneğin sadece öğretmenleri örgütleyerek bir şeyler elde etmek imkansızdı. Sorundan etkilenen herkesi örgütlemek ve siyasi bir mücadele yürütmek zorunluydu. Günümüzde ücret ve iş güvencesi için verilen her mücadele, politik bir mücadeledir. İşyerlerindeki mücadeleyi büyük sosyal ve politik mücadelelerden ayıran bir örgüt başarısızlığa mahkumdur. Bu nedenle COBAS özellikle de en çok dışlananları örgüte çekmeye çalışıyor. Örneğin işsizleri ya da klasik sendikalar tarafından temsil edilmeyen iş akdi olmadan çalışanları. Dahası, COBAS çalışma alanının da dışına çıkarak; maaşı kısıtlanmak istenen emeklileri, göçmenleri ve marjinalleştirilmişleri de örgütüyor. Ancak böylece geniş bir sosyal direniş oluşabilir ve tüzüğümüzde yer alan 'kâr mantığına dayanmayan' bir toplum, mücadeleyle kazanılabilir." COBAS, örgütlenme amacını şu ifadeyle tanımlamaktadır: "Özel ve kamusal, geçici ve kalıcı, kafa ve kol, ama hepsi de sermayenin denetimi altında bulunan tüm istihdam alanlarına doğru büyüyen ve yayılan, aşağıdan bir işçi öz-örgütlenmesi sürecinin ihtiyacına inanıyoruz; COBAS Konfederasyonu'nun amacı budur."

Türkiye'de 1989 ve sonrasında emekçi memur hareketinin atılımı, tüm işçi sınıfı için bir mücadele deneyimi sağladı. Emekçi memur hareketi, fiili ve meşru mücadele tarzıyla işçi hareketine yön gösteren bir rol oynadı. Harekete bir moral güç kaynağı oldu.

Emekçi memurların mücadelesi, liseli gençlik için de ateşleyici oldu. Okul, hastane gibi kamu hizmet birimlerindeki taşeron işçilerin örgütlenmesinde de emekçi memur hareketinin yarattığı mevziler, belli oranda bir dayanak oluşturdu.

Enerji Yapı Yol-Sen'de örgütlü emekçi memurlar, enerji sektöründeki taşeron işçileri örgütlemeye girişmiş ve pek çok örnekte başarılar kaydetmiştir. 1000 civarında taşeron işçisi örgütlenmiş ve bunların yüzde 75'i için fiili toplu sözleşme yapılmıştır. Enerji Yapı Yol-Sen'in -KESK içinde de fazlaca tartışılmayan bu deneyimi, aynı zamanda devletin yasalarına rağmen yapılan fiili bir örgütlenme örneği olarak da değerlidir.

Yine, sağlık sektöründe emekçi memurların yerine geçirilen taşeron işçilerin örgütlenmesi yönünde SES'in kimi girişimleri olmuştur.

Keza işçi sendikalarından Belediye-İş'in kimi şubelerinin taşeron işçileri örgütlenme yönündeki başarılı adımları da başka bir örnektir.

İşçi sınıfının her iki kesiminin karşılaştığı sorunların ve yükselttikleri taleplerin muhatabı, burjuvazinin ve emperyalist sermayenin neoliberal programıdır. Neoliberalizm, bir yandan örgütsüz işçilere kölelik koşullarında çalışmayı dayatmakta, diğer yandan örgütlü işçilerin mevzilerini ezip dağıtarak, onları da bu düzeye geri letmeye çalışmaktadır. Kölece çalışma koşullarına mahkum edilmek istenen bir sınıfın iki ayrı koldan gelişen, ama hedefleri ortak mücadeleleridir bunlar.

Eğer işçi sınıfının bilinci dar, parçalı, mesleki bilinçten sınıf bilincine sıçrayacaksa, bu iki işçi kesimi arasındaki eylem ve duygu ortaklığının geliştirilmesi, temel sorunlardan birisini oluşturmaktadır.

Sigortalı-sigortasız, sendikalı-sendikasız, farklı işkollarından işçilerin ve emekçi memurların bir araya getirilmesini amaçlayan İşçi Birlikleri, başkaca şeylerin yanı sıra, bu sorunun çözümü için de anlamlıdır.

İşçiler, yan yana gelip tartışıkça, sınıf dayanışmasını geliştirdikçe, saldırıların ve yaşadıkları sorunların ortak olduğunu görüyor. İşçi sınıfının farklı kesimleri arasındaki yapay ayrımlar ve önyargılar, bu mücadelenin içinde kırılıp aşılmaktadır.

Öcalan Marksizm’i Nasıl “Aşıyor!”

Ege Özlü

20. yüzyıl, 1917 devrimi ile başlayıp karşı devrimin resmi zaferinin adı olan 1991’de Sovyetlerin dağılmasıyla kapanmıştı. Eric Hobsbawm’un “kısa 20. yy” dediği bu asır, hem kısa, hem bazı günleri “20 yıla bedel” uzunlukta idi. Marksizm’in damgasını vurduğu fırtınalı bir dönemdi. Nitekim ’91 sonrasında emperyalist kapitalizmin ideologları, hınç alırcasına sosyalizme ve ilerici insanlığın kazanımlarına karşı saldırıya geçtiler. Kapitalizm-sosyalizm dengesinin ezilenlerde yarattığı güven duygusu parçalandı, sömürünün biçimi ve düzeyi katmerlendi.

20. yüzyılda doğan tüm Ulusal Kurtuluş Hareketleri gibi modern Kürt hareketi de Marksizm’den etkilendi, onunla dinamik bir ilişki içinde oldu. ’91 sonrasında bu etkilenme hız keserek belirsizleşti. Öcalan’ın, Kürt devriminin emperyalizm destekli sömürgecilik lehine bozulması ardından geliştirdiği İmralı merkezli tezler, bu etki-tepki sürecinin son halinin billurlaşmış ifadesi oldu. Bu sürecin dolaysız etkisi altında kaleme alınan “Sümer Rahip Devletinden Demokratik Cumhuriyete Doğru”, “Atina Savunması” ve “Bir Halkı Savunmak” ile görüşme notlarında ifade edilen Marksizm’e dair değerlendirmeler, dışarıdan ve oldukça tepkisel bir aklın Marksizm’i yorumlama çabasını aşmıyor. İthamlardaki tepkisellik tonu ve aceleye getirilmişlik, söylenenlerin verimli bir tartışmaya vesile olmasını engeller niteliktedir.

Öcalan, bütün tezlerinde özü itibarıyla şunu söylüyor: Marks, Engels, Lenin’in formüle ettiği sosyalizm-komünizm projesi eskimiş ve imkansızdır. Fakat bugünkü kapitalizm de vahşidir ve düzeltilmeli/revize edilmelidir. Öcalan, çıkış yolunu “vicdanlı” ve “sosyal” bir kapitalizmde buluyor. Üçüncü alan vb. aşılımlarının “sınırı”

budur. Ancak bu, ütopyik sosyalistlerin kendi tarihsel koşullarında komünizmi görememelerinden kaynaklanan nesnel sınırlılık değildir. Öcalan’ın 20. yy devrimlerinin bilgisine ve son otuz yıllık politik mücadelenin pratiğine sahip olduğu düşünülürse, bu “teorik geri sıçramayı” oldukça bilinçli olarak tasarlayıp kapitalizmi kutsadığı anlaşılabilir. Tüm argümanlar bu temel tasarıya göre sıralanmaktadır. Politik konjonktürün doğrudan basıncını yansıtmaktadır düşünceleri.

Öcalan’ın iddiası; iktidarı, zoru, özgürlük sorunsalını çözdüğü ve Marksizm dahil tüm ideolojileri “aştığı”dır. Aşma kavramı ‘kendisine içermeyi’ de kapsıyorken, Öcalan yer yer peygamber üslûbuyla Marksizm’e reddiye yazıyor. Ona kalırsa Marksizm, kapitalizmin bir mezhebidir. Sovyetler Birliği ve Hitler faşizmi, utanılası iki totaliter rejim olarak aynı madalyonun iki yüzüdür. Yine ona göre tüm Marksist sistematik, kapitalizmi geliştirmeye hizmet etmiştir.

Bu iddialar dahil olmak üzere İmralı tezlerinin çoğu, hiç de yeni değildir. Öcalan, çeşitli eğilimlerin ve kişilerin Marksizm karşıtı sözlerini kendi potasında merkezleştirerek yeni bir formda ifade ediyor. Tezlerinin tartışılıyor olmasının ana nedeni, tezlerdeki özgünlük değil, Kürt hareketinin güçlü bir politik figür olarak varlığını sürdürmesi ve askeri-teknik gücüdür. Kürt ulusal mücadelesinde bir tıkanma olduğu gerçeği ortadadır. Öcalan, çıkışı, hareketi ‘Yeni Dünya Düzeni’nin yapısıyla uyumlulaştırmakta gördüğü için, anı ebedileştiriyor, teoriyi dar politik ihtiyaçlara kurban ediyor. Sanılanın aksine o bir Brest Litovsk veya NEP yapmıyor, kapitalizme zarar vermemeyi taahhüt ettiği zararsız ve kabul edilebilir bir proje sunuyor.

Yukarıda sıraladığımız iddiaların bir yanı tarihsel determinizmdir. Bu görüş, Sovyet devriminin “erken” olduğunu varsayar. Oysa soyut doğru yoktur ve erken devrimden söz edilemez. İktidarı alıp topluma doğru genişleyerek ayakta kalabilen her devrim, doğru zamanda yapılmış demektir. Toplumsal maddi gerçeğin ürünü olmayan yapay kalkışmalar veya devrimler ise yerleşmeden tasfiye olmuşlardır. Sosyalizmin geçici yenilgisinin ardından, zaten yanlış doğmuştu demek, bunu ‘keşfetmek’ anlamlı değildir.

İddiaların beslendiği kaynak, Avrupa Marksizm’idir. Avrupa Marksizm’i Bernstein ile başlayıp Kautsky ile olgunlaşmıştı. Özü, evrimi ve tedriciliği Marksizm’in esası sayarak, tüm ihtilal programlarını reddetmesidir. Akademik Marksizm de buradan beslenmektedir. Fikir vermesi bakımından belirtmek gerekiyor; Öcalan İmralı öncesi dönemde yoğun gündelik pratik içerisindeydi, Marksist külliyatı inceleme imkanı çok azdı. İmralı sonrasında ise avukatları Öcalan’ın okuma listelerini açıkladılar. Bu listede Engels-Lenin bulunmazken, çok sayıda revizyonist Avrupa Marksist’inin eserleri vardı. Eleştirilerin sivri ucu Marksizm’e yöneltilirken, Marksist temel eserlerin, en azından son altı yılda incelenmemiş olması, iddiaların teorik dayanaklarını ve ikna gücünü zayıflatan yönetsel bir sorun durumundadır.

Marksizm’in kapitalizme hizmet ettiği iddiasının diğer nedeni de, tarihi-hayatı okuma biçimiyle ilgilidir. Tarih, sonuçlarından bakılarak, bakanın güncel politik gereksinimlerine göre okunamaz. Sonuçlardan bakan ve çok kötümser bir tarih okumasına dayanan bu iddia, her olgu ve olayın içinde gerçekleştiği koşullar içinde analiz edilmesi gerektiği gerçeğinin de reddidir. Marksizm, Antik Yunan’dan bu yana ayrı kullarlarında gelişen bilim ile felsefeyi ilk kez kendisinde birleştirmeyi başarmış bir akımdır. 20. yüzyıldaki kimi uygulamalarda bilim-felsefe makasının felsefenin aleyhine olarak açılması da bu gerçekliği değiştirmez. Marksın 11. tezinin anlamı da buydu: Nesneyi ‘değiştirmek’ üzere açıklamak! Tamamlanmaya en uzak toplumsal kurtuluş projesi olarak kapitalizmi çözümlleyen, bağrındaki yıkıcı dinamiği keşfedip ona tarihsel rol yükleyen Marksizm, mevcut sisteme karşı saldırı ideolojisiydi. Rusya’da bu yolla maddileşti ve savunmaya çekildiği koşullarda da taktik yenilgisini yaşadı. Önemli olan, bu toplum-

sal kurtuluş projesinin yaşanılabilir olduğunun kanıtlanmasıdır, geçici yenilgisi değil. Oysa Öcalan, bunların hiçbirini görmek istemiyor.

Bu sorunlu bakış açısı, Kürt isyan tarihine ve somut olarak da PKK savaşımına uygulandığında şu sonuç çıkar: PKK, rejimi güçlendirmiş ve sisteme yaramıştır! Böyle bir anlamsız önerme ciddiye alınabilir mi? PKK ile savaşımında sömürgeciliğin kontrgerilla taktiklerini geliştirdiği, kendisini modernize ettiği, daha da merkezi-leştiği, savaş hilelerinde ustalaştığı birer olgu olarak doğrudur. Fakat niçin olgulara takılıp kalalım ki! Bu olgular, Kürt Kurtuluş Hareketinin halkın bağrındaki özgürlük arzusunun sonucu olarak sömürgeciliği yıkmak üzere örgütlendiği ve savaştığı gerçeğini değiştirir mi?! PKK’yi ve Marksizm’i her tür anlamsal bağdan kopartarak, “karşı çıktıkları sistemi güçlendirmişlerdir” diye değerlendirmek, gerçek ile sorunlu bir ilişki kurmak demektir.

Öcalan, aynı yerde “Das Kapital kapitalizmi zayıflattı mı, güçlendirdi mi” sorusu üzerinden, “güçlendirdi” yanıtını verip iddialarını sürdürürken de yanılıyor. Marksizm, o ana kadarki tüm idealist ve kaba materyalist anlayışlarla köklü bir hesaplaşmanın ürünüydü. Marks ve Engels, tarihi ve ekonomik süreçleri nedensel bağlantıları içinde bilim insanı titizliğiyle inceledikçe, çıkan sonuçlar birer filozof, birer tarihsel eylemci olarak ele aldılar ve incelemelerinin işaret ettiği kapitalizmin aşılacak komünizme varılması gerçekliğine göre konumlandılar.

Kapitalizmin ideologlarının Kapital’i okuyarak kendi sistemlerini onarıp yıkılmaktan kurtardıkları gibi çala kalem değerlendirmeleri bir yana bırakıp, Kapital çalışmasına bakmak gerekiyor. Marks burada, sınıflı toplumların son türevi olan ve kapitalizm olarak aldandıkları yeni tarihsel dönemin işleyiş yasalarını çözümlenerek, bu yasaların kapitalizmi nasıl bir tıkanmaya götürdüğünü ve mutlaka aşılacağını ortaya koymuştur. Sistemi yıkacak politik özne, işçi sınıfıydı. Kimdi işçi? Kapitalizmin dağıttığı serf-senyör ilişkisi düzeneğinden arta kalan ve fabrika kapılarında, işçi barakalarında toplanmış, emek gücü dışında satacak hiçbir şeyi olmayan bütün yoksullar/mülksüzler!

Marksizm’in diğer felsefi anlayışlardan farkı, onun praksis felsefesi oluşuydu. Bu nedenle tarihte o ana kadar ilkel eşitlikçi ve özgürlükçü tüm isyanların maddi sınırlarından söz ederler-

ken, başkaldırı ruhunu selamladılar. Açık ki özel mülkiyet tarihinde bilimsel bir temele oturan en yıkıcı-özgürlükçü kurtuluş ideolojisiydi Marksizm. Bilimsel dış yüzey içinde ihtilalci bir öz taşıyordu. Oysa Öcalan, tarihi incelerken bilim insanı titizliği göstermediği gibi, bulunduğu son noktadaki duruşunun haklılığını ispatlamak, devrimin gereksizliğini kanıtlamak amacıyla olguları, sonuçları ve bir bütün olarak Marksizm'i eğip bükmeye çabalıyor. Post-modernistlerin önyargılarını merkezileştirerek kendi kavramsal silahları haline getirmeye ve kuantum fiziği üzerinden bilinemezliğe kapı aralamaya çalışması da bu yüzdendir. Marksizm'e reddiye yazmak, Marksizm'in savaştığı bütün idealist ve kaba materyalist anlayışlarla yöntemsel etkileşime girmeyi koşullar. Pratik politikada bir güç olduğu sürece ABD'ye, AB'ye, Suriye'ye, TDH'ye, Marksizm'e vb. "eşit uzaklıkta" olunabilir belki, ancak teorik düşünsel alanda "kurtarılmış alan" yaratmak için bu tür boşluklar bulmak mümkün değildir.

Öcalan, teorik eleştiri getirmekte zorlandığı yerde, Marksizm'in ustalarının ve teorisyenlerinin "yaşamlarını" eleştiri konusu yaparak, onların "sistem içi" olduklarına kanaat getirmemizi ister. "Marksın kendisinin bile binlerce bağla sistem içi olduğunu iyi bilmek gerekir... [Marksist mücadeleler] kapitalizmin şu veya bu versiyonuyla yaşayıp teorik pratik savaşla sonuç alacaklarını sanırlar" (B. H. Savunmak, s.108). Son derece zorlama ve insafsız iddialardır bunlar ve teorik bir analizde yeri olmamalıdır. Sosyolojik bir saptama olarak da değeri bulunmuyor. Marksın kış aylarında paltosunu rehine verdiği, iki çocuğunun kötü yaşam koşullarında öldüğü, kendisinin aynı nedenle sürekli hastalığa yakalandığı; barikatlarda dövüşen Engelsin, Marks çalışmalarını sürdürürebilsin diye kendisini yıllarca babasının fabrikasına hapsettiği; Lenin'in, Gramsci'nin, Stalin'in vb. hangi yaşam koşulları altında oldukları, ömürlerini devrim davasına nasıl adadıkları da ortadadır. Peki o halde bu anlamsız iddiaların amacı nedir?!

Manifesto'da kapitalizm övgüsüne gelince... "Adiller Birliği"ne 1848'de yazılan "Komünist Manifesto", aşılacak bir sistemin kurucu unsuru olan burjuvazinin belirli bir tarihsel kesitte oynadığı devrimci rol anlatılmıştır. Tarihsel planda, Komünist Manifesto yazıldığı an dahil olmak üzere, kısa bir zaman diliminde burjuva-

zinin gelişimi ile özgürlükler arasında doğru orantı oluşmuştur. Bunu da zorunluluk doğurmuştur. Senyörün zulmünden kaçıp şehre gelen serf, bu savaşımın insan deposu olmuştur. İktidar olabilmek için burjuvazi, ezilenlerin çıkarını kendi çıkarı olarak yansıtmak zorunluluğundaydı. Nitekim burjuvazi, iktidarını sağlamlaştırdığı her yerde, özgürlükleri gasp etmiştir. Din ile burjuvazi ilişkisi de böyle değil midir? Katolik dogma düzeninden çıkılırken, din karşıtı bir hat tuturan burjuvazi, bir süre sonra yine çıkarları için kendi elleriyle dini yaygınlaştırıp kurumlaştırmıştır. Kısacası sermayenin ihtiyacı ne ise, ona göre davranılmıştır.

Zaman zaman Öcalan'm söylemine yansıyan Hindistan meselesi de böyledir.

Marks veya Engels, hiçbir zaman İngiltere'nin Hindistan'ı işgalini desteklemediler. Bu konuda itham etmeden önce Marksın eserlerine başvurmak gerekmektedir. Engels'e mektuplarından birinde Marks, bu işgali "domuzca" diye nitelerek karşı olduğunu yazar. Bir başka yerde de artık gerçekleşmiş bulunan işgal olgusu üzerinden değerlendirme yapar.

Burjuvazinin işgal ettiği yerlerde kendi sistemini kurarken, ekonominin ulusallaştırılarak fabrikalara işçi taşınacağını belirtir ve bu nesnel durumdan hareketle, kapitalizmin bir devrimden kurtulamayacağını söyler. Kapital I'de, "Yerlilere karşı en korkunç davranılan yerler, doğal olarak, Batı Hint Adaları yalnız ihracata yönelmiş plantasyon sömürgeleri ile, Meksika ve Hindistan gibi yağma alanı haline getirilen zengin ve nüfusu kalabalık ülkelerdi" (s. 717) diye yazıyordu. O, açık bir işgal karşıtıdır, ekonomik planda daha gelişkin bir sömürü modeli olan kapitalizmin müthiş bir toplumsal-insansal yıkımla Hindistan'a girdiğinin bilincindedir. Marksizm'e bu yönlü suçlamalar yönelten çok çeşitli kesimlerin, devrimci Marksistler tüm tarihlerince işgal karşıtı faaliyet yürütürken, mesela Ortadoğu'daki emperyalist işgale karşı hayırhah bir tutum içinde olmaları ise tarihsel bir ironi olsa gerek!

Marksın fikirlerini tahrif ederek işgalleri destekleyenler, II. Enternasyonalistlerdi. Sosyal demokrasiye evrilen bu akıma karşı en ciddi karşı koyuşu Lenin örgütlemişti. Türkiye'de de TKP, Kürt isyanlarını bastıran Kemalist burjuvaziyi, "kapitalizmin feodalizmden ileri olduğu, bu yüzden bu bastırma hareketinin da devrimci

olduğu” argümanıyla destekliyordu. Üretici güçlere ve daha çok da maddi üretim araçlarına kendi halinde ilerlilik atfetmek, böyle bir garabete yol açmıştı.

Marksizm’in, Öcalan’ın iddia ettiği türden otomatik ilerlemeci bir tarih anlayışı yoktur. Marksizm’i böyle düşünmek, onun tarihi doğrusal bir çizgi olarak gören ve üretici güçler örgüsü yapan bir akım olarak varsaymaktır. Bu varsayım, Marksizm’i pozitivizmle bir sayanlara aittir. Marks-Engels hiçbir yerde tüm toplumların sırasıyla ilkel komünal, köleci, feodal, kapitalist aşamaları takip etmesi gerektiğini yazmadılar. Buna, her ikisinin “erken dönem” yazıları dahildir. Unutulmaması gereken şey şudur: Avrupa uygarlığının bilgisine hakimlerdi, modern ve yıkıcı bir sınıf olarak proletaryayı yazdılar, sosyalizme sıçrama dinamiklerini araştırdılar. Doğu toplumlarına Avrupa halklarının yaşadığı tarihsel süreci reçete olarak önermediler. Böyle bir şartlan olmadı. Tarihte, toplumsal mülkiyete dayalı sosyalizm de dahil olmak üzere beş üretim biçimi görüldü. Hangi toplum ele alınırsa alınsın, kimi özgün yaşama biçimleri ile beraber, bu üretim biçimlerinden birine dahil olduğu görülecektir. Otomatik ilerleme anlayışı, bu biçimlerin sırasıyla takip edilmesi/yaşanması gerektiğini iddia eder. Oysa Doğu toplumlarında çok sayıda örnek, köleci aşamayı yaşamamıştır. Bu ilerlemeci anlayışa göre feodal üretim koşullarında bir devrimcinin, “Hayır biz önce kapitalizmi geliştirmeliyiz, bunun için mücadele etmeliyiz” demesi gerekir ki, bu saçmalaktır. Teori, en gelişkin örnekte ortaya çıkar. Ancak bir kez ortaya çıktıktan sonra esas amaç, ezilenlerin “tarih öncesine” en uygun ve en kısa biçimde son vermektir.

Marks’ın anlayışının otomatik ilerlemeci olmadığına, onda sabitlikler bulunmadığına konuyla bağlantılı iki örnek verilebilir. Biri, Engels’e mektuptur. Marks, mektubu, Doğu Sorununu incelerken yazıyor ve karşılaştığı duruma şaşıyor; Engels’e, “Doğunun tüm tarihinin dinler tarihi” olarak yaşandığını, bu konuda düşüneceğini iletiyor. Meşhur “Muhammed devrimi”nden de bu mektuplarda söz ediyor.

İkincisi; Marks’la mektuplaşan genç devrimci Vera Zasuliç’e yazdıklarıdır. Orada açıkça feodal Rusya’da bulunan köy komünleri üzerinden sosyalizmin kurulabileceğinden, böyle bir olasılığın tartışılabileceğinden söz eder. Rusyalı dev-

rimcilere, ‘siz feodal’ bir ülkedesiniz, önce burjuvalarınızla beraber kapitalizminizi geliştirin demez! Aksine, “bozkırı tutuşturmalarını” yazar. Bu yazının konusu değil fakat, kısaca değinmek gerekirse, Marks sonrasında bu tür bir ilerlemeciliğe II. Enternasyonal partileri dışında Mao’nun fazlaca vurgu yaptığını ve devrimin öncelikli işinin kapitalizmi geliştirmek olduğunu düşündüğünü belirtebiliriz.

Marksın tarih metodunda bir sabitlik yoktur. Tarihte bir durum ortaya çıkmışsa, ‘ya olmasaydı’ türü faraziye üzerinden yorum yapmaz. Tarihi incelerken, belirli bir aşamada “sınıflı durum”u tespit etmiş ve bunun geçici olduğunu vurgulamıştır. Bu durum neden sapma olsun ki!? Evet, bu süreç, yani özel mülkiyet düzeni, ekonomik olarak ‘ileriyken’ insanı yabancılaştırdığı nesneleştirdiği için de zararlıdır. Ancak bu somut bir durumdur.

Burada yabancılaşma’ kavramına, kavram çağrışım alanına vurgu yapmak gerekiyor. Kavramı felsefe alanına Hegel taşımış, içeriğini Feurbach doldurmuş ve bunu iktisadi bir temele oturtan da Marks olmuştur. İlk yabancılaşma biçimi tek tanrı öncesi dinlerdi. İnsanın soyutlama yapabilmeye başladığı dönemi anlatır. Kadın ve erkek arasındaki işbölümü bunun ardından gelir. Aynı işbölümü, bu dönemde artık ürünün belli ellerde toplanarak özel silahlı adam müfrezelelerinin oluşumunu ve ‘devlet’ adlı yabancılaşmayı da beraberinde getirmiştir.

Bir konuya dikkat çekmek gerekiyor. Öcalan, devlet konusunda hayli yıpranmış olan anarşist etki altındadır. Proudhon ve Bakunin’in hatasını tekrarlıyor. Devlet, artık ürünün belli ellerde toplanmasının sonucudur; nedeni değil! Yakın zamanlı olarak çeşitli yerlerde ve benzer biçimde ortaya çıkmıştır. “İyi” veya “kötü” gibi ahlak felsefesi kavramlarıyla analiz etmek mümkün değildir devleti. Özel mülkiyetin biçimi değiştikçe, devletin biçimi de değişmiştir. Toplumsal mülkiyet koşullarında devlet, özsel bir nitelik değiştirir. Azınlığın çoğunluğu bastırma aracı olmaktan çıkar. Engels, “devlet olmayan devlet” diye tanımlıyor bu durumu. Yine Engels ve Lenin, bu devlet olmayan devletin “uykuya dalarak” sönmüneceğini belirtir. 20. yüzyıldaki kimi uygulamaların sorunlu olması da bu teorik çerçeveyi değiştirmez. Olağan ilişkiler zincirinde bahsedilen, olması beklenen bir durum ile emperyalist-faşist kuşatma altındaki proleter

devletin merkezileşme düzeyi de elbette farklılıklar taşımak zorundadır. Önemli olan, aşağıdan denetim kanallarının her zaman açık tutularak çalıştırılmasıdır ve fakat yeterince yapılamayan da budur. Özel mülkiyet sistemine yönelmeyen ‘üçüncü alan’cı bir devlet karşıtlığının tutarlı olması mümkün değildir. Devletten ve iktidardan kaçış, devrimden kaçış demektir.

Devam emek gerekirse, özel mülkiyet sistemleri birinden ötekine geçerken devlet cihazı yetkinleşmiş, üretim biçimleri gelişmiş, fakat insanın yabancılaşması derinleşmiştir. Bir anlamda sınıflı tarih, insanı emeğine/kendisine yabancılaştırarak “ilerlemiştir.” Buradaki “ilerleme”nin “sınırı bu kadardır. Kapitalist özel mülkiyet ise yabancılaşmanın boyutunu, hızını olağanüstü arttırmış, entelektüel ve moral bir yıkıma yol açmıştır.

Kaldı ki bu “ilerleme” de otomatik değildir. Çünkü her tarihsel durum, birbirini çeldirmeye çalışan, hepsinin kendine göre farklı çıkarları olan çok sayıdaki iradenin/vektörün çatışmasının bileşkesinden ortaya çıkar. Marksın bilimsel analizi, kapitalist özel mülkiyetin yıkımının kaçınılmaz olduğudur: “Mülksüzleştirilenler mülksüzleştirilecektir.” Tüm teorik verimi bu keşif üzerine bina edilmiştir.

Komünizme otomatik-kendiliğinden ilerleme fikri iradeyi dışalar ve Marks, bu tür anlayışların kaynağının Hıristiyan eskatolojisi olduğunu belirtir. “Genç Marksistlerin” bu tip cennet tasavvuru beklentisine kapılmalarını eleştirir. Engels de 1890’da Blach’a mektubunda bu yanlış anlamalarda kendilerinin de payı olduğunu yazar ve iradeye vurgu yapar. Kendi teorik oluşum süreçlerinde bir yandan ütopyik sosyalistlere, öte yandan Blanquistlere karşı mücadele ederlerken, bu tür yanlış anlaşılmalara doğaldı o şartlarda. Ancak Marks, ekonomik-teknolojik-toplumsal determinizm övücüsü değildir, hiç olmamıştır.

Öcalan, Leninist partiyi de reddediyor. Hatta sorunların temel nedenlerinden biri olarak tanımlıyor. Lenin, kendiliğinden bilincin sınırlarına dikkat çeker ve dışardan bilincin temel aracı olarak “parti”yi görür. Marksizm’e katkılarından biri de budur. Özü itibarıyla Leninist parti, demokratik merkezîyetçiliktir. Şartların değişmesiyle Leninist partinin güncel örgütlenme biçimlerinde değişiklikler olması başka bir şeydir, onun lanetlenerek reddedilmesi başka. Açık ki partinin yadsınması, iradenin de reddidir. Bir

aracın yanlış kullanılması, onun gereksizliğine kanıt olamaz. Tıpkı, “Keşke Nobel dinamiti bulmasaydı, çünkü insanları öldürüyor” demeyeceği gibi. Ancak eğer devrimi “gereksiz” görmeye başlamışsanız, elbette bunun mantık sonucu olarak partiyi de reddedersiniz.

Zorun kategorik reddi, devrim fikrinin yadsınmasının sonucudur. Öcalan, zorla yol alınmaz demektir. Oysa sadece PKK gerçeği bile bunun tersini söylüyor bize. 1984’teki “ilk kurşun’dan itibaren PKK hareketi, vakti gelmiş zor ihtiyacını en cömert biçimde kullandığı için kısa zamanda milyonları saran bir umut haline dönüşmüştür. Zorun bugün için gerekli olmadığını söyleyip taktik planda uygulamamak ile zorun kategorik reddi ve lanetlenmesi çok farklı iki durumdur. Bir an için Kürt devriminin her biçimiyle ezildiğini ve bu coğrafyada zorun artık devrimci sonuçlar vermediğini kabul etsek bile, bu tekil durumdan hareketle “çağ analizleri” yapmak sağlıklı bir yöntem değildir. Gerillanın Güneye çekilmesi veya dağdan indirilmesi gibi konular, Kürt hareketinin kendi politik kararlarıdır. Buradan hareketle Kürdistan’da bin bir zorlukla yürütülen gerilla mücadelesine hiçbir katkı sunmayanların, gerillanın politik kaderi üzerine insafsızca eleştiriler yapması da anlamsızdır. Bizim eleştirimiz buraya değil, ideolojik politik savrukluğun zoru lanetli ilan etmesindedir.

Lenin sonrasında Marksizm’e ciddi teorik katkıların yapılmadığı, kadın ve çevre hareketi gibi kimi kesimlerle yetersiz ilişkilendiği, enternasyonal kitle hareketine politik öznelerin eşitliği temelinde müdahalede bulunulmadığı, yeni soru ve sorunlara çoğunlukla eski yanıtlar verildiği gibi kimi olgular bulunuyor. Buradan hareketle Öcalan da “Marksizm’in krizi” olduğunu düşünenlerdendir. Marksizm’in bilgi birikiminde yetersizliklerin ortaya çıkması olağandır. Ancak önemli olan, onun tüm toplumlara ve durumlara uygulanabilen yönetsel bir anahtar olmasıdır. O, temel tezleri günbegün doğrulanan, ‘tamamlanmaya en uzak’ toplumsal kurtuluş projesidir. Artı-değer düzeneği var oldukça, Marksizm de güncelliğini koruyacaktır.

Fakat elbette ortada bir kriz vardır. Çağın sorunlarıyla yeterince ilişkililenmeyen, tekil sorunlardan hareketle örgütlenen muhalefet akımlarıyla çeşitli biçimlerde bütünleşemeyen, yoksulluğun devasa boyutlarda birikip yağma savaşlarının sürdüğü bir dönemde işçi sınıfı ve tüm

ezilenlerle güçlü bağlar kuramayan Marksist hareketler, uluslararası boyutta ideolojik ve örgütsel kriz yaşıyor. Marksizm'in devrimci yeniden üretim krizi bu boşlukta sürüyor. Marksist hareketlerin kendi hedef kitleleriyle bütünleşememiş olmaları, onları, "doğruların doğrulayıcılarından mahrum bırakıyor. Bu durum, kriz faktörlerinin en önemlisidir. TDH'yi de dolaysız etkisi altında şekillendiren, sol-sosyalist uygulamaların kendi iç kamplaşmalarında üretilen reel-politik argüman ve kavramlar da yeni bir teorik çıkış için yeterince elverişli değildir. Yeni bir dönemdeyiz, yeniden üretim krizi yeni ve elverişli kavram ve argümanlarla aşılabılır.

Marksist düşünsel sarkaç liberal savrulma ile geleneksel tutuculuk arasında gidip geldikçe, ortaya kitleleri saran ve sarsan ileri fikirlerin çıkması olası değildir. Bu fasit döngü yeni ey-

lem alanlarına doğru derinlemesine genişleyerek parçalanabilir. Günümüzde somut eylem zenginliği taşıyan iki alan bulunuyor: Ortadoğu ve Latin Amerika. Bu iki coğrafyadaki kitlesel mücadeleler ile bütünleşildiği oranda krizden çıkış dinamikleri berraklaşabilir.

Marksizm alanındaki teorik sorunlar mutlaka aşılabılır. 1991 konjonktüründe yoğun bir zihinsel karmaşa yaşayan, dağılmanın olumsuz etkisi altındaki Marksist ve Marksizan hareketler, elverişli nesnel şartlarda kısa sürede krizden çıkış dinamikleri aramaya başladılar. Halihazırda var olan sorunlar Marksizm'in "iç" meselesidir, ancak ve ancak Marksizm zemininde kalınarak aşılabılır. Öcalan'ın yaptığı gibi kötümser bir tarih okuması ve dar politik amaçlar uğruna Marksizm'e reddiye yazmakla ise asla başarılamaz.

‘Emeğin Avrupa’sı’ İçin AB’yi Reddedebilmek...

Talat Göçmen

‘AB’ye üyelik’, bir süredir Türkiye iç ve dış politikasının en önemli gündem maddelerinden biri. Özellikle 17 Aralık 2004’ten sonra egemen sınıflar için her yol AB’ye çıkıyor, her tartışma AB’de düğümleniyor dense abartı olmaz. ‘AB’ye üyelik’, kuşkusuz Türkiye için yeni bir gündem ve tartışma değil. Ancak açık ki, mazisi onyıllar öncesine uzanan bu tartışmada 17 Aralık, yeni bir dönemeç oldu. 17 Aralıkla birlikte, ‘AB’ye üyelik’, Türkiye için bir niyet beyanı olmaktan çıktı, olmakta olan bir durum olarak karşısına dikildi. Bu yüzden, siyasi yelpazenin, varlıklarını ve gelecek misyonlarını olumlu ya da olumsuz anlamda AB süreciyle doğrudan ilintili kabul eden tüm öbekleri, kendilerini yeniden tanımlama ihtiyacı hissetti. Bu çerçevede içinde sağcısından ‘sol’cusuna, liberalinden devletçisine, faşistinden ‘sosyalist’ine kadar hepsi, yeniden saf tutmak ya da en azından eski duruşunu yeniden açıklamak zorunda kaldı.

“Değişimci”liğin öncüsü liberaller, müzakere tarihini “Yeni hayat” manşetleri ile selamladılar bu yüzden. Statükocuların ele başlan ise, müzakere tarihinde ikinci Sevr’i görüp dehşete kapıldılar ve yine ‘bağımsızlık elden gidiyor’ masasına sarıldılar. Bu saflaşmanın dışında kalan Marksist Leninist komünistler ve diğer devrimci ve ilerici demokrat konumdaki antiemperyalistler ise, ısrarla AB’nin tekeli emperyalist bir

birlik olduğu gerçeğinin altını çizdiler, üyelik sürecinin emekçiler için bir umut ve çözüm olmayacağını söylediler.

Bu odaklaşma zemininde AB karşısındaki ana eğilimler şöyle şekillendi: ulusalcı yandaşlık, ulusalcı karşıtlık, antiemperyalist karşıtlık.

Bu üç tutumun dışındaki tüm irade beyanları, ister istemez nüans düzeyinde farklılıklar olarak kaldıkları ve kalacakları için, bu üç gruptan birine kolayca dahil edilebilirler.

Ulusalcı yandaşlık, “Türkiye’nin çıkarları ve demokratikleşmenin bir gereği olarak” AB’ye üyeliğini savunuyor. İçinde “sol” ve “sağ” altgruplaşmalar olsa da bu eğilim, kolay yoldan AB liginde top koşturma heveslilerinden meydana geliyor. Takım kaptanları, sermaye oligarşisi. Öyle çok zora gelme taraftarı değil ulusalcı yandaşlar, demokratikleşmenin sancılarını gözleri pek tutmuyor, ithal demokrasiye güveniyorlar. Bu nedenle “demokratikleşme” için AB’nin Türkiye’ye müsamaha göstermesini istiyor, “Hele bir AB’ye girelim, nasıl olsa değişiriz” havalarındalar.

Bu gruba dahil olan sol-liberaller, ki yazımızın asıl muhatabı da onlardır, emekçilere güven yitimi içinde olduklarından, faşizmi ehlileştirmesi için AB’ye dua ediyorlar. Bazıları, açıktan ‘Evetçi’ şeklinde bir tutum içindeyken, bazı-

ları ise o kadar bile dürüst değil. ‘Emeğin Avrupa’sı’ masalına sarılmış ‘Havet’ diyorlar. Sanki böyle bir şey mümkünmüş. Faşizmden çok çekmişler, artık bir Avrupa seyahatini hak ettiklerini düşünüyorlar. Siniktirler, güvensizdirler, iktidarsızdırlar... Güçsüzlüklerini yüzlerine vuran ve eleştiren antiemperyalistlere işte bu yüzden dış biliyor, onları tarih dışı ya da milliyetçi olmakla suçluyorlar.

Oysa milliyetçilik hastalığına tutulanlar asıl onlardır. Çokbilmiş sol-liberallerimiz, Türk emekçileri ile Kürt halkına kolay yoldan demokrasi ve rafah vaat ediyorlar. Faşizmden canlan o kadar yanmış ki, ucuz hesaplar peşinde koşuyorlar. “Bizim yapamadığımızı AB yapabilir. Bakın, üyelikten önce ile sonra ne kadar çok şey değişti” diye tutturmuşlar. Yüreklerini öyle bir umutsuzluk basmış ki, bu değişimi zorunlu hale getiren asıl gücün ezilenlerin, yani Kürt halkının ile Türk işçi ve emekçilerin mücadelesi olduğuna akıllan basamıyor. AB’nin, Bosna’da, Afganistan’da, Irak’ta ve son olarak Fildişinde yaptıklarını görmüyorlar, görmek istemiyorlar. Avrupa’nın ve dünyanın merkezine Türkiye’yi koyuyorlar. Dünyaya kendilerinden bakıyorlar. İşçi sınıfının ve ezilenlerin gelişen antiemperyalist direnişi ve enternasyonal mücadelesi hiç umurlarında değil. Ulusal çıkarlar onlar için herşeyin üstünde. Sanki dünya onlar için dönüyor. Asıl milliyetçilik bu değil de nedir? Özcesi, sol liberaller, faşizmden kurtulayım derken emperyalist yılanı sarılıyorlar.

Gelelim ulusalcı karşıtlara... Ulusalcı karşıtlar, ulusalcı yandaşlara göre daha yekpare bir grup görünümü sergiliyor. Kuşkusuz içlerinde “sağ” ve “sol” söylem sahipleri var ama Kızıl Elma ittifakında cisimleşen bu yapı, artık bir mozaikten çok bir mermeri andırıyor. Generallerden DYP ve MHP çetelerine, İP provokatörlerinden bakanlıkların(içişleri, dışişleri gibi etkin olanlar) üst düzey yönetici bürokratlarına kadar bu grubu birleştiren şey, iddia ettikleri gibi, tabii ki “vatan ve millet sevgisi” değil. Onlar; palazlandıkları bataklığa AB gibi bir devin göz koymasına ve kendi çıkarlarına göre düzenlemesine karşılar. Ekonomik ve siyasal rantlarına ortak çıkılmasını istemiyorlar. Statükonun yıkıntıları arasından Kürt halkının kolektif ulusal kimlik iradesinin boy göstermesi olasılığından dehşete kapılıyorlar. Bu yüzden, “Türkiye AB’ye girebilir ama kendi istediği koşullar altında” diye tutturuyorlar.

Üçüncü grup ise antiemperyalist karşıtlar. Bu eğilim, enternasyonalist bir tutum takınarak, tekellerin birliği ile işçi ve emekçilerin enternasyonal birliğinin, taban tabana zıt çıkarları temsil ettiğini vurguluyorlar. Tekellerin birliğinde işçi ve emekçilerin payına yoksulluk, baskı, hak gaspları ve daha fazla sömürden başka bir şey düşmeyeceğine dikkat çekiyorlar. Bunu sadece onlar değil, Avrupalı sınıf kardeşleri de eylemin diliyle söylüyor. Almanya, Hollanda, Fransa, İtalya ve İngiltere başka gelmek üzere, Avrupa işçi sınıfı ve emekçilerin neoliberal saldırganlığa karşı son dönem eylemleri bunun açık kanıtı. Bu yüzden antiemperyalist karşıtlar, bıkmadan usanmadan AB’nin emekçiler için bir umut ve çözüm olamayacağına işaret ediyorlar.

"Sol" İçindeki AB'cilere Süngü Çekmek

Yukarıda da değinmiştik, bu yazının asıl konusu “sol” içindeki AB’cilere süngü çekmek. Sol-liberaller ile onların etkisindeki sendikacıların, ‘Sosyal Avrupa’ ve ‘Emeğin Avrupası’ demagogilerini boşa çıkarmak. Bu cenah içinde yer alan “Evetçiler” ile “Havetçiler”in, Türk işçi ve emekçileriyle Kürt halkının bilincini bulandırdıklarını göstermek. Bunun için, Türk burjuvazisinin ballandıra ballandıra anlattığı AB’ye kendi gözlerimizle bakacağız. Avrupalı emekçileri dinleyeceğiz. Ama önce şu “Evetçiler”i ve “Havetçiler”in kirli çamaşırlarını yere serelim isterseniz.

Bakın ne diyor, ÖDP Genel Başkan Hayri Kozanoğlu Evrensel gazetesine verdiği 8 Şubat tarihli röportajında: “(...) emek temelli, sosyal politikalar temelli demokratik bir Avrupa olursa, biz Avrupa ile bütünleşmeyi, ulus devlete çekilmeye tercih ederiz.” “Biz AB’ye giriş kararını halkın vermesi gerektiğini (...) düşünüyoruz.” H. Kozanoğlu, ÖDP 3. Kongresi’nde benimsenen ‘Havetçi’ tutumun, 2005 Ocak’ındaki 4. Kongre’de de onaylandığını belirterek, “Avrupa’daki işçi sınıfı, özgürlük hareketleri uzun bir mücadele vermişler ve bunun sonunda önemli bir deneyim biriktirmişler. Şu anda onun parçası olmak bizim için çok önemli” şeklinde konuşuyor.

ÖDP içinde azımsanmayacak sayıda insan ve grup “Evetçi” tutumu savunsa da çoğunluk Kozanoğlu’nun da sözlerinden anlaşılacağı üzere hala ‘Havetçi’. ÖDP, Türkiye’deki ‘Havetçi’lerin açık politik temsilcisi konumunda. ÖDP, tüm Havetçiler gibi Avrupa ile bütünleşmenin

Türkiye'nin demokratikleşmesinde önemli bir adım olacağı savunuyor. Neoliberal saldırganlık ile özdeşleşen Avrupa Birliğini açıktan savunmadıkları için, "(...) emek temelli, sosyal politikalar temelli demokratik bir Avrupa olursa biz Avrupa ile bütünleşmeyi, ulus devlete çekilmeye tercih ederiz" şeklinde eğilip bükülüyorlar. "Kararı halka bırakıyoruz"un, AB sermayesi ile bütünleşmek için can atan sermaye oligarşisine düpe düz destek vermek olduğunu bilmiyorlar mı? Pekala, biliyorlar, ama işçi ve emekçiler karşısında yüzleri tutmayacağı için sol gösterip sağ vermeye çalışıyorlar.

"Kararı halka bırakarak" utançlarını gizliyorlar ama anlaşılın bu da yetmiyor, "büyük Avrupa sendikaları ve sol güçleri ile kurulacak ittifaklara" dikkat çekerek hedef şaşırtıyorlar. Avrupa emekçileri ile enternasyonalist bir mücadele birliği kurulması için AB projesi içinde yer almak gerektiğini iddia ediyorlar. Bu da yetmiyor artık diğer AB'ciler, iyice zıvanadan çıkıp, açıktan 'Evetçi' oluyorlar. Köşelerinden, "Ben bir Avrupa Birliği taraftarıyım. Oh be! Öyleyim" (1) diye seslenebiliyorlar. Yine köşelerinde faşizme bir günde 'demokratik devrim' yaptırabiliyorlar.(2) AB'ye devrim yaptırınlar tabii ki suçlarını gizleme ihtiyacı hissediyorlar. Bu yüzden saldırganlaşıyorlar. Anti-emperyalist mevzide kalmakta ısrar eden politik anlayışları "devlet kapitalizmini" savunmakla, milliyetçilikle suçlayabiliyorlar.

Nasıl mı? İşte 'Evetçiler'in yılmaz sesi Birikim dergisinden bazı seçmeler: "Korkmayalım AB'de hayat var, hem de herkese. Liberalinden ırkçısına, solcusundan komünistine, hayata tutunabilmeyi becerebilen herkesin irade koymasına açık bir yer AB" (3),

"Bir tane Avrupa yoktur. Nasıl Türkiye alabildiğine heterojen bir toplumsal ve farklı toplumsal/ siyasal tasavvurlar mücadele halindeyse, Avrupa'da da böylesi bir heterojenlik söz konusudur. AB'nin mevcut emperyalist vb. politikaları değiştirilemez tanrı buyruğu değildir ve politik mücadele konusudur. AB içindeki sol muhalefet de, Türkiye'deki emsallerine göre daha başarılı bir şekilde, bu işlerle uğraşmaktadır. Mevcut durumda AB içindeki sosyalist solun AB'nin temel politikalarını büyük ölçüde belirleyebilecek bir güçte olmaması, bu politikaları hiç etkilemediği veya etkileme/ belirleme potansiyeli taşımadığı anlamına gelmez.

(...)

AB'nin demokrasi standartlarının (ve bu meydana Türkiye'den talep ettiği reformların) nihai olarak burjuva/ liberal karakterde olması, Türkiye sosyalistlerinin bu reformlara burun kıvrmasını gerektirmez. Çünkü; 1)Bu standartlar, Avrupa'da iki yüzyıla dayanan toplumsal/ sınıfsal mücadelelerin bir ürünüdür ve bu anlamda solun kazanımlarını da yansıtırlar. 2) Türkiye sosyalist hareketinin onyıllardır uğraşmak zorunda kaldığı meselelere bakarak, bunların 'demokratik haklar' başlığı altında toplanabileceğini görürüz.

(...)

Her ne kadar kapitalistler öncülüğünde bir ekonomik çıkar birliği olarak başlamış olsa da, AB, zaman içinde çok sayıda egemen ulus-devletin (ki bunların çoğu yakın zamana kadar birbiriyle boğazlaşma halindeydi) egemenliklerinin bir kısmını devrederek, en azından potansiyel olarak bir siyasi entegrasyon sürecine dönüşmüştür". (4)

Uzunca bir alıntı ama bunlar, Birikim'in AB güzellmelerinden sadece küçük bir bölüm. AB sürecinin başından beri açık bir 'evetçi' tutum takman Birikim dergisi yazarları, artık AB'yi savunma konusunda iyiden iyiye ustalaşmışlar.

AB'yi öyle bir allayıp süslemişler ki, Biri kim ci küçük burjuva ideologların takdir etmemek mümkün değil! Kalemşorluksa, sermayenin yeminli ideologu Ertuğrul Özkök'e taş çıkartıyorlar. Demek ki insan devrim ve sosyalizmden umut kesince, pekala emperyalist canavarlar bile gözüne şirin gözükebiliyormuş.

AB Emperyalistlerin Birliğidir

Oysa bakım ne diyor Lenin, 1. Dünya Savaşı'nın o dehşet dolu günlerinde, "Kuşkusuz, kapitalistler arasında ve güçler arasında geçici olarak anlaşmalar olabilir. Bu anlamda, Avrupa kapitalistleri arasında bir anlaşma olarak, bir Birleşik Avrupa Devletleri olanağı vardır... ama ne için bir anlaşma? Yalnızca Avrupa'daki sosyalizmi ortaklaşa ezmek, sömürgelerin bugünkü bölüşülmesinde haklarının yendiğini düşünen ve son yarım yüzyılda, yaşlılıktan çürümeye başlayan geri ve monarşist Avrupa'dan çok daha büyük bir hızla güçlenen Japonya ve Amerika'ya sömürge yağmasını ortaklaşa korumak amacıyla."(5)

Yani kapitalistler arasındaki ittifakların ya da birliklerin iki temel amacı olabilir: Emekçilerin sosyalizm yürüyüşünü engellemek ya da emperyalist rakiplerine karşı sömürgelerini korumak. Tarih sahnesine AB’de bu amaçlar için çıkmadı mı? AB, 2. Dünya Savaşı’ndan yenik çıkan Avrupa emperyalistlerinin “sosyalizmi ortaklaşa ezmek” için kurdukları ‘Çelik Birliğinden türemedi mi? Avrupa Ekonomi Topluluğu’na (AET) giden yolun itici gücü bu değil miydi? AB’nin öncülü birlikler, SSCB’ye karşı ünlü Marshall doktrini çerçevesinde ABD emperyalizmi tarafından finanse edilmedi mi? Ya da ‘90’larla birlikte, ABD’nin “sömürge yağmasına” ortak olmak isteyen Almanya ile Fransa’nın güç birliğine evrilmedi mi? Ve varlık nedeni hala ABD’ye kafa tutmak değil mi? Soğuk Savaş’ın bitişiyile başlayan ve Irak işgaliyle tepe noktasına ulaşan emperyalist sistemdeki krizin nedeni bu hegemonya dalaşı değil mi?

"Emeğin Avrupa'sı" Tezinin Fikir Babası ETUC Ne Yapar?

Türkiye “sol”unun ve sendika bürokrasisinin “Emeğin Avrupa'sı” tezi, esas olarak Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC) bürokrasisinden alıntıdır. Oysa 28 ülkeden 61 ulusal konfederasyon ile farklı sektörlerden 14 Avrupa federasyonunu birleştiren ETUC, tabanını harekete geçirmek için hiçbir ciddi çaba göstermeyen, yalnızca uzmanların tepeden iş bitirmesine dayanan, son derece hantal ve bürokratik bir sendikal yapıdır. Yani Türk-İş’ten hiçbir farkı yoktur. Hatta, savunduğu sendikal anlayış kadar kuruluşu bile çok benzer. Her ikisinin de fikir babası, 1945 sonrası uygulamaya konulan Marshall planıdır, Soğuk Savaş’tır. Türk-İş gibi ETUC da, işçilerin militanlaşan mücadelesini saptırmak ve boğmak için bizzat ABD yönetimi tarafından kuruldu. Türk-İş’in CIA tarafından kurulduğu hatırlanacaktır.

ETUC, AB yapıları içinde yüksek bir kurumsal temsil gücüne sahiptir, AB Komisyonu’nun sağ koludur ve daha yaygın bir Avrupa bütünleşmesi fikrinin de en hevesli destekçilerindedir. Üyelerinin kitle gücüne dayanarak AB üzerinde baskı oluşturmaktansa, AB kuramlarında “mini-büyükelçilikler” oluşturarak lobi faaliyetleri yürütmektedir.

ETUC önderliği, AB bürokrasisinin ideolojisine bütünüyle emilmiş durumdadır. Tıpkı onun par-

tiler düzlemindeki yansıması olan Avrupa Sol Partisi(ASP) gibi. ASP, 8 milyar Euro bütçe için kapitalizmin AB Anayasasına ‘Evet’ dedi. İşte ETUC da aynen öyle, AB Komisyonu’na mali açıdan göbekten bağımlıdır. Bu yüzden, neoliberal saldırganlığa karşı seyirci konumundadır. ETUC’a ne yapacağını, hatta ne düşüneceğini dikte eden, AB Komisyonunun ta kendisidir. Bu onların diline bile yansımıştır. Onlar için emeğin, yani Marksizm’in ve sosyalizmin dili artık çağdışıdır. Esneklikle iş güvencesini, özelleştirme ile sosyal hakları aynı metin ve cümlelerde pekala birleştirebiliyorlar. Oysa aralarında, sömürü ilişkisinin tarafları kadar uzlaşmaz bir karşıtlık var. İki dünyanın, iki uzlaşmaz sınıfın dilleri nasıl aynı olabilir? Demek ki, farklı dünyalardan olma durumu çoktan ortadan kalkmış, birileri çoktan sermayenin safına transfer olmuşlar!

AB Anayasasına yaklaşım, ETUC’un hangi safta yer aldığı çok güzel bir örneği aslında. Anayasanın “Birlik’in Tanımı ve Amaçları” başlığı altındaki 3. maddede şöyle bir ifade yer alıyor: “Birlik, tam istihdam ve toplumsal ilerleme hedefine sahip rekabet gücü yüksek bir sosyal piyasa ekonomisi, dengeli ekonomik büyümeye dayanan, sürdürülebilir şekilde Avrupa’nın kalkınması için çalışır.” Buradaki can alıcı nokta, “rekabet gücü yüksek bir sosyal piyasa ekonomisi” ifadesidir ama nedense, sol-liberallerimiz bu bölümü genelde yok sayarlar, alıntılarını yapmazlar. Gözlerinden kaçmıştır belki ama o kadar da masum olduklarını düşünmek gerçekten saflık olurdu.

“Rekabet gücü yüksek” ifadesi, AB projesinin özü ve ruhudur. ‘Emeğin Avrupa'sı’ iddiasının antitezidir. Rekabet gücünü yükseltmek, maliyetleri düşürmektir. Maliyeti düşürmek ise işçilik maliyetlerini düşürmektir. Yani, daha fazla sömürü, daha fazla güvencesizleştirmedir. Bu kadar açık! Avrupa’da olmakta olan da zaten bu değil mi? Almanya’daki Ajanda 2010 ve Hartz 4 adlı neoliberal saldırı programı, Fransa’daki 35 saatlik işgününü 40 saate çıkararak düzenleme, İngiltere’deki mezarda emeklilik yasası, bu değilse nedir?

Ama en ilginç ve sol-liberallerimizin en zor açıkladıkları şey, ETUC’un emeğin serbest dolaşımı konusundaki politikası olsa gerek. Çünkü ETUC, yeni üye ülkelerin emekçilerinin serbest dolaşım hakkına uzun vadeli kısıtlamalar getirilmesini savunuyor. Yani, metaların, sermaye-

nin serbest dolaşımını benimseyen ve savunan ETUC, bu hakkı sınıf kardeşlerine çok görüyor. Bunun neresi enternasyonalizm? Bu, düpedüz milliyetçilik değil mi? Sınıfı kim bölüyor; biz mi, fikir babanız ETUC mu?

“Sosyal Avrupa” ve “Emeğin Avrupa’sı” tezlerinin mimarı, gerek içinde önemli bir yer tuttuğu Ekonomik ve Sosyal Komite düzeyinde, gerekse konfederasyon ve bağlı sendikaları düzeyindeki lobicilik çalışmaları ile emeğin serbest dolaşım hakkı üzerine kısıtlamalar konulması için bastırıyor. Bizimkiler ise enternasyonalizm adına AB’ye işaret ediyor. Ne traji-komik bir durum! Bu işte bir gariplik yok mu?

Bizce yok! Ezilenlere ve onların değiştirme gücüne güvenini yitirenler, tabii ki, ayrıcalıklarını savunmak için her yol mubahtır diyecekler. Köksüzleşecekler, işçi sınıfına ve emekçilere ihanet edeceklerdir. Düpedüz milliyetçilik yapacaklardır.

AB "Cenneti"nde Bir Cehennem: Doğu Avrupa

“Doğu Avrupa ülkeleri, bugün tam yarı-çevre ülkelerine ait özellikleri geliştirmektedirler: İkili ekonomik yapılar ve güvencesiz büyüme perspektifleri. Doğrudan yabancı yatırımlar altında, ekonomilerinin bir bölümü gelişti ve ulus-üstü birikim rejimi ile birleşti... Modernleşme adacıkları çöküntü bölgeleri, sektörleri ve toplumsal grupları ile iç içe geçti. Üstelik bu ülkelerin AB ile olan büyüme uçurumu ‘90’lı yıllarda katlanarak arttı. ... Finans, iletişim ve hizmet sektörlerinde yabancı sermaye egemenliği olağanüstü boyutlara tırmandı; avantajlı oldukları sektörlerde gerilediler. Hizmetler sektörü büyürken, meta zincirlerinde üretilenler yalnızca montaj hattının ikinci sınıf parçaları haline geldi. Sendikaların, sol partilerin, emeğin pazarlık gücü olağanüstü düştü. Sendikalaşma oranları dramatik biçimde azalırken, yepyeni sendikasız sektörler ortaya çıktı. İşsizlik, toplumsal kutuplaşma ve toplumların kendi içinde uçurumlar yaratan yeniden yapılanma zorlamaları, milliyetçi ve yabancı düşmanı güçlerin tabanını genişletti.” (6)

Bu ifadenin rakamlar dilindeki ifadesi şu: 2002 yılında doğudaki ortalama işsizlik batının iki katı (yüzde 11.7 ve yüzde 6.7) iken, çalışma saatleri daha uzun (43 saate karşı 37.7 saat) ve

ücretler çok daha düşüktür (ortalama 394 euro aylık ücrete karşılık, ortalama ayda 1930 euro). Bu ülkelerdeki işçilerin 2011 yılına kadar diğer AB ülkelerinde serbest dolaşım hakları bulunmamaktadır ve 1990’larda yüzde 51 olan sendika üyeliği 2002’de yüzde 26’ya düşmüştür. Üstelik bu ülkelerle çekirdek AB üyeleri arasındaki gelişmişlik farkı da azalmamakta, tersine derinleşmektedir: Her yıl yüzde 4 büyüseler bile AB’yi yakalamak için Slovakya’ya 40, Polonya’ya 60 yıl gerekmektedir. (7)

İşte AB’nin, toplumsal refah ve demokrasi ihraç ettiği Doğu Avrupa gerçeği. Bu emperyalist birlik, 2004 Mayıs’ında AB’ye kabul edilen 10 eski Doğu Avrupa ülkesinde işçilerin yaşam ve çalışma koşullarında büyük bir yıkım getirmiştir. ‘Emeğin Avrupa’sı’, gerçek yüzünü göstermiştir. Diğer adıyla ‘Sosyal Avrupa’, tatlı bir rüya olmaktan çıkmış, bir kâbus olarak Doğu Avrupalı işçi ve emekçilerin üzerine çökmüştür. Refah ve demokrasi beklentisi, büyük bir hüsrarla sonuçlanmıştır. AB “cennet”ine üye olmayı bekleyen Doğu Avrupa, ola ola AB’nin ucuz işgücü cenneti olabilmıştır. Bu da cehennemin ta kendisidir zaten.

Ülkelere Daha Yakından Bakalım:

Macaristan

AB ile bütünleşme sürecinde, “dünyanın en dinamik 10 ekonomik bölgesinden birisi” ilan edilen ve elektronik alanındaki yoğun yatırımlar nedeniyle “General Electric ülkesi” adı verilen Macaristan, bu süreçte Mannesmann, Philips, IBM, Kenwood, Samsung, Siemens gibi birçok uluslararası tekelin öncelikli yatırım bölgesi haline geldi. Ancak bu Macaristan işçisine mevsimlik işçi kiralama, sıkça işten çıkarmalar yoluyla kıdem düşürme, güvencesiz ve asgari ücrette çalışma olarak geri döndü. Doğu Avrupa’nın bu en büyük elektronik ihracatçısında, artık yarı vasıflı, çoğunlukla kadın işgücünün güvencesiz koşullar altında çalıştırıldığı bir istihdam rejimi var.

Slovakya

Slovakya’da da durum çok farklı değil. 2002 yılında dünyanın 17. otomobil ihracatçısı haline gelen Slovakya da işçiler, VW, Peugeot, Honda ve Hyundai gibi büyük tekellerin ve bunların yan sanayilerinin ucuz işgücü haline geldiler. Bu dev

şirketler, Slovakya’da halk demokrasilerinin mirası ucuz, esnek, vasıflı işgücü buldular. Üretim bölgesi de Avrupa pazarlarına yakın olunca değmeyin bu kan emicilerin keyfine: 2001’de Slovak VW işçisine ödenen ücret, Almanya’dakinin beşte biri; Almanya’da çalışma haftada 28.8 saatken, Slovakya’da 35.7 saat. Hem bu koşullarda çalışmak da o kadar kolay değil: İşçiler, kalıcı istihdama geçmek için, önce 1 yıl bir taşeron şirket tarafından sözleşmeyle kiralanmayı kabul etmek zorundalar. Slovakya hükümeti, ayrıca daha da Avrupalılaşabilmek(1) için, 2004’de işgücünü tamamen esnekleştiren bir iş yasası çıkarttı, emeklilik yaşını 62’ye yükseltti. Ülkedeki işsizlik oranı yüzde 20’lere merdiven dayadı. Yani Slovakya’ya AB bereketi yağdı!

Polonya

Polonya’da ise işçiler, yüzde 18’lere ulaşan işsizliği “kutlamak” için sokaklara çıktıklarında, polis saldırsına maruz kalınca, “sevinçlerini”, molotof kokteylleri ile Ekonomi Bakanlığını basarak gösterdiler. Anlıyacağımız, Polonya’da da durum, Macaristan ve Slovakya’dan pek farklı değil. Bir zamanlar Avrupa’nın en büyük 2. kömür üreticisi olan Polonya’da, AB’nin madencilik, çelik ve tarım sektörlerini “aşın kapasite” gerekçesiyle tasfiye etmesi üzerine işsizlik kol geziyor. Tasfiye edilen madencilik bölgesi Silezya’daki işsizlik oranı yüzde 36’ya ulaşıyor. AB’ye üyelik sürecinde Polonya’nın, halk demokrasisi döneminden kalan ağır sanayi yatırımları hizmet dışı bırakıldı, onun yerine inşaat malzemeleri, otomobil montajı, gıda işleme, mobilya ve enformasyon teknolojileri yaygınlaştırıldı. Polonya, montaj ve ucuz emeğe dayanan sanayi yatırımları ile doldu taşı.

Doğu Almanya

Sol liberal aklıevveller, pekala “Siz de ne kadar sabırsızsınız” diyebilir, bu yüzden on yılı aşkındır Batı Almanya’nın ‘şefkatli kolları altında korunan’ Doğu Almanya’ya bakmakta fayda var. Doğu Almanya, Doğu Avrupa’daki sefalet için SSCB’yi ve onun hegemonyası altındaki ülkeleri günah keçisi ilan etmek isteyenlere de iyi bir cevap. Doğu Almanya ile Batı Almanya’nın balayları çoktan bitti. Doğu Almanya, tam 15 yıldır, AB “medeniyeti”nin koçbaşlarından Batı Almanya ile evli. Bu yüzden Doğu Almanya örneği karşısında SSCB’yi suçlama komikliğine düşmezler herhalde!

Dünyanın en zengin ülkelerinden biri olan Almanya’da toplumun %13.5’i yoksulluk sınırının altında yaşıyor. 1.2 milyon çocuk yoksul. Ve belki en çarpıcısı; Ocak ayı itibarıyla Almanya’da resmi işsizlik 5.5 milyonu aştı. Yani, tam tamına yüzde 12. Ki bu sadece buzdağının görünen kısmı. Gerçekte bu rakamın çok daha fazla olduğu söyleniyor. Ama bu rakamlar bile çok şey anlatıyor. Berlin Duvarı’nın üzerinde yeller esiyor artık ama Pazartesi yürüyüşçüleri yine görevlerinin başında. Duvarı yıkanlar, şimdi kapitalizme karşı çekiç sallıyorlar. Kat edilen mesafesi, yaşanan bilinç dönüşümüne işaret ettiği için Alman burjuvazisi bu isimden hiç memnun değil. Ama onların memnun olmaması neyi değiştiriyor ki?

İşte, Doğu Almanya’daki korkunç yıkım tablosu: Bir zamanlar sosyalist kampın en sanayileşmiş ülkesi olan Doğu Almanya’nın bütün tekstil, deri, konfeksiyon, optik ve elektronik fabrikaları kapatılmış, İnterflug havayolları, Pentagon fotoğraf makineleri, Trabant ve Wartburg araba fabrikaları gibi devasa şirketler dağıtılmıştır. Bu acımasız özelleştirme sonucunda Doğu Almanya sanayisizleştirilmiş ve kapitalizmle birlikte bütün sorunlarının çözüleceğini sanan kitleler, 1994 itibarıyla işçilerin yüzde 77’sinin işlerini kaybettiklerini ümitsizlikle görmüşlerdir. Yani, Doğu Almanlar kısa sürede “kendi ülkelerinde yaşayan yabancılar” konumuna düşürülmüşler. 40 yılda oluşturdukları her şey değersizleşmiş, iki Alman devletinin “birleşmesini” beklerken, gerçekte olan Batının Doğu’yu yutması olmuştur.

Avrupalı emekçilerin gözüyle AB’nin verili tablosu işte bu. Tablo bu kadar vahim. Sadece AB’ye yeni katılan ülkeler ya da Almanya için değil, tüm Avrupa için benzer bir durum söz konusu. Ve durum git gide de kötüleşiyor.

Türkiye gibi ülkelerle kıyasla AB için hala bir yüksek yaşam standardından söz edilebilse de, bu durum geçicidir. Çünkü Avrupalı kapitalistler, dünyanın geri kalan ülkelerindeki emekçilerin sömürsü üzerinden sağladıkları birikimi artık işçi ve emekçilerle paylaşmak istemiyor, böyle bir zorunluluk hissetmiyor. SSCB’nin yıkıldığı ve militan bir sınıf hareketinin olmadığı koşullar altında neden böyle bir diyet borcu ödesin ki? Onlar her zaman çok rasyonel ve pragmatik. ‘90’larla birlikte meydanı boş buldular ve daha fazla kar için saldırıya geçtiler. Av-

rupalı işçi ve emekçilerin, çalışma koşulları, ücretler, sendikal ve sosyal haklar gibi tarihsel kazanımlarını şimdi bir bir gasp ediyorlar.

Sermayenin Bir Yüzü IMF İse Diğeri De AB'dir

Son olarak, AB'ye bir de Türk ve Kürt emekçilerin gözüyle bir bakalım. Kürt halkının kolektif ulusal varlığının reddi ve devrimci tutsaklara dönük F tipi işkence bile "demokrasi" havarilerinin 'Havet'lerini ağızlarına tıkmaya yeterli. Bu yüzden, IMF'nin arkasına gizlenmek istenen AB'nin emek düşmanı yüzünü deşifre etmek daha önemli. Soru şu: AB'nin Katılım Öncesi Ekonomik Programı, ABD ile özdeşleştirdiğimiz IMF'nin stand-by'ından çok mu farklı? Ya da neden IMF başkanının geleneksel olarak bir Avrupalı olduğu unutturulmak isteniyor halka?

Neoliberal yıkım politikalarının bir ayağı ABD emperyalizmi ise diğeri de AB emperyalizmidir. Sermayenin bir yüzü IMF ise diğeri de AB'dir. Bu çok açık. Şu ana kadar Türk ve Kürt işçi ve emekçiler hep karşılarında IMF'yi gördükleri için asıl düşmanları olarak onu bellediler. Ancak AB'yi de en az IMF kadar yakından tanıyacaklar bundan böyle.

Çünkü AB'nin bir yüzü Kopenhag kriterleri ise diğeri yüzü de Maastricht kriterleridir. AB Komisyonu'nun Maastricht kriterlerini esas alarak hazırladığı ve 6 Ekim'de açıkladığı "ilerleme Raporu", IMF'nin acı ilaç reçetelerine benzer "tafsiye"lerle doludur. 182 sayfalık ilerleme Raporu'nun sadece ilk 57 sayfasını, aşına olduğumuz Kopenhag kriterleri oluşturmaktadır. Rapor'un geri kalan uzunca bölümü ise, Maastricht kriterleri olarak bilinen ekonomik düzenlemelere ayrılmıştır. Bu belgede AB'nin gerçek yüzünü görebilmek mümkündür: "Devlet, özelleştirilmeye hız vermeli. Yabancı yatırımcıların önündeki engeller kaldırılmalı."

Ne demek bu? SEKA bir an önce kapatılmalı. TÜPRAŞ, THY, ERDEMİR vb. birçok yer bir an önce özelleştirilmeli. 4857 Sayılı kölelik yasası, Meclis'te onaylanmalı. Böylece esnek ve güvencesiz çalışma yasalastırılmak. Sendikal örgütlülükler dağıtılmalı ya da 'Çağdaş Sendikacılık' normlarına göre yapılandırılmalıdır. Tarım yeniden yapılandırılmalıdır. Sadece AB için değil, işbirlikçi teknelci burjuvazi için de,

yüzde 30'luk tarımsal nüfus kabul edilmez bir durumdur. Türkiye'deki kırsal nüfusun AB düzeyine çekilmesi için, sayıları 5-6 milyonu bulan üretici köylü bir an önce topraksızlaştırılmadır. Özcesi sermayenin önündeki tüm engeller kaldırılmalıdır. İşte AB'nin istekleri! Emegin Avrupa'sı bunun neresinde?

Sovyet devriminin, iki emperyalist dünya savaşının ve Avrupa emekçilerinin militan mücadelesinin bir bileşkesi olan "Sosyal Avrupa" artık tarihe karışıyor. AB'ye emekçilerin gözüyle bakmak, bu gerçeği görmek için yeterli. Ama anlaşılan bazıları, dünyaya, Avrupa'ya ve Türkiye'ye emperyalizmin 'küresel' mercekli gözlüğünden bakmakta kararlı. Bu nedenle, emperyalistler, onlara önünde durulamaz kadri mutlak güçler olarak görünüyor. Devrim, bir gerçeklik olarak çoktan gündemlerinden çıktığı için de, 'Sosyal Avrupa' ya da 'Emegin Avrupa'sı' hayaletlerinin peşine düşebiliyorlar.

Gerçekler dünyasında hayalet arayanların, yaşayan bir 'Emegin Avrupa'sı' için önce AB'yi reddedebilmeleri bir zorunluluk.

Dipnotlar

- 1) Rıdvan Akar, AB ilerleme Raporu'nun açıklanmasından sonra Birgün'deki köşesinde
- 2) Melih Pekdemir, AB ilerleme Raporu'nun açıklanmasından sonra Birgün'deki köşesinde
- 3) Birikim dergisinin "Avrupa Birliği: sol ve sağ?" başlıklı 190. sayısında yer alan; Mesut Yeğen'in "AB'de hayat var mı?" yazısı
- 4) Aynı dergide yer alan Murat Peker'in, "Türkiye solunda AB tasavvurları: 'Küçük olsun benim olsun mu?'" başlıklı yazısı
- 5) Lenin, Marks Engels Marksizm
- 6) Dorothee Bohle, The ties that bind the new Europe: Neoliberal restructuring and transnational actors in deepening and widening European Union ("Yeni Avrupa'yı bağlayan bağlar: Neoliberal yeniden yapılanma ve Avrupa Birliğinin derinleşmesi ve genişlemesindeki ulus ötesi aktörler"), Genişleme ve Avrupa yönetişimi atölye çalışması sunuşu.
- 7) "Sosyal Avrupa" ithal edilemez Avrupa deneyimi Çiğdem Çıdamlı

Savaşın İkinci Yılında Uluslararası Dayanışma

Irak'ta direnenler, bütün insanlığa şu çağrıyla yaşıyorlardı:

“Savaşa ve yaptırımlara karşı dünya çapında bir cephe oluşturmanızı rica ediyoruz. Bilgili ve tecrübeli olanlar tarafından yönlendirilen bir cephe. Reform ve düzen getiren bir cephe. Mevcut yozlaşmış kurumların yerini alacak yeni kurumlar” (14 Aralık 2004 tarihli açıklamadan).

19 Mart'ta AB'nin başkenti sayılan Brüksel'de ve başka birçok merkezde savaşa ve neoliberal saldırılara karşı gösteriler düzenlendi. Birçok Avrupa ülkesinden özellikle sendika üyeleri, Avrupa Sendikalar Birliğinin çağrısına uyarak “daha çok ve daha iyi işyeri için” ve “sosyal bir Avrupa” için yürüdüler.

Brüksel yürüyüşü çağrısını sendikalar, barış inisiyatifleri, Attac gibi örgütlerden oluşan oldukça geniş bir ittifak yaptı.

Bu örgütlerin bir kısmı kendilerini sosyal demokrat olarak tanımlıyorlar, diğerleri de bin bir türlü ipele sosyal demokrasiye bağlı. Örneğin IG Metall ve Ver.di gibi sendikaların önderlikleri Alman hükümetiyle işbirliği içindeler. Bunların, işgale bir şekilde katılan hükümetlerini protesto etmelerini beklemek bir hayaldir. Yapılan çağrı da bunu gösteriyor.

Katılımcıların sayısının 50 bin ila 200 bin arasında olduğu söyleniyor. 200 bin de olsa bu sayı, Avrupa çapında yapılan bir çağrı için başlı

başına bir başarısızlıktır. Attac ve benzeri örgütler, kendilerini “sosyal hareket” olarak tanımlayanlar, Brüksel çağrılarında söz birliği etmişçesine ASF'nin Londra'da aldığı karara atıfta bulunuyorlar ve 19 Mart'ta Brüksel'de merkezi gösteri düzenleme kararı alındığı için buradayız demek istiyorlar. Alınan karara yapılan bu atıf, savaş karşıtlığıyla pek ilişkimiz yok demenin utangaç bir kabulüdür.

Brüksel yürüyüşü, aslında, Irak savaşa karşı, işgale karşı dünya çapında protestonun bir parçası olarak düşünülmüştü. Ekim 2004'te 3. ASF sürecinde böyle bir karar alınmıştı. Ne var ki, ASF'de söz sahibi örgütler; pasifistler ve reformistler, sosyal demokrasinin kuyruğuna takılmışlar ve sendikaların görüşleri doğrultusunda hareket etmişlerdir. Bu unsurlar, Brüksel gösterisini, davet ettikleri sendika bürokratlarına teslim etmişler ve onlar da gösteriyi pasifizm ve reformizmin propagandası için istedikleri gibi kullanmışlardır.

Düzenin sınırlarını zorlamaya yönelik hiçbir talebi dile getirmeyen bu unsurlar, başta da Avrupa Sendikalar Birliği, Brüksel'de, Irak savaşını, emperyalist işgali, tek kelimeyle de olsa anmadılar. AB üyesi ülkelerden devlet ve hükümet başkanlarının zirvesini (22-23 Mart Brüksel) etkilemeyi esas amaç olarak gördüler.

Avrupa Sosyal Forumunda (ASF) söz sahibi olan reformist ve pasifist güçler, Savaş Karşıtı

Hareketin önemli bir bölümünü etkisizleştirmeyi başardılar ve Irak savaşının ikinci yıl dönümünde antiemperyalist mücadelenin görkemli gösterilere dönüşmesini engellediler.

ASF’de söz sahibi olan pasifist ve reformist güçler, antiemperyalist mücadeleyi defterlerinden sildiklerini, emperyalist savaş tehdidinde, emperyalist işgale karşı mücadeleyi Avrupa merkezi dışında gördüklerini 25-27 Şubat’ta Atina’da yapılan ASF toplantısında da ifade etmişlerdi: “En güçlü eylemler İstanbul, Atina, Roma ve Londra’da bekleniyor.” Gerçekten de, ne derece güçlü olduğundan bağımsız olarak, Avrupa’da savaş karşıtı gösteriler bu merkezlerde gerçekleştirildi.

Bu güçlerin Londra’da ASF çerçevesinde, 19 Mart’ta Brüksel’de “neoliberal Avrupa’ya karşı gösteri kararının yanına “savaşa karşı” olmayı da eklemeleri, meselenin özünde hiçbir şey değiştirmiyor. Çünkü bunların hiç birisi, üyelerine ve etkiledikleri çevrelere, Brüksel’e gelemyorsanız, şu veya bu şehirlerde düzenlenen Irak savaşını protesto eylemlerine katılın çağrısı yapmamıştır.

Buna rağmen dünyanın çeşitli ülkelerinde düzenlenen savaş karşıtı eylemlere yüz binlerce insan katılmıştır. Londra’da 150 bin, Roma’da 100 bin insan savaşın ikinci yılında işgali protesto etmek için sokağı seçmiştir. ABD’nin bütün federal devletlerinde savaş karşıtı gösteriler düzenlenmiştir. Bunun ötesinde İstanbul, Stockholm, Barselona, Montreal gibi merkezlerde de binlerce insan savaş protestosunu etti.

İki senelik sürece; savaş tehdidinde karşı dünya çapında milyonlarca insanın katıldığı 15 Şubat 2003’ten bugüne kadar geçen döneme savaş karşıtlığı, antiemperyalist mücadele ve Irak’ın işgaline karşı mücadele açısından bakarsak, emperyalist savaş, antiemperyalist mücadele ve Irak’ta işgale karşı tavır konusunda Avrupa merkezli bir vurdu duymazlığın, evet belli bir antipatinin örgütlü olarak geliştirildiğini görürüz. Bunu örgütleyen ASF önderliğidir. “Sosyal devlet”e geri dönüş mücadelesini bayraklarına yazan ve bunu da “başka bir dünya olasıdır” ile sloganlaştıran bu reformist ve pasifist unsurların “her türlü zor kullanımına” karşıyız söylemini, fiili zor kullanma dönemiyle sınırlandırmaları şaşırtıcı değildir. Bu unsurlar açısından önemli olan, ne işgaldir ve ne de işgale karşı mücadeledir. Onlar için önemli olan, işgalin de “sosyal devlet” çerçevesinde gerçekleştirilmesidir.

Batının burjuva medyası, Batı dünyasını Irak savaşı ve direnişi konusunda istenildiği gibi yönlendiriyor ve bu direnişi, terörizm olarak damgalıyor. Grev, gösteri gibi başkaca eylemlerin, protestoların olduğunun ve ülkenin kurtuluşu için programatik açıklamaların dünya kamuoyu tarafından duyulmaması için elinden geleni yapmaya devam ediyor bu burjuva medya. Gerçekleri iletme yerine, sadece ve sadece, sivillerin katledilmesinden, kaçırmalardan, “terörist” eylemlerden, patlayan bombalardan bahsediyor.

Burjuva medya, Avrupa eksenli savaş karşıtlığının bir yol ayrımına sürüklenmesinde önemli bir rol oynadı. Olası savaşı protesto için 15 Şubat 2003’te sokakları dolduran milyonlar düşünmeye başladılar: Irak’ın bağımsızlığını hangi güçler elde edebilirler? Herkes desteklenmez, “demokratik ve sivil yönleri” olanlar desteklenmelidir. Oysa Irak, direnişi Batı kamuoyundan; Batının barış severlerinden ve savaş karşıtlarından Irak’taki şu veya bu hareketi desteklemelerini değil, eylemleriyle emperyalist merkezlerde baskı oluşturmalarını ve böylece işgalcilerin Irak’ı terk etme sürecine katkıda bulunmalarını talep etmektedir. ASF, aldığı kararla bu isteği bile çok görmüştür.

Bu pasifist ve reformistler; bu direnişe sırt çeviren ASF önderliği, ‘Irak halkı, silahlı direnişi desteklemiyor; Irak’ta silahlı direniş “Saddamcılar, İslamcı fanatikler” ve “yabancı teröristler” tarafından yürütülüyor’ demeye başladılar. Bu nedenle savaş karşıtı hareketin bir kısmı, emperyalist işgale karşı sürdürülen silahlı direnişi ilerici bir mücadele, antiemperyalist bir mücadele olarak tanımıyor.

Bu reformist ve pasifistler, Irak savaşını protesto etmenin, işgalin karşısında yer almanın “Saddamcılar”dan, “İslamcı fanatikler”den ve “yabancı teröristler”den ibaret gördükleri Irak direnişini tanımak anlamına geleceğinden, onun meşruluğunu kabul etmek anlamına geleceğinden hareketle, işgale karşı Irak halkıyla dayanışmadan uzak durmuşlardır.

Bu reformistlerin ruhu, E. Bernstein’in ruhudur. Revizyonizmin ve reformizmin babası Bernstein, daha yüz yıl önce şöyle diyordu: “İlerleyen kapitalist medeniyete karşı vahşilere ve barbarlara mücadelelerinde yardımcı olmak romantizmdir.” “Güçlü ırkların yaygınlaşması”, ileriye doğru gelişmenin bir sorunudur. “Kültür düşmanı” ve “kültür yeteneği olmayan” halkların “kül-

türe karşı ayaklandığı” yerde işçi hareketi onlara karşı mücadele etmek zorundadır.

Bernstein’in torunları Irak halkının emperyalist işgale karşı direnişini “Saddamcılık”, “fanatik İslamcılık”, “teröristlik” olarak, yani “barbarlık” ve “kültür düşmanlığı” olarak görüyorlar. Ve bundan dolayı da Avrupa’daki “sosyal hareketleri” yönlendirerek Irak direnişinden uzak tutmaya çalışıyorlar.

Ve nihayet, 3. ASF döneminde yapılan “neye karşı mücadeleye öncelik verelim” tartışması, savaşın ikinci yıl dönümü düşünülerek önceden planlanmış bir tartışmaydı: Bu tartışmayla neoliberal saldırılarla, işsizlik, sosyal hakların tırpanlanması vb. sorunlarla boğuşan Avrupa merkezli emekçi yığınlara alternatif sunulmuştur: Ya bu saldırılara karşı mücadeleyi esas alırız, ya da savaşı ve işgali protesto ederek “Saddamcılar”ı, “İslamcı fanatikler”i ve “yabancı teröristler”i destekleriz. Böylece neoliberal saldırılar ve emperyalist tehdit, savaş ve işgal arasındaki diyalektik bağı yapay olarak kopartılmış ve emekçi yığınlar, istenildiği gibi yönlendirilmiştir.

Bazı AB ülkelerinin, başta da Almanya ve Fransa’nın Irak savaşıma karşı olmaları, sadece bir demagojidir. Bu ülkeler, görünüşte bu savaşa karşıydılar. Nitekim şimdi işgale bir şekilde destek veriyorlar. Örneğin Afganistan’ın işgaline katılarak ABD’nin yükünü hafifletiyorlar, Irak’ta protektorat rejiminin kolluk güçlerini eğitiyorlar. Onların bu savaşa karşı gözükmelerinin nedeni, ABD’nin bu ülkeyi işgal etmesinden, boyunduruk altına almasından dolayı değil, bu işgalle kendi çıkarlarının ABD tarafından hiçe sayılmasından dolayıdır. Bu gerçeklik karşısında sosyal demokrasinin yanında yer alan pasifist ve reformist güçlerin, örneğin ASF’de söz sahibi olan Attac’çıların sosyal demokrasi-den farklı düşüneceğini ve hareket edeceğini düşünmek abes olmaz mı?

Diğer taraftan, savaş karşıtı hareketin, yığınları harekete geçirmek için gelişmiş bir uluslararası koordinasyon gücüne sahip olmasına rağmen, bu hareket, şimdiye kadar, süreklilik arz eden bir örgütlenmeden yoksun kalmıştır. Bunun nedeni, hareketin bir araya getirdiği akımların ve çevrelerin oldukça farklı siyasal yapıları olmasıdır. Başka koşullarda bir araya gelebilecek olanlar ve tarihsel gelişmenin de gösterdiği gibi bir araya gelmemiş olanlar, bu harekette fiilen bir araya geldiler. Oluşumundan buyana

gelişmeler, hareket içinde farklı güçlerin bir araya gelmelerinden kaynaklanan çelişkilerin giderek daha çok belirginleştiğini göstermektedir. Hareketin başına çöreklenmiş olan reformist ve pasifist güçler, “medenî dünya’nın müdahaleciliğiyle uyumluluk içinde olmaya özen gösteriyorlar. Bu anlamda enternasyonal kitle hareketinin her türlü radikalleşmesine ve mevcut sisteme yönelmesine oldukça karşılar. Aynı gelişmeyi, ayrışmayı, “sosyal hareket”in sendika cephesinde de görüyoruz. Yine reformist ve pasifistler tarafından savunulan “sosyal ortaklık” anlayışı ön plana çıkartılmakta ve Avrupa’da gelişen işçi hareketinin sistemi sorgulayan bir gelişme seyrine girmesinin önü alınmaya çalışılmaktadır.

Neoliberal saldırıları, kapitalist sistemin “aşırılıkları’na indirgeyen ve bunun sorumlusu olarak da belli örgütleri (IMF, DB, DTÖ) gören bu unsurlar, enternasyonal kitle hareketinin Avrupa kanadını sistem içinde tutmaya çalışıyor. Kendilerine göre haklılar! Çünkü son bir-iki yıla baktığımızda İtalya, Fransa, İngiltere, İspanya gibi ülkelerde yüz binlerin sokakta olduğunu görürüz. Öyle ki, kitlesel eylemlerin diğer ülkelerle karşılaştırıldığında görece gecikmeli geliştiği Almanya’da bile son iki yılda yüz binler sokaktaydı. Şu veya bu ülkede bu hareketi aşan kendiliğindenci mücadeleler, yığınları zapt etmenin kolay olmayacağını göstermektedir. Böyle bir durumda yığınları işgale karşı mücadeleye çağırarak, onları emperyalizme karşı örgütlemenin bir biçimi ve adımı olacaktır. Böylesi kitle gösterilerinde yığınlar, I. ASF döneminde görüldüğü gibi, radikalleşebilirler. Önünün alınması gereken, tam da bu olası gelişmedir. ASF’nin ve onun esas taşıyıcısı olan Fransa ve Almanya’da Attac’m aslı görevi budur. Ne de olsa her iki ülkedeki Attac üyeleri arasında hükümet ve muhalefet partilerinden tanınmış milletvekilleri, senatörler, başkaca politikacılar var. Bunun ötesinde Fransa Attac’ın önderlerinden Ignacio Ramonet’un, yığınları sokağa çıkartmama, onları avutma çağrısı bilinen bir çağrıdır.

Onlar açısından yapılması gereken, sistemden umudunu kesmiş olan emekçi yığınları yeniden sisteme bağlamak için umut dağıtmaktır. ASF tam da bunu yapıyor.

“Başka bir dünya mümkündür”den neyi anladıklarını en son olarak Brüksel’de bir kez daha gösterdiler.

Brüksel yürüyüşü için yaptıkları çağrı, ‘işgal bir gerçekliktir, ikinci yıl dönümünde onu protesto etmeyelim. Irak’ta direniş bir gerçekliktir. Bu direnişten uzak duralım. Ama “sosyal bir Avrupa” için mücadele edelim’ mesajını veriyor (“Barışçıl, sosyal, ekolojik ve demokratik Avrupa için yürüyoruz”). Demek ki, “başka bir dünya mümkündür”den, “sosyal bir Avrupa” mümkündürü anlıyorlar. Yani hayal!

Yığınları hayal peşinde koşmak için seferber ediyorlar. Çünkü emperyalist bir ittifak, kapitalist bir entegrasyon olan AB, sosyal olamaz, “sosyal Avrupa’yı gerçekleştirmez. AB’nin böyle bir niyeti olsa, neoliberal saldırıları uygulamaz.

Avrupa’da ASF’nin ve “sosyal hareketler”in boyunu aşan yeni bir hareket geliyor: Avrupa işçi hareketi. Yok olduğu sanılan, düzene entegre olduğu sanılan dev uyanıyor. Özellikle İtalya, Fransa ve Almanya gibi emperyalist ülkelerde, AB’nin bu önde gelen ülkelerinde, diğer sosyal

tabakaların yanı sıra yüz binlerce işçinin neoliberal saldırılara karşı hak arayışı, grevi etkili bir direniş biçimi olarak seçmesi ve dönem dönem de mevcut sendikal örgütlenme çerçevesini aşarak direnmesi oldukça anlamlıdır. Anlamlı olan diğer bir nokta da, sermayenin ve üretimin uluslararası örgütlenmesinin işçi hareketinin enternasyonal eylemine maddi zemin oluşturmasıdır. Örneğin Almanya’da Opel grevi, diğer ülkelerdeki üretimi de ilgilendirdiği için daha baştan enternasyonal bir karakter taşıyordu.

Bu hareketi geliştirmek, sisteme karşı yöneltmek, bu hareketin bayrağına “başka bir dünya mümkündür”den sosyalist bir dünya mümkündürün anlaşılması gerektiğini yazdırmak, Avrupa ülkelerindeki komünist partilerinin görevidir. Aksi taktirde gelişen bu işçi hareketi de, reformistler tarafından boğulacak ve sistem içinde eritilecektir.

Fildişi Sahili'nde İçsavaş

Merkez Komite Adına PCRCI Genel Sekreteri A. Ekissi (8 Kasım 2004)

Fildişi Sahili Devrimci Komünist Partisi (PCRCI)'nin Komünist Partiler ve Örgütlere Raporu

Ülkemizde iki yıldan fazladır hüküm süren krizin son iki ay içindeki görüngüleri; iç savaşın yeniden başlaması, sivil halkın bombalanması ve Fransız emperyalizminin katliamları oldu. Mücadele koşulları, konu hakkında haberleri ve yaptığımız analizleri size çabuk sağlamamıza izin vermedi. Rapor, bu zaafı gidermek için hazırlanmıştır.

Accra III Anlaşmalarının bitirilmesinden sonra, FPI otoriteleri (Fildişi Sahili Halk Cephesi, 1995'ten beri yönetici parti-çevirmen notu) ulusal uzlaşma sürecini baltalama hazırlıklarına başladı. Böylece, FPI milletvekilleri, 30 Eylül 2004'ten itibaren geçerli olması gereken Accra III Anlaşmalarının gerektirdiği yasal reformları gerçekleştirmeyi reddetti. FPI, 30 Eylül tarihi itibarıyla yasama reformuna ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmeyince, asiler de 15 Ekim 2004'te silahsızlanmayı reddettiklerini açıkladılar. Uluslararası toplum ve emperyalist güçler bir kez daha basitçe bunu mahkum etti ve sorunu Fildişi Sahili partilerinin aklı selimine havale etti.

30 Ekim'de, FPI Başkam Pascal Affi N'guesan, isyancıların silahsızlanmayı reddetmesi sebebiyle onların güç yoluyla, yani savaşla silahsızlandırılacaklarını ilan etti. Marcoussis anlaşmaları-

nın (anlaşmanın yeri, Fransa'nın aracılığıyla, iç savaş durdurmak için yapılan bir anlaşma-çevirmen notu) eskidiğini ilan eden başkan, Seydou Diarra hükümetinin istifasını istedi ve sadık ordunun sorumluluklarını kabul etmesini ve isyancı güçleri silahsızlandırmasını talep etti. Seydou Diarra ise, bakanlarını ulusal uzlaşma hükümetinden çekti ve kanunlar Accra III Anlaşmasının ruh ve anlamı gereğince yeniden düzenleninceye kadar silahsızlanmayacaklarını açıkladı. Eğer FPI savaş ister ve onlara saldırırsa, bu meydan okumayı karşılamaya hazır olacaklarını ilan etti. FPI önderliği tüm üyelerine 12 Kasım'da Buake'de "kurtuluş"u kutlamak için toplanmaya çağırdı. Böylece iç savaşın yeniden başlangıcı için tüm öğeler yerini buldu.

4 Kasım 2004 perşembe itibarıyla savaş, ordunun isyancıların kontrolündeki bölgeye hava saldırısıyla devam etti. İsyancıların ilan ettiği sonuca göre; 85 sivil öldü, evler, köprüler, ekonomik ve sosyal altyapı yıkıldı, şehir içi elektrik, su ve telefon servisleri kesildi, sivil yaşam çekilmez bir duruma sokuldu, nüfus yerinden edildi. Yani kısaca, iki yıldan fazla zamandır bu gerici savaşın etkilerine katlanmakta olan halkın acıları arttı. Birleşmiş Milletler ve Fransız emperyalizminin yaklaşık 11 bin kişilik askeri güçleri, BM'nin 1528. kararı gereğince sivil halkı

koruma yükümlülüklerini savsakladılar ve bu askeri saldırıları “sınırlı” kavramıyla nitelediler.

Savaşın yeniden başlamasıyla FPI milisleri hükümet kontrolündeki bölgelere barbarca saldırılar yaptı: yabancı radyo istasyonlarına sabotaj (BBC, RFI, Africa No.1 gibi), karşıt partilere düşünce olarak yakın olan gazete karargahlarına yıkım ve yakma (24 Hours, The New Liberal, The New Awakening, The Patriot), görüşlerini engellemek için karşıt gazetelerin bürolarının tahrip edilmesi, RDR ve PDCI karargahlarının yıkımı, şu an gizli yaşayan bazı politikacıların evlerinin soyulması vb.

6 Kasım Cumartesi saat 15.00 civarında, yabancı radyo istasyonları, hükümet güçleri tarafından açılan bombardımanın Fransız emperyalist ordusunun Buake’deki kışlasını vurduğunu duyurdu. Fransız Güçlerince açıklanan sonuç: 9 ölü ve yaklaşık 20 yaralının olduğuydu. Saldırıya Fransız askeri güçleri yanıt verdi. 5 savaş uçağı, savaş malzemesi ve Yamussokro’daki askeri üsler yıkıldı.

Uçakların yok edildiğı haberinin yayınlanmasıyla “Yurtsever” örgütler halka direnme çağrısı yaptı. Abidjan’ın ana sokaklarına barikatlar kuruldu. Fildişi Sahili’ndeki Fransız askeri üssü 43. BIMA kuşatıldı ve Abidjan Havaalanına tüm iniş ve kalkışları engelleme denemesi yapıldı. İki Fransız Okulu (Mermoz ve Blaise Pascal yüksekokulları) ateşe verildi. Avrupalılar dövüldü, değerli eşyaları çalındı. Fransız emperyalist güçleri, Abidjan Havaalanına iniş ve kalkışları sağlamak için havaalanını işgal etti ve hükümet ordusunun kalan uçaklarını da burada imha etti.

6 Kasım 2004 Cumartesi, saat 20.00 TV haberlerinde, cumhuriyet başkanlığının sözcüsü, öğleden sonra yaşanan gelişmeler hakkında halkı bilgilendirdi. Sözcü, Buake’deki Fransız kışlasına “yapıldığı iddia edilen” saldırının araştırılacağını belirtirken, Fransızların giriştiğı hareketi ise “Fildişi Sahiline yapılmış bir saldırı” olarak mahkum etti. Yine de halka sakin olmaları çağrısında bulundu. Problemin diplomatik yollarla çözüleceğini vaat etti. Ama devlet başkanlığının bu açıklamasından 30 dakika sonra “Genç Yurtseverler” hareketi başkanı, ekibiyle birlikte TV ekranında görüldü ve Fransız ordusunun Fildişi Sahili’nden gidişine kadar “halk direnişinin” çığlığını büyütme çağrısı yaptı. Tüm halka 43. BIMA, Abidjan Havaalanı, dev-

let başkanı Laurent Gbagbo’nun evi çevresinde insan kalkını oluşturma çağrısında bulundu. Çünkü ona göre Fransızlar, Buake’de yaşananları bir hükümet darbesinin gerekçesi yapacaklardı. Devlet Başkan’ın konutunun yakınındaki Fildişi Otelı civarında 100 tankın yerleştirildiğini ve iki köprü ile havaalanının işgal edildiğini belirtti. Diğer “yurtsever” liderler de benzer açıklamalar yaparak, halkı ulusal topraklar üzerinde Fransız ordusunun yapacağı tüm hareketleri engellemeye çağırdılar. Bunun ardından, Abidjan’ın tüm mahallelerinden gençler, belirtilen yerlere gitmek üzere harekete geçtiler. Havaalanını, Fildişi Otelı’ni, Devlet Başkan’ın evini, radyo ve televizyonu, Abobo’daki vericiyi kuşattılar.

Bu gösteriler karşısında Fransız işgal ordusu, helikopterlerden ve tanklardan kitlenin üzerine ateş açtı. Abidjan’da ilk görünen sonuç vahimdi: Çok sayıda ölü, çok sayıda kaybolan insan, ciddi yaralanmalar ve Abidjan’ın iki köprüsü ile havaalanı halen işgal altında. Fildişi Genelkurmayına göre, ülkenin Batı bölgesinde, özellikle Duekue’de Fransız tanklarının geçişine bağlı olarak birçok ölü ve yaralı vardı.

Son olarak 7 Kasım Pazar günü saat 22.00 civarında Devlet Başkanı Laurent Gbagbo ulusa seslenişinde, asilere karşı askeri seçeneğın altını çizdi ve Fransız kışlasına yapılan saldırıyı küçük askeri bir olay olarak niteledi. Basit bir olay karşısında Fransızların verdiği reaksiyona şaşırıldığını belirterek; göstericilere evlerine dönmele-ri çağrısında bulundu. Fakat hareket, “yurtsever” liderlerin direktifleri doğrultusunda sürdü. 8 Kasım Salı saat 17.00’ye kadar yıkımlar ve ölümler devam etti. Ta ki Fransız tankları 43. BIMA’ya dönünceye kadar. FPI’nın kurbanlara yardım sağlama görevlisi Dr. Kadio Richard’a göre, 50’den fazla ölü ve bini aşkın yaralı vardı.

Fildişi Sahili Devrimci Komünist Partisi, FPI’nın savaşı yeniden başlatmasını ve dolayısıyla halk için ağır sonuçlar yaratmasını (85 sivilin ölümü) mahkum ediyor. Aynı şekilde insan haklarının ağır ihlalini ve FPI milislerince diğer parti ve gazetelere karşı yapılan baskıları da mahkum ediyor.

PCRCI, Fransız emperyalist ordusunun saldırılarını ve bu ordu tarafından silahsız insanlara yapılan katliamları mahkum eder. Bir ordunun silahsız sivillere saldırması kabul edilemez. Bu insanların ölümünün sorumluluğı, Chirac’ın

Fransız hükümetinin üzerinde olduğundan çok, Fransa ile koruma anlaşmalarını sürdüren, özellikle gerektiğinde asileri silahsızlandırmak için takviye Fransız ordusu talep eden FPI liderlerinin üzerindedir. Kendi ordusu varken silahsız halkı Fransız tankları üzerine gönderen FPI liderlerinin sorumsuzluğunu da mahkum ediyoruz.

PCRCI ifade eder ki; bu gerici savaş, Fildişi Sahili halkına Fransız emperyalizminin sömürücü ve suçlu olan gerçek yüzünü göstermiştir. Bundan dolayı Fransız ordusunun geri çekilmesi acil bir istek olmalıdır. Bu talep, bugünkü krizin çözümünün ve savaşın acilen durdurulmasının bir gereğidir, özgürlük ve demokrasi mücadelesinin, politik suçların cezasız kalmasına karşı mücadelenin bir parçasıdır. Emperyalist egemenlere, özelde Fransız emperyalizmine karşı mücadele, Fildişi Sahili'nde güncel olarak temel sorundur. Fakat Fransız emperyalizmine karşı diğer emperyalizmlerin safında mücadele etmek, AIDS'le tedavisi mümkün olmayan bir kanser arasında seçim yapmak gibi bir şeydir. Emperyalizme karşı savaşa çağırarak ve onun bölgesel uşaklarına karşı savaşı reddetmek de bir demagojidir. Emperyalizme karşı savaş örgütlemek ve fakat bu savaşa politik ve ekonomik suçlarla mücadeleyi, demokrasi ve özgürlüklerin savunulmasını dahil etmemek de sahtekarlıktır. Emperyalizme karşı savaşmakla, şovenizm savunusunu birbirine karıştırmak ise suçtur. Dolayısıyla, sosyal-şoven FPI otoriteleri

gerçekten emperyalizme karşı savaşmıyorlar. Bu kitle hareketleri aracılığıyla, diğer burjuva hiziplere karşı savaşlarında arkalarına daha güçlü Fransız desteği almayı deniyorlar.

Fildişi Sahili Devrimci Komünist Partisi, Fransız ordusunun saldırılarına karşı bu büyük seferberliği selamlar. Fakat bu savaş, tüm zincirlerinden etkili kopuşma için; tüm bağımlılık anlaşmalarından ayrılma ile derinleşmelidir. Çünkü emperyalizm sadece ülkeye yerleşmiş bir ordu değil; ekonomik, politik ve kültürel hakimiyettir. Partimiz, işçi sınıfını, köylüleri, gençleri, tüm devrimci ve demokratları kendisiyle birlikte uluslararası emperyalizme, özelde Fransız emperyalizmine ve onun yerli uşaklarına karşı özgürlük, demokrasi, popüler ve ulusal egemenlik için gerçek savaşta cesurca yerini almaya çağırır.

Sosyal şovenist FPI otoriteleri tarafından savaşın yeniden başlamasıyla belirlenen günümüz koşullarında, Fildişi Sahili Devrimci Komünist Partisi, acilen düşmanlıklara mola verilmesini, yaşamaya ilişkin reformların yerine getirilmesini ve savaş halindeki güçlerin ve milislerin silahsızlandırılmasının, insan haklarına tüm saldırılara karşı halkın gerçekten korunmasını, suçlu politikacıların cezalandırılmasını, Fransız ordusunun ve tüm yabancı güçlerin gitmesini istiyor. Sadece bu koşulların tam olarak sağlanması, mevcut krizin halk kitlelerinin çıkarları lehine sonlandırılması için asgari koşulları sağlayabilir.